การพัฒนาชุดการเรียนด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่อง การสะกดคำให้ถูกต้อง

สารนิพนธ์

ของ

นางสาวธรัญญา นาคหอม

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา
เมษายน 2545

ลิขสิทธิ์เป็นของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

495.9181
ธ 376ก
ร.3

การพัฒนาชุดการเรียนด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่อง การสะกดคำให้ถูกต้อง

บทคัดย่อ

ของ
นางสาวธรัญญา นาคหอม

25 ส.ค. 2545

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา
เมษายน 2545

ท 147857

ธรัญญา นาคหอม. (2544). *การพัฒนาชุดการเรียนด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่อง การสะกดคำให้ถูกต้อง*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกษม บุญส่ง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาชุดการเรียนด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่อง การสะกดคำให้ถูกต้อง และเพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนที่พัฒนาขึ้นตามเกณฑ์ 85/85

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 จำนวน 48 คน โรงเรียนอุตรดิตถ์วิทยา จังหวัดอุตรดิตถ์ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือ ชุดการเรียนด้วยตนเองวิชาภาษาไทย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบประเมินชุดการเรียนด้วยตนเอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ยและร้อยละ

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ชุดการเรียนด้วยตนเองมีคุณภาพจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับดีมากและมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85/85 ดังนี้

ชุดการเรียนที่ 1 มีประสิทธิภาพ 94.78/94.11

ชุดการเรียนที่ 2 มีประสิทธิภาพ 90.83/93.22

ชุดการเรียนที่ 3 มีประสิทธิภาพ 96.25/95.17

THE DEVELOPMENT OF SELF – LEARNING PACKAGE IN THAI LANGUAGE ON SPELLING

AN ABSTRACT

BY

MISSTARANYA NAKHOM

Presented in partial fulfillment of the requirements

for the Master of Education degree in Educational Technology

at Srinakharinwirot University

April 2002

Taranya Nakhom. (2001). *The Development of Self – Learning Package in Thai Language on Spelling.* Master Project, M.Ed. (Educational Technology). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor : Assist.Prof. Kasem Boonsong.

The purpose of this study was to develop the self – learning package in Thai language on spelling and to find the effectiveness of the self – learning packages that was developed by criteria 85/85.

The samples were 48 Matayom Suksa III students in second semester of the academic year 2001 of Uttaraditwittaya School, Uttaradit. The study equipment was the self – learning package in Thai language, the learning achievement test and the estimate of experts. The data were analyzed by Mean and Percentage

The study results revealed that the quality from the estimate of experts was in level very good and the efficiency of the three self – learning packages was 85/85 as the determination.

The efficiency of the self – learning package 1 was 94.78/94.11

The efficiency of the self – learning package 2 was 90.83/93.22

The efficiency of the self – learning package 3 was 96.25/95.17

อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

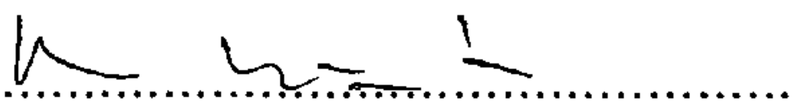

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกษม บุญส่ง)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

(รองศาสตราจารย์ ดร. เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต)

คณะกรรมการสอบ

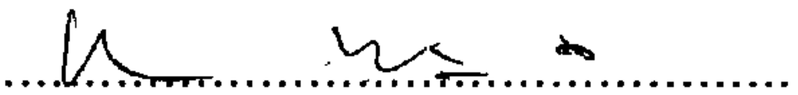

ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกษม บุญส่ง)

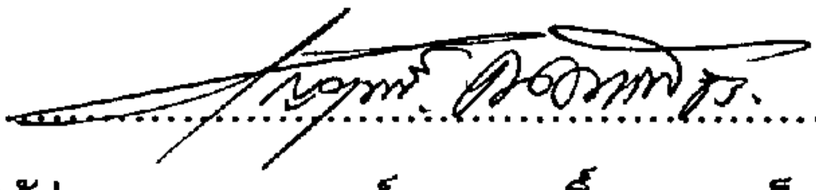

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญยฤทธิ์ คงคาเพ็ชร)

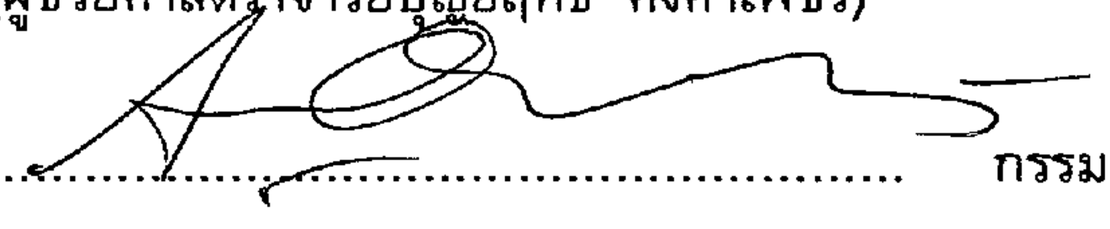

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาญชัย อินทรสุนานนท์)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. คมเพชร ฉัตรศุภกุล)

วันที่...5....เดือน เมษายน พ.ศ. 2545

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาตราจารย์เกษม บุญส่ง อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาด้วยความเอาใจใส่ แนะนำในสิ่งที่เป็นประโยชน์และช่วยปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ มาโดยตลอด ผู้ศึกษาค้นคว้ารู้สึกซาบซึ้งในพระคุณและความกรุณาของอาจารย์เป็นอย่างยิ่งจึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญยฤทธิ์ คงคาเพ็ชร และผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาญชัย อินทรสุนานนท์ ที่ได้กรุณาเป็นกรรมการสอบปากเปล่าสารนิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง ที่กรุณาให้คำปรึกษาด้านสถิติและช่วยตรวจแก้ไขพร้อมให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการทำสารนิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษาทุกท่าน ที่ประสิทธิประสาทวิชาความรู้แก่ผู้ศึกษาค้นคว้า

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พินิต วัณโณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาญชัย อินทรสุนานนท์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์อลิศรา เจริญวานิช อาจารย์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและประเมินคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ขอขอบพระคุณ อาจารย์สง่า มังจักร์ อาจารย์นิตยา วีรบุตร์ อาจารย์โรงเรียนอุตรดิตถ์วิทยา และอาจารย์มยุรี คุ้มข้า อาจารย์โรงเรียนรัตนจีนะอุทิศ ที่กรุณาให้คำแนะนำและตรวจสอบความถูกต้องในด้านเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า

ขอขอบคุณ ผู้อำนวยการ อาจารย์ บุคลากรและนักเรียนโรงเรียนอุตรดิตถ์วิทยา ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ ความร่วมมือและอำนวยความสะดวก ในการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณท่านเจ้าของเอกสารและงานวิจัยทุกท่าน ที่ผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำมาอ้างอิงไว้ในการทำสารนิพนธ์ ตลอดจนเพื่อน ๆ และพี่ ๆ นิสิตปริญญาโทวิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษาทุกท่าน ที่ให้กำลังใจและช่วยเหลือในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ที่พึงมีของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครู - อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ช่วยอบรมสั่งสอนและชี้แนวทางการศึกษาตลอดจนสนับสนุนและเป็นกำลังใจให้ผู้ศึกษาค้นคว้าด้วยดีตลอดมา

ธรัญญา นาคหอม

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
	เอกสารที่เกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา	8
	เอกสารที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทย	11
	ความสำคัญของภาษาไทย	11
	หลักการที่ช่วยในการสอนภาษาไทย	12
	โครงสร้างหลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)	18
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียน	19
	ความหมายของชุดการเรียน	19
	องค์ประกอบของชุดการเรียน	21
	วัตถุประสงค์ในการสร้างชุดการเรียน	23
	ลักษณะของชุดการเรียนที่ดี	24
	ขั้นตอนในการผลิตชุดการเรียน	24
	ประโยชน์ของชุดการเรียน	27
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียน	29
	งานวิจัยในประเทศ	29
	งานวิจัยต่างประเทศ	31
	เอกสารที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง	32
	ความหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเอง	32
	ความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเอง	33
	ลักษณะของการเรียนรู้ด้วยตนเอง	34

สารบัญ(ต่อ)

บทที่		หน้า
2 (ต่อ)	หลักการเรียนรู้ด้วยตนเอง	37
	องค์ประกอบของการเรียนรู้ด้วยตนเอง	38
	บทบาทของผู้เรียนในการเรียนรู้ด้วยตนเอง	40
	การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ด้วยตนเอง	41
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง	43
	งานวิจัยในประเทศ	43
	งานวิจัยต่างประเทศ	44
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	47
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	47
	เนื้อหาวิชาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	48
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	48
	การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ	48
	การดำเนินการทดลอง	53
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	54
4	ผลการศึกษาค้นคว้า	55
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	55
	ผลการศึกษาค้นคว้า	55
5	สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	62
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	62
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	62
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	62
	การดำเนินการทดลอง	63
	การวิเคราะห์ข้อมูล	64
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	64
	อภิปรายผล	65
	ข้อเสนอแนะ	66

สารบัญ(ต่อ)

บทที่ หน้า

บรรณานุกรม..... 67

ภาคผนวก..... 76

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์..... 109

บัญชีตาราง

ตาราง หน้า

1 คุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 51

2 ผลการประเมินคุณภาพชุดการเรียนด้วยตนเองโดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ 56

3 ผลการประเมินคุณภาพชุดการเรียนด้วยตนเองโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา 57

4 แนวโน้มประสิทธิภาพของชุดการเรียนด้วยตนเองจากการทดลองครั้งที่ 2 59

5 ประสิทธิภาพของชุดการเรียนด้วยตนเองจากการทดลองครั้งที่ 3 61

6 ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดที่ 1 เรื่อง การใช้รูปวรรณยุกต์ 94

7 ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดที่ 2 เรื่อง การเขียนคำที่ออกเสียง อะ 96

8 ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดที่ 3 เรื่อง การเขียนคำพ้องเสียง 98

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ หน้า

1 แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์และความแตกต่างระหว่างการวิจัยการศึกษากับ
การวิจัยและพัฒนาการศึกษา 9

2 องค์ประกอบที่สำคัญของชุดการเรียนการสอน..... 22

บทที่ 1
บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสารที่สำคัญในสังคม ช่วยสร้างสรรค์ความเข้าใจอันดีต่อกัน เป็นสื่อในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเชื่อและประสบการณ์ต่าง ๆ ภาษาของชาติใดย่อมมีความสำคัญต่อชาตินั้น (นุสรา ขวัญศรี. 2540 : 1)

ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ และเป็นสิ่งซึ่งแสดงถึงเอกลักษณ์ที่บ่งบอกถึงความเป็นเอกราชของชาติไทยที่มีความรุ่งเรืองแห่งอารยธรรมและเป็นที่น่าภาคภูมิใจของคนไทยมายาวนาน ดังที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงมีพระราชดำรัสในที่ประชุมของชุมนุมภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงความสำคัญของภาษาไทยไว้ดังนี้

"...ภาษาไทยเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของชาติ ภาษาทั้งหลายเป็นเครื่องมือของมนุษย์ชนิดหนึ่ง คือ เป็นทางสำหรับแสดงความคิดเห็นอย่างหนึ่ง เป็นสิ่งที่สวยงามอย่างหนึ่ง เช่น ในทางวรรณคดี เป็นต้น ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องรักษาเอาไว้ให้ดี ประเทศไทยเรานั้นมีภาษาเป็นของตนเองซึ่งต้องหวงแหน ประเทศใกล้เคียงของเราหลายประเทศมีภาษาของตนเอง แต่ว่าเขาก็ไม่แข็งแรง เขาต้องพยายามหาหนทางที่จะต้องสร้างภาษาของตนเองไว้ให้มั่นคง เราโชคดีที่มีภาษาของตนเองแต่โบราณกาล จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะรักษาไว้..." (กรมวิชาการ. 2539 : 7 - 8)

จากพระราชดำรัสดังกล่าว จะเห็นได้ว่าภาษาไทยนอกจากจะเป็นภาษาประจำชาติแล้ว ยังเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างคนในชาติด้วยกันและภาษาไทยเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าซึ่งมีมาแต่โบราณกาล ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคนในชาติที่พึงหวงแหนและรักษาความเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติไทยให้คงอยู่สืบไป

ภาษาไทยเป็นพฤติกรรมทางสังคม เมื่อมนุษย์อยู่ร่วมกันในสังคมจึงจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ภาษาเพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารกัน ภาษาช่วยถ่ายทอดความรู้ ความคิด วัฒนธรรมอารยธรรมและเอกลักษณ์ประจำชาติ นอกจากนี้ภาษายังเป็นเครื่องผูกพันธ์มนุษย์ต่อมนุษย์อย่างแน่นแฟ้น ดังนั้นภาษาจึงมีความจำเป็น เพราะถือเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของชาติ จึงต้องศึกษาหาความรู้ให้มีความเชี่ยวชาญแตกฉานเป็นอย่างดี (สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. 2533 : 1 - 5)

จากนโยบายการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2535 ในข้อที่ 9 คือส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกระดับชั้นรวมทั้งประชาชนโดยทั่วไปมีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม เพื่อการสื่อสาร การสร้างสรรค์และการพัฒนาความคิดและองค์ความรู้ เพื่อธำรงรักษาวัฒนธรรมของชาติ นอกจากนี้ยังได้กำหนดในเนื้อหาสาระของหลักสูตรทุกระดับการศึกษาโดยให้ความสำคัญแก่ภาษาไทยและให้มีการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนภาษาไทย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2535 : 8 - 24)

จากความสำคัญดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้วิชาภาษาไทยเป็นวิชาบังคับในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น โดยกำหนดให้นักเรียนได้รับการปลูกฝังให้มีคุณลักษณะดังต่อไปนี้ คือ ให้ผู้เรียนมีทักษะในการฟัง พูด อ่านและเขียน มีความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์อันเป็นพื้นฐานของการเรียนภาษา ใช้ภาษาติดต่อสื่อสาร ทั้งการรับรู้และถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะ ตลอดจนสามารถใช้ภาษาในเชิงสร้างสรรค์ มีนิสัยรักการอ่าน รู้จักเลือกหนังสืออ่าน รู้จักใช้เวลาว่าง ในการแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ เพิ่มเติม รู้จักใช้ประสบการณ์จากการเรียนภาษาไทย มาช่วยในการตัดสินใจ แก้ปัญหาและวินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล มีความรู้ ความเข้าใจและเจตคติที่ถูกต้องต่อการเรียนภาษาไทยและวรรณคดี ทั้งด้านวัฒนธรรมประจำชาติและการสร้างเสริมความงดงามในชีวิต (กรมวิชาการ. 2533 : 7)

ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่นักเรียนทุกคนจะต้องเรียนและสามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพตามวัยและศักยภาพของตน (ทัศนีย์ ศุภเมธี. 2533 : 133)

แต่จากการพิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยจากรายงานผลการประเมินการใช้หลักสูตรของกรมวิชาการในปีการศึกษา 2535 ของระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่าผลการเรียนวิชาภาษาไทยยังอยู่ในเกณฑ์ปรับปรุงแก้ไข คือร้อยละ 14.68 (กรมวิชาการ. 2538 : 21) และจากการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2536 ของสำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 12 - 13 มกราคม 2536 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนเขตการศึกษาต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นเขตการศึกษา 7 มีคะแนนเฉลี่ย 21.20 ซึ่งต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของประเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (กรมวิชาการ. 2536 : 71) นอกจากนี้ในปีการศึกษา 2537 หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 ได้ทำการวิจัยสภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่สังกัดกรมสามัญศึกษา ภายในเขตการศึกษา 6 ซึ่งมีจังหวัดต่าง ๆ รวม 7 จังหวัด ดังนี้คือ ลพบุรี สระบุรี พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง สิงห์บุรี ชัยนาท และอุทัยธานี ปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นรวมทุกจังหวัดในเขตการศึกษา 6 มีคุณภาพในเกณฑ์การปรับปรุงคือร้อยละ 28.80 (หน่วยศึกษานิเทศก์. 2538 : 36)

เมื่อพิจารณาถึงสาเหตุที่ทำให้ผลการเรียนของนักเรียนยังไม่เป็นที่น่าพอใจนั้น มีสาเหตุหลายอย่าง แต่ที่มีผลต่อการเรียนของนักเรียนเป็นอย่างมาก คือการจัดกระบวนการเรียนการสอนของครูผู้สอน เพราะครูยังใช้รูปแบบการสอนที่ยึดตัวครูเป็นหลักและปัญหาการสอนของครูวิชาภาษาไทยนั้น เมื่อนักเรียนเรียนโดยขาดสิ่งจูงใจในการเรียนและรวมทั้งกิจกรรมการเรียนการสอนไม่น่าสนใจ ทำให้นักเรียนมีเจตคติไม่ดีต่อการเรียนวิชาภาษาไทย ประกอบกับครูวิชาภาษาไทยบางคนที่มีประสบการณ์การสอนมายาวนานไม่ยอมเปลี่ยนแปลงและคิดหาเทคนิคใหม่ ๆ มาใช้สอน (อัจจิมา เกิดผล. 2536 : 9 - 10) ซึ่งครูเองมักใช้สื่อการสอนเฉพาะกระดานดำหรือรูปภาพเพียงเล็กน้อยเท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูภาษาไทยบางคนไม่ได้เล็งเห็นความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูจึงใช้วิธีการสอนวิธีเดียวกันหมดทั้งชั้นเรียน ดังนั้นในการเรียนวิชาภาษาไทยจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องจัดกระบวนการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา เพื่อจะให้ผลการเรียนรู้ของนักเรียนตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ (สุจริต เพียรชอบ. 2536 : 11 - 12).

จากปัญหาดังกล่าว การจัดการเรียนการสอนจึงมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการแก้ปัญหา วิธีสอนเป็นเครื่องมือส่งเสริมให้นักเรียนอยากเรียน ตั้งใจเรียนและเกิดการเรียนรู้ ถ้าผู้สอนรู้จักใช้วิธีสอนที่ดีและเหมาะสม (ลออ การุณยะวนิช และคนอื่น ๆ. ม.ป.ป. : 44) นอกจากนี้ควรมีการนำสื่อการเรียนและวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในกระบวนการเรียนการสอนให้มากขึ้น โดยมีการพิจารณาสื่อและเทคนิคที่สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้ที่มีเป็นพื้นฐาน สำหรับสื่อการเรียนและวิธีการใหม่ ๆ ที่นำมาใช้นั้นมีด้วยกันหลายรูปแบบ เช่น การจัดศูนย์การเรียน บทเรียนโมดูล บทเรียนสำเร็จรูป ชุดการสอนมินิคอร์สและชุดการเรียน (อุษาวรรณ์ ปาลียะ. 2543 : 2)

ชุดการเรียน เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง นักเรียนมีอิสระในการเรียนมากกว่าในชั้นปกติ นักเรียนจะเรียนแต่ละชุดเร็วหรือช้าตามความสามารถของตน คือ นักเรียนที่เรียนรู้ได้ช้าก็สามารถเรียนได้แม้ใช้เวลามากกว่า โดยไม่ต้องแข่งขันกับผู้อื่นและนักเรียนที่เรียนได้เร็วก็ใช้เวลาในการเรียนตามความสามารถโดยไม่ต้องรอคอยผู้อื่น นักเรียนสามารถเลือกสื่อการเรียน วิธีการเรียนและกำหนดเวลาที่จะประเมินผลให้ตนเองได้ ขณะที่เรียนนักเรียนสามารถเรียนด้วยตนเองตามลำพังหรือจะปรึกษาหารือทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนหรือขอคำแนะนำจากครูก็ได้ ซึ่งเป็นการสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลได้มากที่สุด (อัมพา อรุณพราหมณ์. 2539 : 3)

การเรียนด้วยตนเองเป็นรูปแบบการเรียนรายบุคคลที่ผู้เรียนมีอิสระในการเรียน เป็นผู้นำตนเองและเป็นกระบวนการพัฒนาที่มุ่งเน้นคุณค่าของคน คือ การตัดสินใจ การตัดสินคุณค่าและการกระทำด้วยตนเอง มีการจัดหน่วยการเรียนกระทำอย่างเป็นระบบ มีการใช้สื่อการเรียนแบบสื่อประสมและการประเมินจะเป็นรายบุคคลเพื่อนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ไม่นำไปเปรียบเทียบกับบุคคลหรือกับกลุ่มอื่น (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2525 : 17)

ชุดการเรียนจัดว่าเป็นสื่อประสม (Multi-media) จัดไว้เป็นชุด ๆ บรรจุในซอง กล่อง หรือกระเป๋า ในการสร้างจะใช้วิธีระบบเป็นหลัก จึงทำให้มั่นใจได้ว่าชุดการเรียนจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้ (บุญเกื้อ ควรหาเวช. 2530 : 17) เพราะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้สื่อหลาย ๆ อย่าง เช่น ภาพโปร่งใส รูปภาพ โปสเตอร์ สไลด์ เป็นต้น (Brown. 1973 : 338) จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของครู ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนของผู้เรียน เพราะสื่อประสมที่จัดไว้เป็นระบบการแปรเปลี่ยนกิจกรรมและช่วยรักษาระดับความสนใจของผู้เรียนอยู่ตลอดเวลา (กาญจนา เกียรติประวัติ. 2524 : 175 - 176) ช่วยส่งเสริมการเรียนด้วยการคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ช่วยขจัดปัญหาการขาดแคลนครู ช่วยให้ผู้สอนและผู้เรียนมีความมั่นใจในการเรียนการสอน ช่วยให้ครูวัดผลได้ตรงตามจุดมุ่งหมาย (บัญชา นิยมแก้ว. 2540 : 4) และที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ชุดการเรียนที่มีประสิทธิภาพนั้นสามารถนำไปใช้แทนการสอนปกติได้ โดยที่แนวโน้มของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะสูงขึ้น (ชูชีพ อ่อนโคกสูง. 2524 : 11 - 29)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาค้นคว้าจึงมีความสนใจและเกิดแนวคิดที่จะพัฒนาชุดการเรียนด้วยตนเองวิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อแก้ปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมไปถึงการสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียน ซึ่งจะสามารถช่วยแก้ปัญหาการเรียนการสอนให้เกิดผลดีและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสำหรับรายวิชาอื่น ๆ ต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อพัฒนาชุดการเรียนด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่อง การสะกดคำให้ถูกต้อง
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนที่พัฒนาขึ้นตามเกณฑ์ 85/85

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ได้ชุดการเรียนวิชาภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพ
2. เป็นแนวทางในการพัฒนาชุดการเรียนวิชาภาษาไทยและรายวิชาอื่น ๆ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอุตรดิตถ์วิทยา จังหวัดอุตรดิตถ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 จำนวน 280 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอุตรดิตถ์วิทยา จังหวัดอุตรดิตถ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 จำนวน 48 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

3. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองนี้เป็นเนื้อหาวิชาภาษาไทย เรื่อง การสะกดคำให้ถูกต้องระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ท 306) ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ แบ่งเป็น 3 เรื่อง คือ

3.1 การใช้รูปวรรณยุกต์ แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน คือ

3.1.1 รูปวรรณยุกต์

3.1.2 เสียงวรรณยุกต์

3.1.3 การใช้รูปวรรณยุกต์

3.2 การเขียนคำที่ออกเสียง อะ แบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ตอน คือ

3.2.1 คำที่ประวิสรรชนีย์

3.2.2 คำที่ไม่ประวิสรรชนีย์

3.3 การเขียนคำพ้องเสียง แบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ตอน คือ

3.3.1 คำพ้องเสียง

3.3.2 คำที่เขียน ใ (ไม้มัวน) ไ (ไม้มลาย) และไอย กับ อัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ชุดการเรียนด้วยตนเอง หมายถึง รูปแบบของการให้ความรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้ผู้เรียนมีโอกาสใช้สื่อต่าง ๆ ในชุดการเรียนด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่อง การสะกดคำให้ถูกต้อง ซึ่งแบ่งเป็น 3 เรื่อง คือ การใช้รูปวรรณยุกต์ การเขียนคำที่ออกเสียง อะ และการเขียนคำพ้องเสียง ภายในชุดการเรียนด้วยตนเองประกอบด้วย คู่มือการใช้ชุดการเรียนด้วยตนเอง บัตรคำสั่ง บัตรกิจกรรมพร้อมเฉลย บัตรเนื้อหา บัตรแบบฝึกหัดพร้อมเฉลย บัตรแบบทดสอบพร้อมเฉลยและสื่อต่าง ๆ ประกอบด้วย รูปภาพและเกม ที่จัดขึ้นให้ผู้เรียนเรียนได้ในเวลาที่ต้องการตามความสามารถและอัตราการเรียนรู้ของตนเอง ผู้เรียนจะได้ศึกษาเนื้อหาและทำกิจกรรมการเรียนที่ระบุไว้ในชุดการเรียน เมื่อศึกษาเนื้อหาในแต่ละเรื่องตามลำดับแล้ว จึงทำการประเมินผลซึ่งสามารถรับทราบข้อมูลย้อนกลับได้ทันทีจากแบบเฉลยที่กำหนดไว้

2. การพัฒนาชุดการเรียนด้วยตนเอง หมายถึง การนำชุดการเรียนด้วยตนเองที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้นไปทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85/85

3. ประสิทธิภาพของชุดการเรียนด้วยตนเอง หมายถึง ผลการเรียนด้วยชุดการเรียนด้วยตนเอง ไม่ต่ำกว่า 85/85

85 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของค่าเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนด้วยตนเอง ไม่ต่ำกว่า 85

85 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของค่าเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชดการเรียนด้วยตนเอง ไม่ต่ำกว่า 85

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ความจำ ความเข้าใจในเรื่อง การสะกดคำให้ถูกต้อง ของนักเรียนหลังจากเรียนด้วยชุดการเรียนด้วยตนเอง ซึ่งวัดได้จากคะแนนการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารที่เกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา
2. เอกสารที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทย
   - 2.1 ความสำคัญของภาษาไทย
   - 2.2 หลักการที่ช่วยในการสอนภาษาไทย
   - 2.3 โครงสร้างหลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตร พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียน
   - 3.1 ความหมายของชุดการเรียน
   - 3.2 องค์ประกอบของชุดการเรียน
   - 3.3 วัตถุประสงค์ในการสร้างชุดการเรียน
   - 3.4 ลักษณะของชุดการเรียนที่ดี
   - 3.5 ขั้นตอนในการผลิตชุดการเรียน
   - 3.6 ประโยชน์ของชุดการเรียน
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียน
   - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
   - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ
5. เอกสารที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง
   - 5.1 ความหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเอง
   - 5.2 ความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเอง
   - 5.3 ลักษณะของการเรียนรู้ด้วยตนเอง
   - 5.4 หลักการเรียนรู้ด้วยตนเอง
   - 5.5 องค์ประกอบของการเรียนรู้ด้วยตนเอง
   - 5.6 บทบาทของผู้เรียนในการเรียนรู้ด้วยตนเอง
   - 5.7 การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ด้วยตนเอง
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง
   - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
   - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. เอกสารที่เกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา

Borg, Gall and Morrish (พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์. 2531 : 21 - 24 ; Morrish. 1987 ; อ้างอิงจาก Borg and Gall. 1979 : 771 - 798) ได้กล่าวถึงหลักการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษาไว้ดังนี้

การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา (Educational Research and Development หรือ R & D) เป็นการพัฒนาการศึกษาโดยพื้นฐานการวิจัย (Research Based Education Development) เป็นกลยุทธ์หรือวิธีการสำคัญวิธีหนึ่งที่นิยมใช้ในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาการศึกษา โดยเน้นหลักเหตุผลและตรรกวิทยาเป้าหมายหลัก คือ ใช้เป็นกระบวนการในการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา (Education Product) อันหมายถึง วัสดุครุภัณฑ์ทางการศึกษา ได้แก่ หนังสือแบบเรียน ฟิล์ม สไลด์ เทปเสียง เทปโทรทัศน์ คอมพิวเตอร์และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ฯลฯ

การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษาแตกต่างจากการวิจัยทางการศึกษา 2 ประการ คือ

1. เป้าประสงค์ (Goal)

การวิจัยทางการศึกษามุ่งค้นคว้าหาความรู้ใหม่โดยการวิจัยพื้นฐานหรือมุ่งหาคำตอบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานโดยการวิจัยประยุกต์ แต่การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษามุ่งพัฒนาและตรวจสอบประสิทธิภาพผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา/ แม้ว่าการวิจัยประยุกต์ทางการศึกษาหลายโครงการก็มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา เช่น การวิจัยเปรียบเทียบประสิทธิผลของวิธีการสอนหรืออุปกรณ์การสอน ผู้วิจัยอาจพัฒนาสื่อหรือผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาสำหรับการสอนแต่ละแบบแต่ละผลิตภัณฑ์เหล่านี้ ได้ใช้สำหรับการทดสอบสมมติฐานของการวิจัยแต่ละครั้งเท่านั้น ไม่ได้พัฒนาไปสู่การใช้สำหรับสถานศึกษาทั่วไป

2. การนำไปใช้ (Utility)

การวิจัยทางการศึกษา มีช่องว่างระหว่างผลการวิจัยกับการนำไปใช้จริงอย่างกว้างขวาง คือ ผลการวิจัยทางการศึกษาจำนวนมากอยู่ในตู้ไม่ได้รับการพิจารณานำไปใช้ นักการศึกษาและนักวิจัยจึงหาทางลดช่องว่างดังกล่าวโดยวิธีที่เรียกว่า "การวิจัยและพัฒนา"/

อย่างไรก็ตาม การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษามิใช่สิ่งที่ทดแทนการวิจัยทางการศึกษา แต่เป็นเทคนิคที่จะเพิ่มศักยภาพของการวิจัยทางการศึกษาให้มีผลต่อการจัดการทางการศึกษา จึงเป็นการใช้ผลจากการวิจัยทางการศึกษา เพื่อปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาการศึกษา จึงเป็นการใช้ผลจากการวิจัยทางการศึกษา (ไม่ว่าจะเป็นการวิจัยพื้นฐานหรือการวิจัยประยุกต์) ให้เป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้น สามารถสรุปความสัมพันธ์และความแตกต่างดังภาพประกอบต่อไปนี้

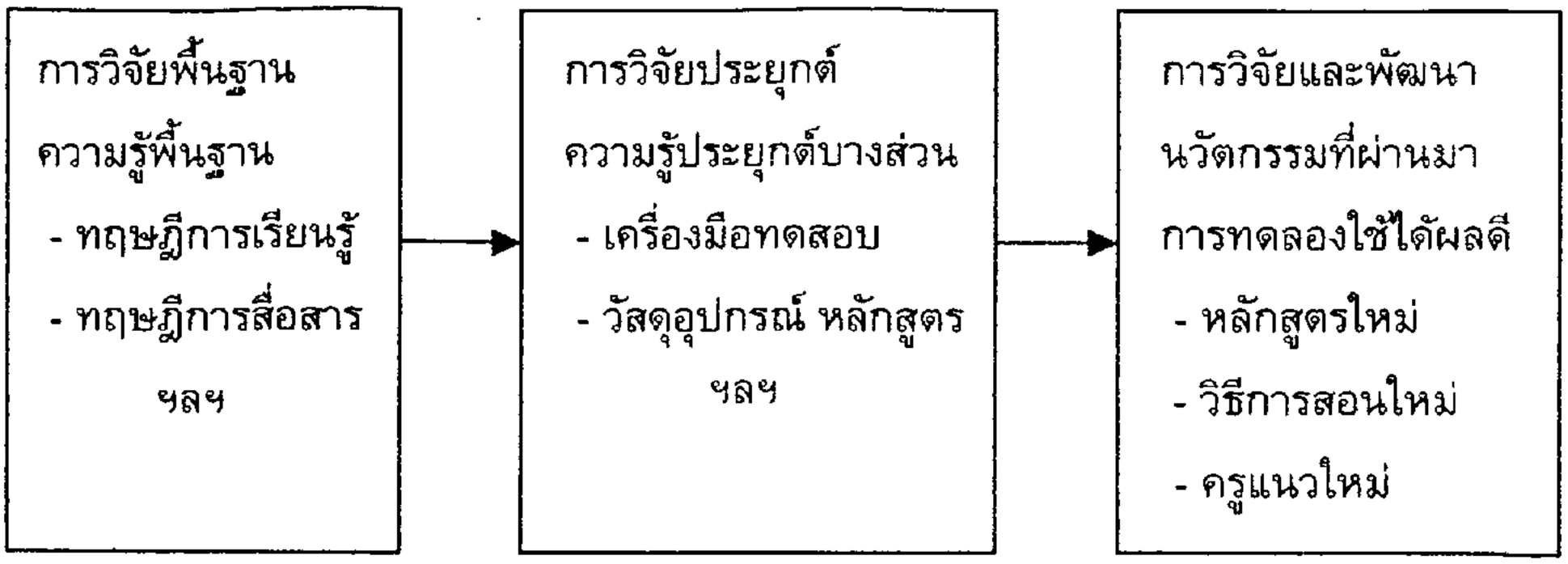

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์และความแตกต่างระหว่างการวิจัยการศึกษากับการวิจัยและพัฒนาการศึกษา

การดำเนินการวิจัยและพัฒนา

ขั้นตอนสำคัญของการวิจัยและพัฒนา 11 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 การกำหนดผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาที่จะทำการพัฒนา

ขั้นตอนแรกที่จำเป็นที่สุด คือ ต้องกำหนดให้ชัดว่าผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาที่จะวิจัยและพัฒนาคืออะไร โดยต้องกำหนด

- ลักษณะทั่วไป
- รายละเอียดของการใช้
- วัตถุประสงค์ของการใช้

เกณฑ์ในการเลือกกำหนดผลิตภัณฑ์การศึกษาที่จะวิจัยและพัฒนาอาจมี 4 ข้อ คือ

1. ตรงกับความต้องการอันจำเป็นหรือไม่
2. ความก้าวหน้าทางวิชาการมีเพียงพอในการที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่กำหนดหรือไม่
3. บุคลากรที่มีอยู่มีทักษะความรู้และประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการวิจัยและพัฒนานั้นหรือไม่
4. ผลิตภัณฑ์นั้นจะพัฒนาขึ้นในเวลาอันสมควรได้หรือไม่

ขั้นที่ 2 รวบรวมข้อมูลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คือ การศึกษาทฤษฎีและงานวิจัย การสังเกตภาคสนาม ซึ่งเกี่ยวข้องกับการใช้ผลิตภัณฑ์การศึกษาที่กำหนด ถ้ามีความจำเป็นผู้ทำการวิจัยและพัฒนาอาจต้องทำการศึกษาวิจัยขนาดเล็กเพื่อหาคำตอบ ซึ่งงานวิจัยและทฤษฎีที่มีอยู่ไม่สามารถตอบได้ก่อนที่จะเริ่มทำการพัฒนาต่อไป

ขั้นที่ 3 วางแผนการวิจัยและพัฒนา ประกอบด้วย

1. กำหนดวัตถุประสงค์ของการใช้ผลิตภัณฑ์

2. ประมาณการค่าใช้จ่าย กำลังคนและระยะเวลาที่ต้องใช้ เพื่อศึกษาความเป็นไปได้

3. พิจารณาผลสืบเนื่องจากผลิตภัณฑ์

ขั้นที่ 4 พัฒนารูปแบบขั้นตอนของผลิตภัณฑ์

ขั้นนี้เป็นขั้นออกแบบและจัดทำผลิตภัณฑ์การศึกษาที่วางไว้ เช่น ถ้าเป็นโครงการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น ก็จะต้องออกแบบหลักสูตร เตรียมวัสดุหลักสูตร คู่มือผู้ฝึกอบรม เอกสารในการฝึกอบรมและเครื่องมือการประเมินผล

ขั้นที่ 5 ทดลองหรือทดสอบผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 1

โดยนำผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบและจัดเตรียมไว้ในขั้นที่ 4 ไปทดลองใช้เพื่อทดสอบคุณภาพขั้นต้นของผลิตภัณฑ์ในโรงเรียน จำนวน 1 - 3 โรงเรียน ใช้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มเล็ก 6 - 12 คน ประเมินผลโดยการใช้แบบสอบถาม การสังเกตและการสัมภาษณ์ แล้วรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์

ขั้นที่ 6 ปรับปรุงผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 1

นำข้อมูลและผลจากการทดลองใช้จากขั้นตอนที่ 5 มาพิจารณาปรับปรุง

ขั้นที่ 7 ทดลองหรือทดสอบผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 2

ขั้นนี้นำผลิตภัณฑ์ที่ปรับปรุงไปทดลองเพื่อทดสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์ตามวัตถุประสงค์ โรงเรียนจำนวน 5 - 15 โรงเรียน ใช้กลุ่มตัวอย่าง 30 - 100 คน ประเมินผลเชิงปริมาณในลักษณะ Pre - test กับ Post - test นำผลไปเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ของการใช้ผลิตภัณฑ์ อาจมีกลุ่มควบคุม กลุ่มการทดลอง ถ้าจำเป็น

ขั้นที่ 8 ปรับปรุงผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 2

นำข้อมูลและผลจากการทดลองใช้ จากข้อที่ 7 มาพิจารณาปรับปรุง

ขั้นที่ 9 ทดลองหรือทดสอบผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 3

ขั้นนี้นำผลิตภัณฑ์ที่ปรับปรุงไปทดลองเพื่อทดสอบคุณภาพการใช้งานของผลิตภัณฑ์โดยใช้ตามลำพังในโรงเรียน 10 - 30 โรงเรียน ใช้กลุ่มตัวอย่าง 40 - 200 คน ประเมินผลโดยการใช้แบบสอบถาม การสังเกตและการสัมภาษณ์ และรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์

ขั้นที่ 10 ปรับปรุงผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 3

นำข้อมูลและผลการทดลองขั้นที่ 9 มาพิจารณาปรับปรุงเพื่อผลิตและเผยแพร่ต่อไป

ขั้นที่ 11 เผยแพร่

เสนอรายงานเกี่ยวกับผลการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ในที่ประชุมสัมนาทางวิชาการหรือวิชาชีพ ส่งไปลงเผยแพร่ในวารสารทางวิชาการและติดต่อหน่วยงานทางการศึกษา เพื่อจัดทำผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา เผยแพร่ไปใช้ในโรงเรียนต่าง ๆ หรือติดต่อบริษัทเพื่อผลิตจำหน่ายต่อไป

2. เอกสารที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทย

2.1 ความสำคัญของภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีค่าอย่างยิ่ง ทั้งแสดงความเป็นเอกลักษณ์และเอกราชของชาติไทย เป็นสิ่งที่พึงรักและหวงแหนไว้ตราบเท่าความเป็นไทยยังดำรงอยู่ แต่การใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารทุกวันนี้มีปัญหาอยู่มาก ทั้งผู้สอนภาษาไทยและผู้เรียนภาษาไทย เพราะความงอกงามหรือความวิบัติของภาษาไทยทั้งหลายนั้นอยู่กับการถ่ายทอดวัฒนธรรมของภาษาและการเรียนรู้วัฒนธรรมเป็นสำคัญ ปัญหาของครูภาษาไทยคือไม่อยากสอนเพราะนักเรียนไม่อยากเรียน ปัญหาของนักเรียนคือไม่อยากเรียนเพราะครูสอนไม่สนุก การสอนภาษาไทยจึงเป็นปัจจัยอันสำคัญยิ่งที่จะทำให้ภาษาไทยยังคงแสดงความเป็นเอกลักษณ์และเอกราชทางภาษา ครูสอนภาษาไทยมีส่วนสำคัญที่จะอนุรักษ์ส่งเสริมให้ภาษาดำรงอยู่อย่างงอกงาม (สมพร มันตะสูตร. 2526 : คำนำ)

จากความสำคัญของภาษาไทยดังกล่าว สนม ครุฑเมือง (2523 : 3) ได้สรุปความสำคัญของภาษาไทยไว้ดังนี้

1. ช่วยให้เกิดความเข้าใจในการติดต่อสื่อสารระหว่างคนในชาติให้มีความเข้าใจตรงกันทั้งทักษะ การฟัง พูด อ่านและเขียน

2. ช่วยให้เกิดความรักในวัฒนธรรมของตนเอง เช่น ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์แสดงความเป็นไทย เป็นเครื่องหมายแสดงความเป็นชาติ ภาษาไทยแสดงวัฒนธรรมประจำชาติที่ทำให้ภาคภูมิใจที่คนไทยมีภาษาเป็นของตนเองควรรักษาสืบทอดต่อไป และการสอนภาษาไทยต่อคนไทย ทำให้เกิดความรู้สึกว่าภาษาของตนต้องหวงแหน ทำให้เกิดความสามัคคีของคนในชาติ

3. การสอนภาษาไทย ช่วยในด้านความเจริญงอกงามของนักเรียนทำให้นักเรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจ มีความเจริญงอกงามด้านจิตใจ สามารถนำไปศึกษาวิชาแขนงต่าง ๆ เป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ในสาขาวิทยาการอื่น ๆ และสามารถนำไปประกอบอาชีพได้

2.2 หลักการที่ช่วยในการสอนภาษาไทย

การสอนภาษาไทยตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น เน้นให้นักเรียนเกิดพัฒนาการอันเหมาะสม เกิดทักษะทางภาษาที่ดี คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ รู้จักคิดอย่างมีเหตุผลและนำความรู้ทางภาษาไทยไปใช้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน มุ่งที่จะสอนทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนสัมพันธ์กัน ในขณะเดียวกันต้องสอนทักษะการใช้ภาษาให้สัมพันธ์กับหลักภาษาและวรรณคดีด้วย

เพื่อให้การเรียนการสอนทักษะภาษาไทยเป็นไปตามธรรมชาติ สมถวิล วิเศษสมบัติ (2525 : 55 - 56) จึงให้เหตุผลว่า ครูผู้สอนจำเป็นที่จะต้องจัดการเรียนการสอนทักษะทางภาษาให้สัมพันธ์กันเพราะ

1. การสอนเนื้อหาวิชาทางภาษาไทยนั้น หากสอนเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น สอนหลักภาษาก็มุ่งแต่หลักภาษา โดยมิได้คำนึงถึงเนื้อหาหลักภาษาที่ปรากฏอยู่ในวรรณคดีหรือการใช้ภาษาแล้ว จะทำให้เนื้อหาหลักภาษานั้นแห้งแล้งปราศจากคุณค่าและไม่น่าสนใจแต่ประการใด

2. ในปัจจุบันแนวโน้มการสอนภาษาไทยนั้น ไม่ว่าจะเป็นการสอนเนื้อหาวิชาหรือทักษะใด ๆ ก็ตาม มุ่งที่จะให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนให้มาก ทั้งนี้เพื่อให้การเรียนการสอนสนุกสนาน น่าสนใจและมีความหมายแก่ชีวิตของนักเรียน การสอนแบบทักษะสัมพันธ์ช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้มากมายหลายประเภท

3. การเรียนการสอนตามแนวใหม่ไม่ว่าจะเป็นวิชาใดมุ่งตัวผู้เรียนเป็นสำคัญและการเรียนการสอนจะประสบผลดี ก็ต่อเมื่อผู้เรียนได้ลงมือกระทำกิจกรรมด้วยตนเองและยิ่งได้ทำกิจกรรมมากเท่าใดก็จะเกิดการเรียนรู้มากยิ่งขึ้นเท่านั้น การสอนแบบทักษะสัมพันธ์นี้ถ้าได้จัดวางแผนการสอนที่ดีแล้ว นักเรียนจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมได้เป็นอย่างมาก

4. การสอนแบบทักษะสัมพันธ์นั้น นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากโอกาสที่จะประสบผลสำเร็จจึงมีมาก ทำให้นักเรียนเกิดกำลังใจ เกิดความกระตือรือร้นและเกิดความสำราญใจ มองเห็นคุณค่าและมีเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาภาษาไทย

5. หลักสูตรในปัจจุบัน ทั้งในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา เน้นเรื่องการบูรณาการ สำหรับวิชาภาษาไทยแม้จะเป็นได้ออกมาในรูปของบูรณาการ ก็เน้นเรื่องของการสัมพันธ์ทักษะ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูต้องจัดการเรียนการสอนแบบทักษะสัมพันธ์เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตร

6. แบบเรียนภาษาไทยในปัจจุบันเป็นแบบเรียนชุดทักษะสัมพันธ์ เน้นที่การสอนวรรณคดี หลักภาษาและการใช้ภาษาให้สัมพันธ์กัน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องจัดการเรียนการสอนแบบสัมพันธ์ทักษะ

อัจฉรา ชีวพันธ์ (2526 : 1 - 2) ได้กล่าวถึงการสอนภาษาไทยให้บรรลุความมุ่งหมายตามความต้องการไว้ดังนี้

1. การพัฒนาการทางภาษา คือ ความสามารถในการใช้ภาษาซึ่งเจริญขึ้นตามวัย ความสามารถในการใช้ภาษานั้น ประกอบด้วย การแสดงออกทางความคิด การฟัง การอ่าน การพูดและการเขียน เพราะพัฒนาการทางภาษาอาจได้รับการส่งเสริมให้มีความเจริญงอกงามได้โดยการอบรมสั่งสอนและการฝึกฝน สิ่งที่ครูต้องคำนึงถึงในการเสริมสร้างพัฒนาการทางภาษาให้กับนักเรียนนั้นก็คือจะต้องพยายามหาวิธีการในการจูงใจให้นักเรียนเกิดความสนใจกระตือรือร้นที่จะเรียน สร้างบรรยากาศในการเรียนที่จะส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการในการใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสม ตลอดจนสามารถนำความรู้ความเข้าใจไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2. ด้านความรู้ ประกอบด้วยเนื้อหาสาระต่าง ๆ เช่น จากการฟัง การอ่าน การค้นคว้าเพิ่มเติม ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมและนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ตัวอย่างเช่น ในการเรียนหลักภาษา นอกจากจะศึกษาหาความรู้เรื่องระเบียบของภาษาแล้ว ครูต้องชี้แนวทางให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการอ่าน การเขียนและการพูดอย่างถูกต้อง

3. ด้านความคิดเป็นสิ่งที่สำคัญต่อการใช้ภาษา เพราะภาษาจัดเป็นสื่อกลางในการแสดงความคิดเห็น ภาษาช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดจากการที่ได้พูด ระบายอารมณ์ของผู้พูด ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อความคิดจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่ง ดังนั้นครูควรจะส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักใช้ความคิดในการพิจารณาเรื่องต่าง ๆ จากการฟัง การอ่าน ตลอดจนสามารถถ่ายทอดความคิดเห็นของตนเองให้ผู้อื่นเข้าใจ ไม่ใช่ท่องจำแบบนกแก้วนกขุนทอง เพราะเป็นความรู้ที่ขาดความคิดและมีเหตุผล

4. ด้านทักษะ หมายถึง ความสามารถในการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้อย่างถูกต้องคล่องแคล่วและมีความชำนาญ วิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่มุ่งฝึกทักษะให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาได้ดี ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องอาศัยการฝึกฝนอย่างเพียงพอจึงจะเกิดความชำนาญได้

องค์ประกอบในการเรียนการสอนทักษะที่สำคัญนั้น ครูจะต้องจัดกิจกรรมให้มีความต่อเนื่อง จัดให้มีการฝึกหัดและจัดให้มีการติชมผลที่เกิดขึ้น ดังนั้นครูจะต้องทำให้เกิดความเข้าใจในความมุ่งหมายของการเรียนการสอนเสียก่อน เพื่อที่นักเรียนจะได้เห็นคุณค่าของสิ่งที่จะได้รับฟังและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

5. ด้านเจตคติ เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งมีอิทธิพลต่อการยอมรับหรือไม่ยอมรับต่อบุคคลอื่น สภาพการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนความคิดต่าง ๆ ในเมื่อเจตคติเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ จึงเป็นสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ถ้าหากได้รับการจูงใจอย่างถูกวิธี ดังนั้นครูจึงควรปลูกฝังให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีในการเรียนภาษาไทย คือ

มีความรู้สึกภาคภูมิใจในภาษาของชาติ ส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้และเต็มใจที่จะฝึกฝนให้มีความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การเรียนการสอนภาษาไทย ครูควรยึดหลักการและวิธีการที่เหมาะสมมาช่วยในการเรียนการสอนภาษาไทย เพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามจุดประสงค์ของหลักสูตร ดังที่ สมถวิล วิเศษสมบัติ (2525 : 47 - 51) ได้ประมวลหลักการที่ช่วยในการสอนภาษาไทยไว้ดังนี้

1. หลักจิตวิทยาเกี่ยวกับวัยรุ่น

นักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นเด็กวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 12 - 16 ปี เด็กวัยนี้เป็นวัยที่มีความเปลี่ยนแปลงรวดเร็วมากทั้งในด้านร่างกายและจิตใจ นักการศึกษาถือว่าความเจริญงอกงามของเด็กวัยนี้มีความสำคัญมาก ความเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับโครงร่างของอวัยวะภายใน กล้ามเนื้อ ระบบการทำงานของต่อมต่าง ๆ ภายในร่างกายมีอิทธิพลทางอ้อมต่อบุคลิกภาพและความคิดจิตใจของเด็ก ฉะนั้นครูซึ่งมีหน้าที่ช่วยให้เด็กรู้จักปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมในชีวิตของเขา ครูจึงควรมีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาของเด็กวัยนี้ตามสมควร

เด็กวัยนี้ต้องการผู้ที่เข้าใจและสามารถแนะแนวแก่ตนอย่างเรียบ ๆ สุขุม ไม่ชอบคำพูดรุนแรงซึ่งเป็นการกระทบกระเทือนต่อความรู้สึกของตน เมื่อครูเข้าใจธรรมชาติและความต้องการของเด็กแล้วก็อาจช่วยเด็กได้มาก โดยหลีกเลี่ยงการกระทำที่ก่อให้เกิดความไม่สบายใจ เช่น ความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจเพราะถูกครูดุมาก ๆ หรือเพราะเพื่อน ๆ ไม่ยอมรับนับถือ ครูจึงควรรู้จักสังเกตเด็ก กล่าวคือ มีการแนะแนวเกี่ยวกับการเรียนและปัญหาส่วนตัว ควรฝึกให้รู้จักทำงานเป็นหมู่คณะโดยใช้วิธีการประชาธิปไตย ฝึกให้รู้จักเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ฝึกให้รู้จักรับผิดชอบในกิจการต่าง ๆ และให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

2. หลักความแตกต่างระหว่างบุคคล

เด็กทุกคนมีความแตกต่างกันเรื่องนิสัย สติปัญญา ความสามารถ ความสนใจและความถนัดตามธรรมชาติ หากครูคำนึงถึงเรื่องนี้ไว้เสมอแล้วก็อาจคิดหาวิธีสอนที่จะส่งเสริมให้เด็กได้แสดงออกซึ่งความถนัดตามธรรมชาติได้ และเมื่อเด็กได้ทำในสิ่งที่เด็กแต่ละคนสนใจและถนัดแล้ว เขาก็จะทำสิ่งนั้น ๆ ได้ดี ความสำเร็จของผลงานแต่ละครั้งจะเป็นการช่วยกระตุ้นเตือนให้เขาตั้งใจเรียนและได้ผลดียิ่งขึ้น เช่น เด็กบางคนที่มีนิสัยรักการประพันธ์ ครูก็ควรให้โอกาสเขาได้เขียนเรื่องที่สนใจ ซึ่งเป็นการให้เขาได้แสดงความสามารถในการประพันธ์ให้ปรากฏ เด็กบางคนมีความสามารถในการจัดงานครูก็มอบให้เป็นหัวหน้างานรับผิดชอบงานของหมู่คณะ เด็กบางคนมีทักษะในการพูด ก็เปิดโอกาสให้พูดหน้าชั้น แสดงปาฐกถา ดำเนินการอภิปรายหรือโต้วาที เด็กบางคนคล่องแคล่วชอบติดต่อกับบุคคลต่าง ๆ ก็อาจได้รับหน้าที่ให้ไปสัมภาษณ์บุคคลภายนอก ผู้ที่มีฝีมือทางศิลปะแขนงต่าง ๆ เช่น วาดเขียน ขับร้อง นาฏศิลป์ ฯลฯ ก็อาจได้รับหน้าที่ทำกิจกรรมตามแนวที่ผู้เรียนถนัด ด้วยวิธีการเหล่านี้จะทำให้เด็กรู้สึกภูมิใจที่ได้แสดงความสามารถของตนออกมา เป็นผลให้เขาสนใจเรียนภาษาไทยและ

เห็นเป็นของสนุกสนาน ไม่น่าเบื่อหน่าย ทั้งนี้ นับเป็นการส่งเสริมเอกัตภาพของนักเรียนเหล่านี้ได้เป็นอย่างดี

3. หลักจิตวิทยาแห่งการเรียนรู้

ในการสอนภาษาไทย ถ้าได้คำนึงถึงหลักจิตวิทยาการเรียนรู้และนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ก็จะทำให้การสอนได้ผลดี หลักจิตวิทยาแห่งการเรียนรู้ที่ครูภาษาไทยควรทราบและควรพิจารณาใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและลักษณะบทเรียนมีอยู่หลายข้อ คือ

3.1 ความสนใจ

การเรียนวิชาใด ๆ ก็ตาม ถ้าเด็กมีความสนใจในวิชานั้น ๆ ก็จะตั้งใจเรียนและเรียนได้ดี ฉะนั้น ครูควรคิดหาวิธีที่จะทำให้นักเรียนสนใจในบทเรียนโดยสร้างบรรยากาศที่จะทำให้นักเรียนเกิดความพร้อม เป็นการจูงใจให้เกิดการอยากเรียนเสียก่อน เช่น อาจจัดทำอุปกรณ์ หรือจัดกิจกรรมบางอย่างขึ้นมาเป็นการเร้าความสนใจ เมื่อนักเรียนสนใจแล้วก็จะเรียนได้ผลดีโดยไม่ยาก

3.2 การฝึกฝน

ได้กล่าวมาแล้วว่าภาษาไทยเป็นวิชาทักษะซึ่งจะต้องมีการฝึกฝนอยู่เสมอ ครูควรทราบหลักในการฝึกว่าต้องฝึกจากสิ่งที่ง่ายไปหาสิ่งที่ยากและต้องฝึกบ่อย ๆ ในการให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดจะเป็นการพูด การอ่าน การเขียน หรือแบบฝึกหัดหลักภาษาก็ตาม ถ้านักเรียนทำผิดก็ต้องแก้ไขจะปล่อยให้ผ่านโดยไม่ต้องแก้ไขไม่ได้เด็ดขาด การตรวจแบบฝึกหัดอย่างสม่ำเสมอจึงเป็นสิ่งจำเป็นและในการแก้ข้อบกพร่องต่าง ๆ นั้น ครูควรชี้แจงให้นักเรียนทราบความมุ่งหมายด้วยว่าแก้เพื่ออะไร ถ้านักเรียนเข้าใจเหตุผลว่าการแก้สิ่งเหล่านั้นเป็นประโยชน์ต่อตัวเขาเอง นักเรียนก็จะแก้ไขข้อบกพร่องของตัวเองด้วยความเต็มใจ มิฉะนั้นก็อาจผิดซ้ำอีกแม้จะได้แก้ไขมากี่ครั้งก็ตาม

3.3 การให้งาน

การให้งานแก่นักเรียนจะเป็นการอ่าน การท่องจำหรือการทำแบบฝึกหัดใด ๆ ก็ตาม เมื่อเด็กทำงานเสร็จแล้วครูให้เด็กมีโอกาสทราบผลงานของตนเองเสมอ เพื่อว่าผลงานไม่ดีก็จะแก้ไขให้ดีขึ้น ถ้าดีแล้วความสำเร็จก็จะเป็นเครื่องยั่วยุให้เด็กอยากเรียนให้ก้าวหน้าอีกต่อไป วิธีที่ประหยัดเวลาและแรงงานที่ได้ผลดีด้วยนั้นก็คือ ครควรแนะแนวทางให้เด็กเข้าใจเสียก่อนว่าจะต้องทำอย่างไรจึงจะเรียนได้ผลดีจะได้ไม่ต้องเสียเวลาลองผิดลองถูกโดยใช่เหตุ

3.4 การพลิกแพลงวิธีสอน

ในการเรียนถ้าคร่ำเคร่งเวลานานเกินไป ทั้งร่างกายและสมองก็จะอ่อนเพลียเหน็ดเหนื่อย ครูควรพิจารณาจัดเวลาในตารางสอนโดยกะระยะช่วงเวลาให้เหมาะแก่ลักษณะของบทเรียน ถ้าบทเรียนนั้นมีกิจกรรมให้นักเรียนทำเป็นการเปลี่ยนอริยาบทอยู่ใน

เด็กวัยรุ่นอาจจะเรียนติดต่อกันได้ถึง 2 - 3 ชั่วโมง แต่ถ้าเป็นการฟังครูบรรยายเพียงอย่างเดียวแล้วเพียงชั่วโมงเดียวเด็กก็หมดความสนใจ ฉะนั้น จำเป็นต้องจัดเวลาเรียนภาษาไทยให้พอเหมาะพอดี ให้เด็กได้มีโอกาสพักผ่อนสลับกันไปด้วยเพื่อเด็กจะได้รู้สึกกระปรี้กระเปร่าอยู่เสมอ

3.5 การเรียนสิ่งที่มีความหมายต่อชีวิต

หลักอีกอย่างเกี่ยวกับการเรียนรู้ก็คือ สิ่งใดที่มีประโยชน์ มีความหมายต่อชีวิตและอยู่ในวงความสนใจของนักเรียนแล้ว สิ่งนั้นจะเป็นสิ่งที่สนใจของนักเรียนและเขาจะเรียนได้ดีทั้งแม่นยำโดยไม่ต้องเคี่ยวเข็ญ สิ่งใดที่นักเรียนลงมือลงแรงทำด้วยตนเอง หาวิธีแก้ปัญหาเอง มีประสบการณ์ด้วยตนเอง นักเรียนก็จะเรียนสิ่งนั้นได้ผลดีที่สุดตรงกับหลักที่ว่าเรียนด้วยการกระทำนั่นเอง ฉะนั้น แบบฝึกหัดภาษาไทยที่ให้นักเรียนทำควรเป็นเรื่องที่อยู่ในวงความสนใจของนักเรียน ไม่ใช่เรื่องสมมติที่ไร้ความหมาย

4. หลักภาษาศาสตร์

ในการสอนภาษาไทย ถ้าครูได้ศึกษาค้นคว้าในวิชาภาษาศาสตร์ไว้บ้างก็จะเป็นเครื่องช่วยการสอนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

4.1 องค์ประกอบของภาษา

มนุษย์เรียนภาษาก็เพราะได้ฟัง ได้พูด ได้อ่าน ได้เขียนและได้ใช้ภาษาในวงสังคมที่ตนเองได้เกี่ยวข้องอยู่เสมอ ผู้ที่รู้สึกว่าภาษาเป็นของเรียนยากก็เพราะไม่รู้วิธีเรียนที่ถูกต้อง ตามหลักภาษาวิธีเรียนที่ถูกต้องก็คือ การเรียนรู้จักองค์ประกอบที่แท้จริงของภาษาแล้วฝึกจนคล่องแคล่ว

องค์ประกอบของภาษาไม่ว่าภาษาใด ๆ มี 3 อย่าง คือ

1. เสียง (Sound)
2. โครงสร้าง (Structure)
3. ความหมาย (Meaning)

เมื่อศึกษาองค์ประกอบของภาษาจนเข้าใจแล้ว ขั้นต่อไปก็คือการฝึกฝนการใช้ภาษานั้นให้คล้อยตามความนิยมที่ใช้ภาษานั้น การฝึกฝนการใช้ภาษาอยู่เสมอนี้เป็นหัวใจของการเรียนภาษา

4.2 ความเปลี่ยนแปลงของภาษา

ตามหลักภาษาศาสตร์ถือว่า ภาษาย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสมัยและความนิยม ฉะนั้น ไม่ควรตั้งเกณฑ์ตายตัวในการสอน แต่ระเบียบแบบแผนของภาษาก็จำเป็นต้องมีไว้ เพื่อเป็นเครื่องยึดให้ภาษาดำรงอยู่และให้เป็นที่เข้าใจตรงกันในบรรดาผู้ใช้ภาษาเดียวกัน ในการเรียนภาษาครูจึงควรแนะนำให้นักเรียนรู้จักสังเกตความเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ และให้รู้จักเลือกใช้ภาษาให้เหมาะสมกับกาลเทศะและความนิยม

4.3 ภาษาที่ใช้ในวรรณคดี

สำหรับในวรรณคดีนั้น เป็นภาษาหนังสือที่กวีแต่งขึ้นด้วยอารมณ์สะเทือนใจ ผู้แต่งเพ่งเล็งความไพเราะของเสียงและความเหมาะเจาะแห่งความหมายในถ้อยคำ เพื่อให้ผู้อ่านและผู้ฟังเห็นเป็นภาพขึ้นในใจ หรือทำให้ประทับใจจนผู้อ่านและผู้ฟังเกิดอารมณ์สะเทือนใจตรงกับผู้แต่งที่รู้สึกมาก่อน ฉะนั้น การเรียนภาษาในรูปของวรรณคดีจึงเป็นการเรียนที่ยากและลึกซึ้ง สลับซับซ้อนกว่าการเรียนวิธีการใช้ภาษาตามธรรมดา นักเรียนจะต้องเรียนรู้จักคุณค่าของสุนทรียภาพ คือ ศิลปะและความไพเราะงดงามของวรรณคดีด้วย

ในการสอนให้เด็กค่อยพัฒนาการทางสุนทรียภาพนั้น นักการศึกษาได้ค้นพบว่า ต้องดำเนินการปลูกฝังทีละน้อย ๆ ให้เด็กค่อย ๆ เคยชินกับสิ่งสวยงามไพเราะลึกซึ้ง การบังคับเคี่ยวเข็ญหรือให้นิยมตามครูหรือผู้ใหญ่ ไม่ทำให้เกิดความทราบซึ้งในสุนทรียภาพอย่างแท้จริงขึ้นมาได้ เด็กจะต้องเกิดความทราบซึ้งในความไพเราะงดงามนั้นขึ้นมาเองและสามารถระบายความรู้สึกนั้น ๆ ออกมาให้ผู้อื่นทราบได้ หรือสามารถสร้างสรรค์บทกวีอันไพเราะขึ้นมาเองได้ จึงจะเรียกได้ว่าเด็กเข้าใจในรสของวรรณคดีอย่างแท้จริง แต่สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นนี้ เพียงแต่ให้รู้ถึงรสไพเราะของวรรณคดีและรู้จักหาความสุขใจความเพลิดเพลินจากการอ่านวรรณคดีพอเป็นพื้นฐานสำหรับเรียนวรรณคดีให้ลึกซึ้งต่อไปก็นับว่าได้ผลเป็นที่น่าพอใจแล้ว

4.4 ภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

ภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ไม่มุ่งความเพลิดเพลินและความไพเราะเหมือนกับภาษาวรรณคดีแต่มุ่งเอาผลสำเร็จในการสื่อความหมายเป็นสำคัญ ภาษาจะสื่อความหมายได้สำเร็จต้องเป็นภาษาที่ก่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ระหว่างผู้สื่อความหมายและผู้รับทราบความหมายในเวลาอันรวดเร็วพอสมควร ซึ่งหมายความถึงการใช้ถ้อยคำที่มีความหมายแจ่มแจ้ง กะทัดรัด เป็นขั้นแรกและสละสลวยเป็นศิลปะชั้นสูงขึ้นไป

อาจกล่าวได้ว่าการใช้ภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน มีทั้งการใช้ประโยชน์และศิลปะ การใช้ภาษาก็เหมือนกับสิ่งอื่น ๆ คือมีทั้งการใช้ภาษาที่ไม่ดีซึ่งเรียกว่าภาษาต่าง ๆ ซึ่งเป็นภาษาต่ำกว่ามาตรฐาน การใช้ภาษาจะสมความหมายต้องอาศัยหลักเกณฑ์ทางภาษาซึ่งผู้สื่อความหมายและผู้รับทราบความหมายได้ยึดถือร่วมกัน เพราะฉะนั้น หลักภาษาจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการเรียนการใช้ภาษา

2.3 โครงสร้างหลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

ในหลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) มีการแบ่งโครงสร้างดังนี้

วิชาบังคับแกน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ท 101	ภาษาไทย	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค 2 หน่วยการเรียน
ท 102	ภาษาไทย	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค 2 หน่วยการเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ท 203	ภาษาไทย	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค 2 หน่วยการเรียน
ท 204	ภาษาไทย	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค 2 หน่วยการเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ท 305	ภาษาไทย	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค 2 หน่วยการเรียน
ท 306	ภาษาไทย	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค 2 หน่วยการเรียน

วิชาเลือกเสรี

ท 011	เสริมทักษะภาษา	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียน
ท 021	การอ่านและพิจารณาหนังสือ	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียน
ท 022	การอ่านงานประพันธ์เฉพาะเรื่อง	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียน
ท 031	นิทานพื้นบ้าน	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียน
ท 041	ภาษาไทยเพื่อกิจธุระ	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียน
ท 042	การพูดและเขียนเชิงสร้างสรรค์	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียน
ท 051	หลักภาษาเพื่อการสื่อสาร	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียน

หมายเหตุ

รายวิชา ท 011 และ ท 021 ควรเลือกเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 รายวิชา ท 022 ท 031 ท 041 ท 042 และ ท 051 ควรเลือกเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ยกเว้นในกรณีที่ผู้เรียนมีความสามารถพิเศษจะเลือกเรียนรายวิชาดังกล่าวในชั้นใดนอกจากที่กล่าวแล้วก็ได้

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียน

3.1 ความหมายของชุดการเรียน

ได้มีนักการศึกษาหลายท่าน ให้ความหมายของชุดการเรียนไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

กาญจนา เกียรติประวัติ (2524 : 174 - 175) ได้ให้ความหมายของคำว่าชุดการเรียน (Learning Package) และคำว่าชุดการสอน (Instructional Package) แตกต่างไปว่า ชุดการสอนเป็นคำที่ใช้มาดั้งเดิม แต่การใช้คำว่าชุดการสอนทำให้ครูเกิดแนวคิดว่าสื่อการเรียนทั้งหลายที่จัดรวบรวมไว้เพื่อให้ครูเป็นคนลงมือใช้ ดังนั้นผู้ที่ทำกิจกรรมก็คือครู นักเรียนเป็นฝ่ายฟังและสังเกต ในปัจจุบันนักการศึกษาจึงหันมาใช้คำว่า ชุดการเรียน (Learning Package) เพื่อย้ำถึงแนวการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ให้นักเรียนได้มีโอกาสใช้สื่อต่าง ๆ ในชุดการเรียนเพื่อศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งจะส่งผลให้ครูลดบทบาทในการบอกลงและสามารถนำไปใช้สอนซ่อมเสริมด้วยตนเองได้

นิพนธ์ ศุขปรีดี (2525 : 74 - 75) ได้กล่าวถึงชุดการเรียนว่า เป็นการรวบรวมสื่อการเรียนสำเร็จรูป ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างสะดวก เพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ชุดการเรียนจะต้องประกอบด้วยสื่อต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ดี โดยพิจารณาจากสื่อที่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เหมาะกับประสบการณ์ของผู้เรียนและเป็นสื่อที่จัดหาได้ไม่ลำบากนัก

บุญเกื้อ ควรหาเวช (2530 : 66 - 67) ได้กล่าวถึงชุดการเรียนว่า ชุดการเรียนจัดว่าเป็นสื่อประสม (Multimedia) ที่จัดขึ้นสำหรับหน่วยการเรียน จัดไว้เป็นชุด ๆ บรรจุในซองกล่อง หรือกระเป๋า ในการสร้างจะใช้วิธีระบบเป็นหลัก จึงทำให้มั่นใจได้ว่าชุดการเรียนจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้

กรองกาญจน์ อรุณรัตน์ (2536 : 265) ได้กล่าวว่าชุดการเรียน หมายถึง ชุดของโปรแกรมสื่อประสม ที่มีการนำเอาวิธีการจัดระบบมาใช้ในการนำเสนอเนื้อหาและจัดกิจกรรมการเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเองตามความสามารถตามอัตราการเรียนและรูปแบบการเรียนของผู้เรียนแต่ละคน

ยุพิน พิพิธกุล (2537 : 176) ได้ให้ความหมายของคำว่าชุดการเรียนว่า เป็นชุดการเรียนที่ทำให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเอง ในชุดการเรียนนั้นประกอบด้วย บัตรคำสั่ง บัตรกิจกรรม บัตรเนื้อหา บัตรแบบฝึกหัดหรือบัตรงานพร้อมเฉลย บัตรทดสอบพร้อมเฉลย ในชุดการเรียนนั้นจะมีสื่อการเรียนไว้พร้อมเพื่อให้ผู้เรียนใช้ประกอบการเรียนเรื่องนั้น ๆ

ฮุสตันและคนอื่น ๆ (Houston and other. 1972 : 10 - 15) ได้ให้ความหมายว่า ชุดการเรียน เป็นชุดของประสบการณ์ที่จัดเตรียมไว้ให้กับผู้เรียน เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้

แคปเฟอร์และแคปเฟอร์ (Kapfer & Kapfer. 1972 : 3 - 10) ได้ให้ความหมายของชุดการเรียนว่า เป็นรูปแบบการสื่อสารระหว่างครูกับนักเรียน ซึ่งประกอบด้วยคำแนะนำที่ให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมการเรียนจนบรรลุพฤติกรรมที่เป็นผลของการเรียนรู้ เนื้อหาที่นำมาสร้างชุดการเรียนนั้น ได้มาจากขอบข่ายของความรู้ที่หลักสูตรต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเนื้อหาจะต้องตรงและชัดเจนที่จะสื่อความหมายให้ผู้เรียนได้เกิดพฤติกรรมตามเป้าหมายของการเรียน

ดวน (Duane. 1973 : 169) ได้กล่าวถึงชุดการเรียนว่า เป็นชุดการเรียนรายบุคคล (Individualized Instruction) อีกรูปแบบหนึ่งซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเป้าหมาย ผู้เรียนจะเรียนได้ตามอัตราความสามารถและความต้องการของตนเอง

สมิท (Smith. 1973 : 24 - 25) ได้อธิบายเกี่ยวกับชุดการเรียนว่า ในการใช้ชุดการเรียนเราต้องยอมให้นักเรียนมีโอกาสเรียนข้ามขั้นชุดการเรียนในบางหน่วยได้ เมื่อนักเรียนมีพื้นความรู้หรือสอบได้ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้และต้องยอมให้นักเรียนมีโอกาสตรวจผลความก้าวหน้าของตนเองก่อนที่จะวัดผล ในการจัดกิจกรรมให้แก่นักเรียนนั้นจะต้องจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกและวิธีการต่าง ๆ ให้แก่นักเรียนด้วย เพื่อที่จะให้การเรียนนั้นบรรลุเป้าหมาย เช่น

1. ใช้สื่อหลาย ๆ อย่าง เพื่อให้เกิดประสบการณ์ทางการเรียนดีขึ้น

2. หาวิธีการหลาย ๆ รูปแบบ โดยมีจุดประสงค์และกระบวนการหลายอย่าง เช่น อาจจะจัดให้เป็นไปตามขนาดของกลุ่มและจะจัดหาวิธีการที่เหมาะสมเฉพาะแต่ละกลุ่มด้วย

3. แบ่งเนื้อหาออกเป็นขั้นตอนตามลำดับความยากง่าย

4. จัดหากิจกรรมหลาย ๆ อย่าง ให้นักเรียนได้เลือกและมีส่วนร่วมในบทเรียน

นอกจากนี้ สมิท ยังได้อธิบายเพิ่มเติมอีกว่า ชุดการเรียนที่ดีนั้นจะต้องมีสิ่งที่ดึงดูดความสนใจของผู้เรียน เช่น มีสีสันต่าง ๆ มีภาพประกอบตามความจำเป็น และรวบรวมสื่อและเรื่องราวต่าง ๆ ในกล่องเล็ก ๆ ที่เหมาะสม จะทำให้เกิดความสะดวกสบายในการเก็บรักษาและการนำเอามาใช้อีกด้วย

มัวร์ (Moore. 1974 : 24) ได้กล่าวถึงชุดการเรียนว่า เป็นการศึกษารายบุคคลที่เป็นระบบ ที่ผู้เรียนสามารถบรรลุเป้าประสงค์ในการเรียนต่อเนื่องกันไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้สื่อและกิจกรรมหลายชนิดตามความเหมาะสม

เวบเบอร์ (Webber. 1977 : 67 - 68) กล่าวว่า การเรียนจากชุดการเรียนด้วยตนเองนั้น นักเรียนจะต้องเป็นผู้ลงมือกระทำกิจกรรมในการเรียนด้วยตนเองตลอดเวลา ดังนั้น ถ้านักเรียนยังเป็นเด็กเล็กที่ยังไม่มีวุฒิภาวะและวินัยในตนเองเพียงพอแล้วย่อมทำให้การเรียนไร้ประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะเด็กอาจจะยังไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของการเรียน ไม่เข้าใจ

งานที่สั่งให้ทำหรือขาดการมีส่วนร่วมอย่างแข็งแรงในการเรียน เพราะมีช่วงความสนใจสั้นจึงเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน

จากที่นักการศึกษาได้ให้ความหมายของชุดการเรียนไว้ พอสรุปได้ว่า ชุดการเรียนเป็นการรวบรวมสื่อประสมที่จัดขึ้น เพื่อให้นักเรียนสามารถศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมได้ด้วยตนเองเป็นรายบุคคล โดยผู้เรียนจะเรียนไปตามความสามารถ ความต้องการและความสะดวกของตนเอง เมื่อศึกษาจบแล้วก็จะทำการทดสอบเพื่อประเมินความก้าวหน้าของตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเป้าหมายและช่วยส่งเสริมเรื่องความรับผิดชอบของนักเรียนได้

3.2 องค์ประกอบของชุดการเรียน

การสร้างชุดการเรียนนั้น ผู้สร้างจะต้องศึกษาองค์ประกอบของชุดการเรียนว่ามีองค์ประกอบหลักอะไรบ้าง เพื่อจะได้นำมากำหนดองค์ประกอบของชุดการเรียนที่จะสร้างขึ้น และมีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบของชุดการเรียนไว้ดังนี้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523 : 120) ได้จำแนกองค์ประกอบของชุดการเรียนไว้ 4 ส่วน คือ

1. คู่มือครูสำหรับผู้ใช้ชุดการเรียน และ/หรือผู้เรียนที่ต้องการเรียนจากชุดการเรียน

2. เนื้อหาสาระและสื่อโดยจัดให้อยู่ในรูปของสื่อการเรียนแบบประสมและกิจกรรมการเรียนการสอนแบบกลุ่มและรายบุคคลตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

3. คำสั่งหรือการมอบงาน เพื่อกำหนดแนวทางในการเรียนให้นักเรียน

4. การประเมินผล เป็นการประเมินผลกระบวนการ ได้แก่ แบบฝึกหัดรายงานการค้นคว้าและผลการเรียนรู้ในรูปแบบสอบถามต่าง ๆ ส่วนประกอบทั้งหมดจะอยู่ในกล่องหรือซองโดยจัดเป็นหมวดหมู่ เพื่อสะดวกในการใช้

บุญเกื้อ ควรหาเวช (2530 : 71) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของชุดการเรียนว่าสามารถจำแนกได้ 4 ส่วน คือ

1. คู่มือ เป็นคู่มือสำหรับผู้เรียน ภายในจะมีคำชี้แจงถึงวิธีการใช้ชุดการเรียนอย่างละเอียด อาจทำเป็นเล่มหรือแผ่นพับก็ได้

2. บัตรคำสั่งหรือคำแนะนำ จะเป็นส่วนที่บอกให้ผู้เรียนดำเนินการเรียนหรือประกอบกิจกรรมแต่ละอย่างตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย คำอธิบายเรื่องที่จะศึกษา คำสั่งให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมและการสรุปบทเรียน บัตรนี้นิยมใช้กระดาษแข็งตัดเป็นบัตรขนาด 6 x 8 นิ้ว

h 147857
ส 3

3. เนื้อหาสาระและสื่อ จะบรรจุไว้ในรูปของสื่อการสอนต่าง ๆ อาจจะประกอบด้วย บทเรียนโปรแกรม สไลด์ แผ่นภาพ หุ่นจำลอง ฯลฯ ผู้เรียนจะศึกษาจากสื่อการสอนต่าง ๆ ที่บรรจุอยู่ในชุดการเรียนตามบัตรคำสั่งที่กำหนดไว้

4. แบบประเมินผล ผู้เรียนจะทำการประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองก่อนและหลังเรียน แบบประเมินผลอาจเป็นแบบฝึกหัดให้เติมคำลงในช่องว่าง เลือกคำตอบที่ถูก จับคู่ ดูผลจากการทดลองหรือทำกิจกรรม

บุญชม ศรีสะอาด (2537 : 95 - 96) ได้กล่าวว่าชุดการเรียนการสอน จะมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ด้านดังนี้

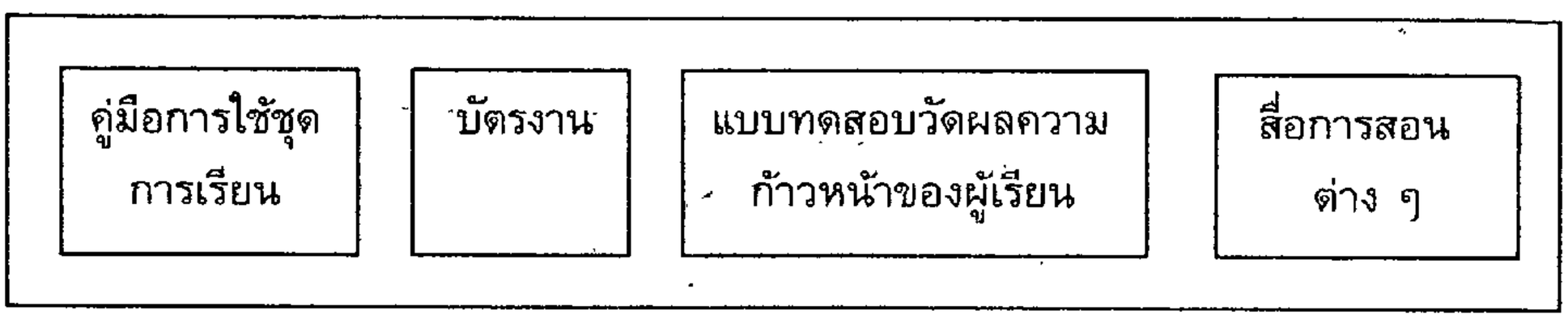

ภาพประกอบ 2 องค์ประกอบที่สำคัญของชุดการเรียนการสอน

1. คู่มือการใช้ชุดการเรียน เป็นคู่มือที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้ใช้ชุดการเรียนการสอนศึกษาและปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ อาจประกอบด้วยแผนการสอน สิ่งที่ครูต้องเตรียมก่อนสอน บทบาทของผู้เรียน การจัดชั้นเรียน (ในกรณีของชุดการสอนที่มุ่งใช้กับกลุ่มย่อย เช่น ในศูนย์การเรียน)

2. บัตรงาน เป็นบัตรที่มีคำสั่งว่าจะให้ผู้เรียนปฏิบัติอะไรบ้าง โดยระบุกิจกรรมตามลำดับขั้นตอนของการเรียน

3. แบบทดสอบวัดความก้าวหน้าของผู้เรียน เป็นแบบทดสอบที่ใช้สำหรับตรวจว่าหลังจากเรียนชุดการเรียนการสอนจบแล้ว ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์การเรียนที่กำหนดไว้หรือไม่

4. สื่อการเรียนต่าง ๆ เป็นสื่อสำหรับผู้เรียนได้ศึกษา มีหลายชนิดประกอบกัน อาจเป็นประเภทสิ่งพิมพ์ เช่น บทความ เนื้อหาเฉพาะเรื่อง จุลสาร บทเรียนโปรแกรมหรือประเภทโสตทัศนูปกรณ์ เช่น รูปภาพ แผนภูมิต่าง ๆ เทปบันทึกเสียง ฟิล์มสตริป สไลด์ ขนาด 2 x 2 นิ้ว ของจริง เป็นต้น

คาร์ดาเรลลี่ (Cardarelli. 1973 : 150) ได้กำหนดองค์ประกอบของชุดการเรียนว่าต้องประกอบด้วย

1. หัวข้อ (Topic)
2. หัวข้อย่อย (Subtopic)
3. จุดมุ่งหมายหรือเหตุผล (Rational)
4. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavioral Objectives)
5. การทดสอบก่อนเรียน (Pre - test)
6. กิจกรรมและการประเมินตนเอง (Activities and Self - Evaluation)
7. การทดสอบย่อย (Quiz หรือ Formative Test)
8. การทดสอบขั้นสุดท้าย (Post - test หรือ Summative Evaluation)

ดวน (Duane. 1973 : 169) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบพื้นฐานของชุดการเรียนไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. มีจุดมุ่งหมายและเนื้อหา
2. บรรยายเนื้อหา
3. มีจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
4. มีกิจกรรมที่ส่งเสริมเจตคติ
5. มีเครื่องมือวัดผลก่อนการเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน

จากการศึกษาถึงองค์ประกอบของชุดการเรียนที่นักการศึกษาได้กำหนดไว้ สามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบในชุดการเรียนประกอบด้วย หัวข้อเรื่อง จุดมุ่งหมาย เนื้อหาในการเรียน กิจกรรมการเรียนและการทดสอบ

3.3 วัตถุประสงค์ในการสร้างชุดการเรียน

สมหญิง กลั่นศิริ (2523 : 59) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการสร้างชุดการเรียนไว้ดังนี้

1. เพื่อใช้สอนเนื้อหา บทเรียน ตามหลักสูตรของการศึกษาในระบบ
2. เพื่อเป็นเครื่องอำนวยความสะดวกในการสอนของครู
3. เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนครู เนื่องจากนักเรียนสามารถเรียนจากชุดการเรียนด้วยตนเอง หรืออาศัยความช่วยเหลือจากครูเพียงเล็กน้อย ทำให้ครูคนหนึ่งสอนนักเรียนได้จำนวนมากขึ้น
4. เพื่อช่วยในการศึกษามวลชนทั้งในและนอกระบบ เพราะชุดการเรียนสามารถนำไปใช้ได้ทุกสถานที่ทุกเวลา

สรุปได้ว่า ชุดการเรียนเป็นเครื่องช่วยอำนวยความสะดวกในการสอนและนำไปปรับปรุงวิธีสอนของครูเพื่อให้นักเรียนเรียนตามความสามารถของตนเอง เป็นการฝึกความรับผิดชอบและระเบียบวินัยในตนเองของนักเรียนด้วย

3.4 ลักษณะของของชุดการเรียนที่ดี

นักการศึกษาได้ให้แนวความคิดในการสร้างชุดการเรียนที่ดีไว้ดังนี้

นิพนธ์ ศุขปรีดี (2519 : 67 - 68) ได้กล่าวถึง ลักษณะของชุดการเรียนที่ดีว่าควรมีลักษณะดังนี้

1. เป็นชุดการเรียนที่เหมาะสมตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้มากที่สุด
2. เหมาะสมกับประสบการณ์เดิมของนักเรียน
3. สื่อที่ใช้สามารถเร้าความสนใจของนักเรียนได้เป็นอย่างดี
4. มีคำแนะนำและวิธีการใช้อย่างละเอียด ง่ายต่อการใช้
5. มีวัสดุ อุปกรณ์ในการเรียนการสอนทั้งหมด ที่กำหนดไว้ในบทเรียนอย่างครบถ้วน
6. ได้มีแบบทดสอบและปรับปรุงให้ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ
7. มีความคงทนต่อการเก็บและการหยิบใช้

สมิท (Smith 1973 : 25 - 26) ได้ให้ความคิดว่า ชุดการเรียนที่ดีนั้นจะต้องจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกและวิธีการต่าง ๆ ให้กับผู้เรียนเพื่อให้การเรียนบรรลุเป้าหมาย เช่น

1. ใช้สื่อหลาย ๆ อย่างเพื่อให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ในการเรียนที่ดีขึ้น
2. หาวิธีการหลายรูปแบบโดยมีจุดมุ่งหมายและกระบวนการหลายอย่าง
3. ควรแบ่งเนื้อหาออกเป็นขั้นตอนตามลำดับความยากง่าย
4. ควรมีกิจกรรมหลายอย่างให้ผู้เรียนได้เลือกและให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน

ดังนั้น ชุดการเรียนที่ดีน่าจะช่วยส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบของนักเรียนได้

3.5 ขั้นตอนในการผลิตชุดการเรียน

ได้มีนักการศึกษาหลายท่านเสนอหลักในการสร้างชุดการเรียน ดังนี้

วิชัย วงศ์ใหญ่ (2527 : 17 - 47) ได้กำหนดขั้นตอนในการสร้างชุดการเรียนดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรทั้งด้านวัตถุประสงค์และเนื้อหา กำหนดจุดประสงค์ที่จะสร้างชุดการเรียนให้มีความสอดคล้องกับความจำเป็นของการเรียนรู้ วิเคราะห์เนื้อหาให้สอดคล้องกับ

วัตถุประสงค์ และแบ่งเนื้อหาออกเป็นหน่วยหรือประเด็นหลัก ๆ ในแต่ละหน่วยจะนำมาแยกรายละเอียดออกเป็นหัวข้อใหญ่และหัวข้อย่อย

2. ศึกษากลุ่มเป้าหมาย ผู้เรียนคือใคร ชุดการเรียนนี้จะใช้สถานการณ์เงื่อนไขอะไรกับผู้เรียน จะให้ผู้เรียนทำกิจกรรมอะไรที่ส่งเสริมให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะและเจตคติในส่วนใด และผู้เรียนทำได้ดีเพียงใดจึงจะบรรลุตามเกณฑ์ที่กำหนด การศึกษาข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย ถ้าทำได้อย่างละเอียด มีระบบ จะช่วยในการออกแบบชุดการเรียน สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้มากขึ้น

3. เขียนจุดประสงค์ของแต่ละหน่วยการเรียน การเขียนจุดประสงค์ของแต่ละหน่วยการเรียนจะต้องครอบคลุมเนื้อหาของแต่ละหน่วย จุดประสงค์การเรียนแต่ละข้อควรเขียนในรูปแบบของพฤติกรรม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนสามารถแสดงความรู้ ทักษะ ปรากฏเด่นชัดภายหลังสิ้นสุดการเรียนหรือการอบรม พฤติกรรมเหล่านี้สามารถวัดและสังเกตได้ตรงตามจุดประสงค์ ถ้าทำได้ดังกล่าวมานี้ ย่อมสะท้อนให้เห็นว่ากระบวนการเรียนหรือการฝึกอบรมมีขั้นตอนที่เป็นระบบต่อเนื่อง

4. สร้างแบบประเมินผลหรือสร้างข้อทดสอบ จะต้องยึดจุดประสงค์เป็นหลักและต้องสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาของหน่วยนั้น ๆ การประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียน อาจใช้แบบทดสอบเดียวกันได้

5. เลือกวิธีการเรียน หรือกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหา เช่น การเสนอในรูปแบบของการสนทนา เอกสาร รูปภาพ การ์ตูน กรณีศึกษา และแบบฝึกหัด อนึ่ง ถ้าธรรมชาติของเนื้อหามีลักษณะเป็นกฎ ระเบียบ อาจจะพิจารณาเขียนเป็นบทบรรยาย เสนอเป็นประเด็น ๆ และใช้กรณีศึกษาประกอบ เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกการวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การประยุกต์ใช้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจดียิ่งขึ้น

6. สร้าง จัดหา รวบรวมสื่อการเรียนให้สอดคล้องกันกับกิจกรรมที่กำหนดไว้ เช่น บทบรรยาย เอกสาร กรณีศึกษา คำถามและเฉลยรูปภาพ เป็นต้น

7. ผลิตต้นแบบของชุดการเรียน โดยนำข้อมูลและสิ่งต่าง ๆ ตั้งแต่ข้อ 1 - 6 มาจัดรวบรวมเรียงลำดับประกอบเป็นชุดการเรียน จากนั้นนำชุดการเรียนมาตรวจสอบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

8. การตรวจสอบคุณภาพของชุดการเรียนเบื้องต้น สามารถกระทำได้ 2 ประการ คือ การประชุมพิจารณาชุดการเรียนจากคณะกรรมการหรือผู้เชี่ยวชาญ ประการที่ 2 คือ นำชุดการเรียนไปทดลองกับกลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มอื่น ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มเป้าหมาย 3 - 5 คน เพื่อตรวจสอบลักษณะของการใช้ภาษา ความยากง่ายของเนื้อหา แล้วนำข้อค้นพบมาปรับปรุงก่อนที่จะนำไปหาประสิทธิภาพต่อไป

9. การทดลองหาประสิทธิภาพชุดการเรียน โดยการนำไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายประมาณ 30 คน และปรับปรุงแก้ไขตามข้อค้นพบ เพื่อเป็นต้นแบบของชุดการเรียนสำหรับจัดดำเนินการผลิตให้เพียงพอกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

นิพนธ์ ศุขปรีดี (2528 : 12) กล่าวว่า ในการทำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์หลักสูตร เพื่อตั้งจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมของการเรียน (Terminal Objective)

2. วิเคราะห์ภารกิจหาเป้าหมายย่อยของพฤติกรรมสุดท้าย (Sub - Terminal Objective)

3. จัดทำเนื้อหาสนองเป้าหมายย่อยในแต่ละเป้าหมายโดยละเอียด อาจทำออกมาในลักษณะของคำถาม

4. ออกแบบสื่อและกิจกรรมที่จะให้ผู้เรียนศึกษาเพื่อให้สามารถตอบคำถามได้

5. จัดทำสื่อให้มีแรงจูงใจในการเรียนและเสนอแนะกิจกรรมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างเสมอภาคทั่วทุกคนและรู้ผลการเรียนทั่วถึง เพื่อให้ทุกคนได้รับการเสริมแรง

6. ต้องให้แน่ใจว่าชดการเรียนรัดัวยตนเองที่ทำเสร็จสามารถใช้ได้ในสถานการณ์จริง จะต้องมีการทดลองกับผู้เรียนที่เป็นตัวอย่างของกลุ่มเป้าหมาย

7. ปรับปรุงชุดการเรียนจากข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงทางด้านการสื่อความหมาย วัสดุที่ใช้ ค่าการลงทุน เป็นต้น

8. นำไปใช้ในศูนย์สื่อการเรียนและการวิจัย เพื่อปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา

เลวิส (Lewis. 1968 : 329) ได้อธิบายถึง การสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาหลักสูตร จะต้องทำตามขั้นตอน ดังนี้

1. ยึดมั่นในจุดมุ่งหมายของการศึกษา

2. กำหนดเป้าหมายเฉพาะของการเรียน

3. จัดสภาพห้องเรียนและกิจกรรมที่จำเป็นอื่น ๆ เพื่อสนับสนุนให้การเรียนรู้ของผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้

4. เลือกและจัดวัสดุ แบ่งเครื่องมือและอำนวยความสะดวกในการทำงาน

ฮิทเทอร์ (Heathers. 1977 : 344) ได้ให้ขั้นตอนกับครูผู้สร้างชุดการเรียนด้วยตนเอง ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตร ตัดสินใจเลือกสิ่งที่จะให้นักเรียนศึกษา แล้วจัดขั้นลำดับเนื้อหาให้ต่อเนื่องจากง่ายไปยาก

2. ประเมินผลความรู้พื้นฐานประสบการณ์เดิมของนักเรียน

3. เลือกกิจกรรมการเรียน วิธีสอนและสื่อการเรียนให้เหมาะสมกับผู้เรียน โดยคำนึงถึงความพร้อมและความต้องการของผู้เรียน

4. กำหนดรูปแบบการเรียน

5. กำหนดหน้าที่ของผู้ประสานงาน หรือจัดอำนวยความสะดวกในการเรียน

6. สร้างแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนว่าบรรลุเป้าประสงค์ในการเรียนหรือไม่

3.6 ประโยชน์ของชุดการเรียน

ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นชุดที่ช่วยเพิ่มความรู้ให้กับผู้เรียนซึ่งเรียนตามลำดับขั้นตอนในคำแนะนำของแต่ละชุด ทำให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์โดยตรงตามความต้องการความสามารถของผู้เรียน ดังที่นักการศึกษาแต่ละท่านได้กล่าวไว้

กาญจนา เกียรติประวัติ (2524 : 174) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของชุดการเรียนไว้ดังนี้

1. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการสอนของครู

2. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของนักเรียน เพราะสื่อประสม (Multi - Media) ที่ได้จัดไว้ในระบบเป็นการแปรเปลี่ยนกิจกรรมและช่วยรักษาระดับความสนใจของนักเรียนอยู่ตลอดเวลา

3. เปิดโอกาสให้นักเรียนศึกษาด้วยตนเอง ทำให้มีทักษะในการแสวงหาความรู้ พิจารณาข้อมูล ฝึกความรับผิดชอบและการตัดสินใจ

4. เป็นแหล่งความรู้ที่ทันสมัยและคำนึงถึงหลักจิตวิทยาการเรียนรู้

5. ช่วยขจัดปัญหาการขาดครู เพราะนักเรียนสามารถศึกษาด้วยตนเอง

6. ส่งเสริมการศึกษานอกระบบ เพราะสามารถนำไปใช้ได้ทุกเวลาและไม่จำเป็นต้องใช้เฉพาะในโรงเรียน

วาสนา ชาวหา (2525 : 139 - 140) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของชุดการเรียนไว้ว่า

1. นักเรียนสามารถเรียนได้ตามลำพังเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล โดยไม่ต้องอาศัยครูผู้สอนและเป็นไปตามความสามารถของผู้เรียนในอัตราความเร็วของแต่ละคน โดยไม่ต้องกังวลว่าจะตามเพื่อนไม่ทันหรือต้องเสียเวลาคอยเพื่อน

2. นักเรียนสามารถนำไปเรียนที่ใดก็ได้ตามความสะดวก

3. แก้ปัญหาการขาดแคลนครูได้เป็นบางโอกาส อาจใช้ชุดการเรียนนี้กับนักเรียนเนื่องจากครูไม่เพียงพอหรือมีความจำเป็นมาสอนแทนไม่ได้

4. ฝึกนักเรียนให้เรียนรู้ โดยการกระทำที่นอกเหนือไปจากสถานการณ์ในชั้นเรียนปกติที่ปฏิบัติอยู่เป็นประจำ เป็นการสร้างประสบการณ์เรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนอย่างกว้างขวางและเป็นการเน้นกระบวนการเรียนรู้ (Process) มากกว่าเนื้อหา

วีระ ไทยพานิช (2529 : 137) กล่าวว่า เมื่อนำชุดการเรียนมาใช้จะทำให้มีประโยชน์ดังนี้

1. เป็นการฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ รู้จักทำงานร่วมกัน
2. เปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกวัสดุการเรียนและกิจกรรมที่เขาชอบ
3. เปิดโอกาสให้นักเรียน ได้ก้าวหน้าไปตามอัตราศักยภาพความสามารถของแต่ละคน
4. เป็นการเรียนที่ตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล
5. มีการวัดผลตนเองบ่อย ๆ ทำให้นักเรียนรู้การกระทำของตนเองและสร้างแรงจูงใจ
6. นักเรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเองและมีส่วนร่วมในการเรียนอย่างแท้จริง
7. เป็นการเรียนรู้ชนิด active ไม่ใช่ passive
8. นักเรียนจะเรียนที่ไหน เมื่อไรก็ได้ตามความพอใจของนักเรียน
9. สามารถปรับปรุงการสื่อความหมายระหว่างนักเรียนและครู

แฮริสเบอร์เกอร์ (Harrisberger. 1973 : 201 -205) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของชุดการเรียนไว้ดังนี้

1. ผู้เรียนสามารถทดสอบตนเองก่อนว่ามีความสามารถระดับใด หลังจากนั้นก็เริ่มต้นเรียนในสิ่งที่ตนเองไม่ทราบ ทำให้ไม่ต้องเสียเวลากลับมาเรียนในสิ่งที่ผู้เรียนเรียนรู้แล้ว

2. ผู้เรียนสามารถนำบทเรียนไปเรียนที่ไหนก็ได้ตามความพอใจ โดยไม่จำกัดในเรื่องของเวลา สถานที่

3. เมื่อเรียนจบแล้วผู้เรียนสามารถทดสอบด้วยตนเองได้ทันทีเวลาไหนก็ได้และได้ทราบผลการเรียนของตนเองทันทีเช่นกัน

4. ผู้เรียนมีโอกาสพบปะหารือกับผู้สอนมากขึ้น เพราะผู้เรียนเรียนด้วยตนเองครูก็มีเวลาให้คำปรึกษากับผู้มีปัญหาขณะที่ใช้ชุดการเรียนที่เรียนด้วยตนเอง

5. ผู้เรียนจะได้รับคะแนนอะไรนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้เรียน หรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเอง ไม่มีคำว่าสอบตกสำหรับผู้เรียนไม่สำเร็จแต่จะให้ผู้เรียนกลับไปศึกษาเรื่องเดิมนั้นใหม่ จนผลการเรียนจะได้มาตรฐานตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

กรินวอลด์ (Grinewald. 1975 : 39) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของชุดการเรียนว่า

1. นักเรียนที่ใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองจะมีโอกาสศึกษาจากวัสดุประเภทต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้นักเรียนมีประสบการณ์ในหัวข้อนั้นกว้างขวาง

2. นักเรียนเห็นคุณค่าความจำเป็นของวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนและพยายามที่จะศึกษาพิจารณาผลการเรียนของตนเองว่ารู้สิ่งใดบ้าง จะต้องศึกษาเพิ่มเติมอะไรอีก

3. สีสันต่าง ๆ และอุปกรณ์ที่แปลก ๆ จะช่วยดึงดูดความสนใจของนักเรียน ทำให้นักเรียนไม่เบื่อ

4. ชุดการเรียนจะมีคำแนะนำให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนแหล่งวัสดุอุปกรณ์อื่น ๆ ที่จะต้องศึกษาเพิ่มเติม เช่น ห้องสมุด เป็นต้น

5. กิจกรรมใดที่นักเรียนทำได้สำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์แล้ว ย่อมก่อให้เกิดความพอใจแก่นักเรียน อันเป็นการเสริมแรงให้นักเรียนอยากศึกษาหรือกระทำกิจกรรมอื่นต่อไป

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของชุดการเรียนนั้นสามารถช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครู เป็นการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามความถนัด ความสามารถของตนเอง ช่วยสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นการฝึกให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ มีวินัยในตนเอง ตลอดจนรู้จักทำงานร่วมกัน

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียน

4.1 งานวิจัยในประเทศ

บรรจง แก้ววิเศษกุล (2533 : 48) ได้ทำการทดลองสอนซ่อมเสริมเพื่อแก้ไขความบกพร่องทางด้านทักษะการหาร โดยใช้ชุดการเรียนที่สร้างขึ้น ผลปรากฏว่าชุดการเรียนที่สร้างขึ้นทั้งหมด 4 ชุด มีแนวโน้มจะช่วยแก้ไขข้อบกพร่องทั้งยังช่วยลดภาระของครูผู้สอน และผลของการสอนซ่อมเสริมโดยใช้ชุดการเรียนอยู่ในเกณฑ์น่าพอใจ

วาทินี ธีรตระกูล (2534 : 79) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ในการสอนซ่อมเสริมจุดบกพร่องเรื่องเวลาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ชุดการเรียนการสอนซ่อมเสริมกับการสอนซ่อมเสริมตามปกติ พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซ่อมเสริมโจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่องเวลาด้วยชุดการสอนซ่อมเสริมกับกลุ่มทดลองและวิธีการสอนซ่อมเสริมตามปกติกับกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เพลินพิศ ชุนนะวรรณ์ (2538 : 68) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการสร้างชุดการเรียนด้วยตนเอง "บายศรีปากซาม" สำหรับผู้เรียนผู้ใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า มีประสิทธิภาพเท่ากับ

93.68/90.88 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 90/90 ที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนยังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนเฉลี่ยหลังการเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการเรียน แสดงว่าชุดการเรียนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเชื่อถือได้

อัมพา อรุณพราหมณ์ (2539 : 76) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนกับการสอนตามคู่มือครู ผลการศึกษาพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความรับผิดชอบของนักเรียนต่อหน้าที่การงานในห้องเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน

เชษฐา บุญชวลิต (2540 : 100) ได้ทำการวิจัยเพื่อสร้างชุดการเรียนด้วยตนเองเรื่องการใช้เครื่องมือวัดไฟฟ้า วิชา ช 0278 ช่างเดินสายไฟฟ้าภายในอาคาร ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการวิจัยพบว่า ชุดการเรียนด้วยตนเองที่สร้างขึ้นทั้ง 6 ชุด มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 85/85

วัลลิมา สงสุวรรณ์ (2541 : 89) ได้ทำการศึกษาผลการใช้ชุดการเรียนเรื่องการบวกและการลบที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความมีวินัยในตนเองและความคงทนในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนมีความคงทนในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่เรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่นักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนมีวินัยในตนเองสูงกว่านักเรียนที่เรียนแบบปกติอย่างไม่มีนัยสำคัญ

สุภาภรณ์ ทิพย์สุวรรณ์ (2543 : 64) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนแบบเรียนเป็นคู่กับการสอนตามคู่มือครู ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนแบบเรียนรายคู่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนแบบเรียนรายคู่มีความรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อุษาวรรณ์ ปาลียะ (2543 : 59 - 60) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการสร้างชุดการเรียนด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่องราชาศัพท์และคำศัพท์สำหรับพระภิกษุและสุภาพชน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ชุดการเรียนด้วยตนเองที่สร้างขึ้นทั้ง 3 ชุด มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 90/90

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แลงสตาฟ (Langstaff. 1973 : 216) ได้ทำการวิจัย เรื่อง "การพัฒนาและประเมินชุดการเรียนด้วยตนเองสำหรับการฝึกหัดครู" เป็นการศึกษาพัฒนาการและการประเมินผลชุดการเรียนที่สร้างขึ้นเพื่อส่งเสริมทัศนคติที่ดีในการสอนและเทคนิคการสอนของนักศึกษาวิชาครู ผลปรากฏว่าชุดการเรียนสามารถส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อการสอนและเทคนิคการสอนของนักศึกษาวิชาครู และควรนำไปใช้ต่อไป

บรอว์เลย์ (Brawley. 1975 : 4280 - A) ได้ทำการศึกษาประสิทธิภาพของการใช้ชุดการเรียนแบบสื่อประสมสอนเรื่องการบอกเวลากับเด็กเรียนช้า กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มเด็กที่เรียนช้าโดยใช้แบบทดสอบ Time Appreciation Test, Standford Achievement Test Primary Level มาใช้ Pre - test และ Post - test ผลปรากฏว่ากลุ่มทดลองที่ใช้ชุดการเรียนบอกเวลาต่อเนื่องบรอว์เลย์ (Brawley's Experimental Sequence on Time Telling) มีผลการเรียนดีกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ใช้ชุดการเรียน

ไบรแอนและสมิท (Bryan and Smith. 1975 : 24 - 25) ได้กล่าวถึงผลการวิจัยการใช้ชุดการเรียนด้วยตนเอง ที่มหาวิทยาลัยเซาท์แคโรไรน่า ในวิชาประวัติศาสตร์ศิลป ใช้การทดลอง 3 ภาคเรียน ผลปรากฏว่าผู้เรียนร้อยละ 60 มีผลการเรียนสูงขึ้นกว่าเดิม ร้อยละ 95 มีความสนุกสนานในการเรียนเพิ่มขึ้น และร้อยละ 74 ชอบการเรียนด้วยชุดการเรียนมากกว่าการเรียนปกติ

คูดนี (Cudney. 1975 : 26) ได้ศึกษาผลการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองเปรียบเทียบกับการสอนปกติ เพื่อฝึกทักษะการพยาบาลที่มหาวิทยาลัยเดลาเวร์ ผลปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกับการสอนปกติ

เอดเวิดส์ (Edwards. 1975 : 43) ได้กล่าวถึงการวิจัยของมหาวิทยาลัยอิลลินอยส์ทำการเปรียบเทียบผลการเรียนในเรื่อง "ประสบการณ์ในการสอนแบบจุลภาค" โดยใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองและได้คำแนะนำจากครูกับการใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองโดยไม่ต้องมีผู้แนะนำ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยจำนวน 50 คน แบ่งเป็นกลุ่มละ 25 คน ผลการทดลองปรากฏว่าทั้ง 2 กลุ่ม มีผลการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าการเรียนด้วยตนเองไม่จำเป็นต้องอาศัยผู้แนะนำ ถ้าชุดการเรียนนั้นได้สร้างขึ้นอย่างถูกต้องตามกระบวนการแล้ว ผู้เรียนจะสามารถเรียนด้วยตนเองได้ผลดีเช่นกัน

ฌอ (Shaw. 1978 : 5227 - A) ได้ใช้ชุดการเรียน 11 ชุด ในการศึกษาผลการใช้หลักสูตรที่เน้นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหา ซึ่งความสามารถในการแก้ปัญหาหมายถึงทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการ ได้แก่ การแปลความหมายข้อมูล การกำหนดและควบคุมตัวแปร นิยามเชิงปฏิบัติการและทักษะการตั้งสมมติฐาน ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 6 ของมหาวิทยาลัยชุมชนในโอกลาโฮมา

เป็นเวลา 24 สัปดาห์ กลุ่มควบคุมสอนโดยใช้เนื้อหาเดียวกันกับกลุ่มทดลอง แต่ไม่ได้เน้นทักษะในการแก้ปัญหา พบว่า คะแนนเฉลี่ยทักษะการแก้ปัญหาของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนในกลุ่มทดลองมีความสามารถด้านทักษะกำหนดและควบคุมตัวแปร ทักษะการแปลความหมายข้อมูลและนิยามเชิงปฏิบัติการดีขึ้น ยกเว้นทักษะการตั้งสมมติฐาน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนตามที่กล่าวมาแล้ว พอสรุปได้ว่าชุดการเรียนด้วยตนเองมีคุณค่าเพียงพอที่จะนำมาใช้สอนได้ เพราะผลการวิจัยส่วนใหญ่พบว่า การสอนโดยใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองไม่ต่างจากการสอนแบบปกติ ในบางโอกาสการเรียนจากชุดการเรียนด้วยตนเองให้ผลดีกว่าการสอนปกติ นอกจากนี้ชุดการเรียนด้วยตนเองยังมีข้อดีในด้านอื่นอีกหลายประการ เช่น ผู้เรียนมีความพอใจในการเรียน ช่วยให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเองได้ในบางเรื่อง บางโอกาส ดังนั้น จึงควรศึกษาวิธีใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองให้เกิดผลดีที่สุดและส่งเสริมการใช้ชุดการเรียนให้แพร่หลายต่อไป

5. เอกสารที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง

5.1 ความหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ได้มีนักการศึกษาหลายท่าน ให้ความหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเองไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

สุนทร แก้วลาย (2512 : 8) ได้ให้คำนิยามในการเรียนด้วยตนเองว่า การรู้จักศึกษาค้นคว้าและเลือกเรียนสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง นอกเหนือไปจากการเรียนในห้องเรียน

สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ (2524 : 6) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นหลัก โดยได้รับการช่วยเหลือและสนับสนุนจากผู้อื่น เช่น เพื่อน ครู และผู้รู้เท่าที่จำเป็น การเรียนรู้ด้วยตนเองในที่นี้ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

1. การวิเคราะห์และกำหนดความต้องการของตนเอง
2. การกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียน
3. การหาแหล่งวิทยาการทั้งที่เป็นวัสดุและบุคคล
4. การเลือกวิธีการและกิจกรรมการเรียน
5. การกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียน

โนลส์ (Knowles. 1975 : 18) นักการศึกษาผู้ใหญ่ผู้เริ่มใช้คำนี้เป็นครั้งแรก ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเองไว้ว่า เป็นกระบวนการที่บุคคลใช้ในการสร้างความต้องการในการเรียนรู้ การตั้งจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ การทำกิจกรรมเพื่อค้นหาความรู้ เช่น การค้นคว้าเอกสารและแหล่งความรู้ต่าง ๆ การพบปะบุคคล การเลือกและกำหนด

แผนการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ กิจกรรมส่วนใหญ่เกิดขึ้นด้วยตนเอง ซึ่งอาจจะได้รับหรือไม่ได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่นก็ตาม

สเคเจอร์ (Skager. 1978 : 13) ได้อธิบายว่าการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการพัฒนาการเรียนรู้และประสบการณ์ตนเอง ตลอดจนความสามารถในการวางแผนการปฏิบัติและการประเมินผลของกิจกรรมการเรียนทั้งในลักษณะที่เป็นเฉพาะบุคคล และในฐานะที่เป็นสมาชิกของกลุ่มการเรียนที่ร่วมมือกัน

ทัฟ (Tough. 1979 : 114) ผู้ที่ทำการศึกษาเรื่องนี้อย่างจริงจัง ได้กำหนดหน่วยในการวัดปริมาณการเรียนรู้ด้วยตนเองออกเป็นโครงการเรียน (Learning Project) โดยกำหนดค่าเปรียบเทียบว่า การเรียนด้วยตนเองเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ใช้เวลารวมกันตั้งแต่ 7 ชั่วโมง ขึ้นไป ถือว่าเป็นหนึ่งโครงการเรียน และเมื่อผู้เรียนได้ใช้กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองแล้ว ผู้เรียนควรจะได้รับความรู้ เกิดเจตคติ ได้รับทักษะ หรือสามารถที่ก่อให้เกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลงต่างๆ อันเป็นผลมาจากการเรียนรู้นั้น ๆ ดังนั้น การเรียนรู้ด้วยตนเองอาจจะเกิดได้จากการใช้บทเรียนสำเร็จรูป การศึกษาด้วยตนเอง เช่น การอ่านเอง คิดเอง ทดลองหรือปฏิบัติหรือค้นคว้าด้วยตนเอง เป็นต้น

กริฟฟิน (Griffin. 1983 : 153) อธิบายว่า การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เฉพาะของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง โดยมีเป้าหมายไปสู่การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของตนและความสามารถในการวางแผนปฏิบัติการ และประเมินผลการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้เป็นเฉพาะบุคคล

บรูดฟิลด์ (Brookfield. 1984 : 59 – 71) ได้ให้ความหมายว่า การเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง การเป็นตัวของตัวเอง ควบคุมการเรียนรู้ของตนเอง มีความเป็นอิสระโดยอาศัยความช่วยเหลือจากแหล่งภายนอกน้อยที่สุด

จากความหมายที่นักวิชาการหลายท่านได้ให้ไว้นั้นพอสรุปได้ว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นกระบวนการการศึกษาของบุคคลที่มีความคิดริเริ่ม มีความตั้งใจ มีจุดมุ่งหมาย มีการวางแผนในการเรียน เลือกทรัพยากรในการเรียน เลือกวิธีการเรียนที่เหมาะสมและการประเมินผลการเรียนด้วยทั้งสิ้น

5.2 ความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ทัฟ (Tough. 1979 : 116 – 117) กล่าวถึงความสำคัญเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเองไว้ว่ากิจกรรมการเรียนรู้ หรือโครงการที่ผู้เรียนเกี่ยวข้อง (Learning Project) มาจากการวางแผนด้วยตนเอง ทัฟเน้นว่า กิจกรรมการเรียนเป็นแรงผลักดันที่ทำให้เกิดความสนใจเกี่ยวกับการเป็นตัวของตัวเองและแนะนำตนเองในการเรียนรู้

โนลส์ (Knowles. 1975 : 15 – 17) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเองไว้ดังนี้

1. คนที่เรียนรู้ด้วยการริเริ่มของตนเองจะเรียนได้มากกว่า ดีกว่าคนที่เป็นเพียงผู้รับหรือรอให้ครูถ่ายทอดวิชาความรู้ให้เท่านั้น คนที่เรียนด้วยตนเองจะเรียนอย่างตั้งใจ มีจุดมุ่งหมายและมีแรงจูงใจ สามารถใช้ประโยชน์จากการเรียนรู้ได้ดีกว่าและยาวนานกว่าบุคคลที่รอรับคำสอนแต่เพียงอย่างเดียว

2. การเรียนด้วยตนเองสอดคล้องกับพัฒนาการทางจิตวิทยาและกระบวนการทางธรรมชาติมากกว่า คือ เมื่อตอนเด็กเป็นธรรมชาติที่จะต้องพึ่งพิงผู้อื่น ต้องการผู้ปกครองปกป้องเลี้ยงดูและตัดสินใจแทนให้ เมื่อเติบโตมีพัฒนาการขึ้นก็ค่อย ๆ พัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นอิสระ ไม่ต้องพึ่งพิงครู ผู้ปกครองและผู้อื่น การพัฒนาเป็นไปในสภาพที่เพิ่มความเป็นตัวของตัวเองและชี้นำตนเองได้มากขึ้น

3. พัฒนาการใหม่ ๆ ทางการศึกษา มีหลักสูตรใหม่ ห้องเรียนแบบเปิด ศูนย์บริการทางวิชาการ การศึกษาอย่างอิสระ โปรแกรมการเรียนที่จัดแก่บุคคลภายนอก มหาวิทยาลัยเปิดและอื่น ๆ อีกมากมาย รูปแบบการศึกษาเหล่านี้ล้วนผลักภาระรับผิดชอบไปที่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง

4. การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นความอยู่รอดของชีวิตในฐานะที่เป็นบุคคลและเผ่าพันธุ์มนุษย์ เนื่องจากโลกปัจจุบันเป็นโลกใหม่ที่แปลกไปกว่าเดิม ซึ่งมีความเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ เกิดขึ้นเสมอ และข้อเท็จจริงเช่นนี้เป็นเหตุผลไปสู่ความจำเป็นทางการศึกษาและการเรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยตนเองจึงเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต

จากความสำคัญดังกล่าวพอสรุปได้ว่า การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นการเรียนรู้ที่ยอมรับสภาพความแตกต่างของบุคคล สนองต่อความต้องการและความสนใจของผู้เรียน ยอมรับในความสามารถที่ทุกคนจะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองเพื่อที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาได้อย่างดี

5.3 ลักษณะของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

นักการศึกษาหลายท่าน ได้อธิบายลักษณะของการเรียนรู้ด้วยตนเองไว้ดังนี้

สมคิด อิสระวัฒน์ (2532 : 76) ได้กล่าวถึงลักษณะของการเรียนรู้ด้วยตนเองไว้ดังนี้คือ

1. สมัครใจที่จะเรียนด้วยตนเอง (Voluntarily to Leam) มิได้เกิดจากการบังคับแต่มีเจตนาที่จะเรียนด้วยความอยากรู้

2. ตนเองเป็นแหล่งข้อมูลของตนเอง (Self Resourceful) นั่นคือ ผู้เรียนสามารถบอกได้ว่าสิ่งที่ตนเรียนคืออะไร รู้ว่าทักษะและข้อมูลที่ต้องการหรือจำเป็นที่ต้องใช้มีอะไรบ้าง

สามารถกำหนดเป้าหมาย วิธีรวบรวมข้อมูลที่ต้องการและวิธีประเมินผลการเรียนรู้ ผู้เรียนต้องเป็นผู้จัดการเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ด้วยตนเอง (Manager of Change) ผู้เรียนต้องมีความตระหนักในความสามารถของตนเองว่าสามารถตัดสินใจได้ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และบทบาทในการเป็นผู้เรียนที่ดี

3. ผู้เรียนต้องรู้ "วิธีการจะเรียน" (Know how to Learn) นั่นคือ ผู้เรียนควรทราบขั้นตอนการเรียนรู้ของตนเอง รู้ว่าเขาไปสู่จุดที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างไร

โนลล์ (Knowles. 1975 : 61) ได้สรุปลักษณะของผู้เรียนรู้ด้วยการนำตนเอง โดยใช้สรุปแบบของ "สัญญาการเรียน" ที่จะให้บังเกิดผลดี 9 ประการ คือ

1. มีความเข้าใจในความแตกต่างด้านความคิดเกี่ยวกับผู้เรียนและทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ นั่นคือ รู้ความแตกต่างระหว่างการสอนที่ครูเป็นผู้ชี้นำกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2. มีแนวคิดเกี่ยวกับตนเอง ในฐานะที่เป็นบุคคลที่เป็นตัวของตัวเอง มีความเป็นอิสระและความสามารถที่นำตนเองได้

3. มีความสามารถที่จะสัมพันธ์กับเพื่อน ๆ ได้ดี เพื่อที่จะใช้บุคคลเหล่านี้เป็นเหมือนสิ่งสะท้อนให้ทราบถึงความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง การวางแผนการเรียนรู้ของตนเอง การเรียนรู้และการช่วยเหลือบุคคลอื่น และการได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลเหล่านั้น

4. มีความสามารถในการวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้อย่างสมจริง โดยความช่วยเหลือจากผู้อื่น

5. มีความสามารถในการแปลความต้องการในการเรียนออกมาเป็นจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ ในรูปแบบที่อาจจะทำให้การประเมินผลสำเร็จนั้นเป็นไปได้

6. มีความสามารถในการโยงความสัมพันธ์กับผู้สอน ใช้ประโยชน์จากผู้สอนในการทำเรื่องยากให้ง่ายขึ้นและเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือเป็นที่ปรึกษา

7. มีความสามารถในการหาบุคคลและแหล่งเอกสารวิทยาการ ที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

8. มีความสามารถในการเลือกแผนการเรียนที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้ประโยชน์จากแหล่งวิทยาการและมีความคิดริเริ่มในการวางแผนนโยบายอย่างมีทักษะความชำนาญ

9. มีความสามารถในการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำผลของข้อค้นพบต่าง ๆ ไปใช้อย่างเหมาะสม

สเคเจอร์ (Skager. 1978 : 24 – 25) ได้อธิบายคุณลักษณะของผู้เรียนที่มีการเรียนรู้ด้วยตนเองควรมีลักษณะ 7 ประการ ดังนี้

1. เป็นผู้ยอมรับตนเอง (Self Acceptance) หมายถึง มีทัศนคติต่อตนเองในด้านการเป็นผู้เรียน

2. มีความสามารถในด้านการวางแผนการเรียน (Planfulness) ซึ่งมีลักษณะที่สำคัญ คือ

1) สามารถวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง

2) วางจุดมุ่งหมายที่เหมาะสมกับตนเอง ให้สอดคล้องกับความต้องการที่ตั้งไว้

3) มีความสามารถในการใช้กลยุทธ์เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียน

4) มีแรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) เป็นผู้เรียนที่มีแรงจูงใจในการเรียนอยู่ในตนเอง จะสามารถเรียนรู้โดยปราศจากสิ่งที่ควบคุมภายนอก เช่น รางวัล การถูกตำหนิ การถูกลงโทษ หรือเรียนเพื่อต้องการวุฒิบัตรหรือตำแหน่ง

4. มีการประเมินตนเอง (Internalized Evaluation) สามารถที่จะประเมินตนเองได้ว่าจะเรียนได้ดีแค่ไหน ซึ่งอาจจะขอให้ผู้อื่นประเมินการเรียนรู้ของตนเองก็ได้ โดยผู้เรียนจะต้องยอมรับการประเมินผลภายนอกว่าถูกต้อง ก็ต่อเมื่อผู้ประเมินมีความคิดอย่างอิสระและการประเมินต้องสอดคล้องกับสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏเป็นจริงอยู่ในขณะนั้น

5. การเปิดกว้างต่อประสบการณ์ (Openness to Experience) ผู้เรียนที่นำประสบการณ์เข้ามาใช้ในกิจกรรมชนิดใหม่ ๆ อาจจะสะท้อนการเรียนรู้หรือการจัดวางเป้าหมาย โดยจะมีเหตุผลหรือไม่ก็ได้ในการที่จะเข้าไปทำกิจกรรมใหม่ ๆ ความใคร่รู้ ความอดทนต่อปัญหาที่ยังสงสัย การชอบในสิ่งที่ยุ่งยากสับสนและการเรียนอย่างสนุกจะทำให้เกิดแรงจูงใจในการทำกิจกรรมใหม่ ๆ และทำให้เกิดประสบการณ์ใหม่ ๆ อีกด้วย

6. มีความยืดหยุ่น (Flexibility) มีความยืดหยุ่นในการเรียนรู้ มีความเต็มใจที่จะเปลี่ยนแปลงเป้าหมายหรือวิธีการเรียนและใช้ระบบการเข้าถึงปัญหา โดยใช้ทักษะการสำรวจ การลองผิดลองถูก ซึ่งไม่ได้แสดงถึงการขาดความตั้งใจที่จะเรียนรู้ ความล้มเหลวจะได้รับการนำมาปรับปรุงแก้ไขมากกว่าที่จะยอมแพ้หรือยกเลิก

7. การเป็นตัวของตัวเอง (Autonomy) ผู้เรียนที่ดูแลตนเองได้ เลือกที่จะผูกพันกับรูปแบบของการเรียนรู้แบบใดแบบหนึ่ง ผู้เรียนสามารถจัดการกับปัญหาตามเวลาที่กำหนด โดยพิจารณาถึงสิ่งที่ต้องการว่าลักษณะการเรียนแบบใดที่มีคุณค่าและเป็นที่ยอมรับได้

กล่าวโดยสรุปคือ ลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองมีจุดเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้เรียนจะเป็นผู้กำหนดแนวการเรียน โดยเริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์ความต้องการของตัวเอง การกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียน การวางแผนการเรียน การแสวงหาแหล่งวิทยาการ การประเมินผล ซึ่งบางครั้งอาจต้องอาศัยความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นด้วยเช่นกัน

5.4 หลักการเรียนรู้ด้วยตนเอง

กิบบอนส์ (Gibbons. 1980 : 41 – 46) ได้ศึกษาชีวประวัติของผู้เชี่ยวชาญที่มีชื่อเสียงทางด้านการแสดง นักประดิษฐ์ นักสำรวจ นักอักษรศาสตร์ นักวิทยาศาสตร์ และผู้บริหารจำนวน 20 คน ซึ่งไม่ได้รับการศึกษาตามชั้นเรียนปกติสูงกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยศึกษาลักษณะของการเรียนรู้ด้วยตนเองของบุคคลดังกล่าว แล้วนำมาประมวลเป็นหลักการเรียนรัด้วยตนเอง ดังนี้

1. ในการศึกษาด้วยตนเอง ผู้ศึกษาเป็นผู้ควบคุมตนเอง ในขณะที่การศึกษาอย่างเป็นทางการ (Formal Education) จุดควบคุมอยู่ที่สถาบันการศึกษา ตัวแทนหรือสิ่งกำกับการสอน เพื่อให้การศึกษาด้วยตนเองช่วยนักศึกษาให้รู้จักควบคุมสิ่งที่อยู่ภายในตนเอง เพื่อการเรียนรู้ของตน

2. การศึกษาด้วยตนเอง มักจะเป็นความพยายามที่แน่วแน่ในความรู้เฉพาะด้านอย่างใดอย่างหนึ่ง มากกว่าการศึกษาหลาย ๆ แขนงวิชา การสอนให้รู้จักศึกษาด้วยตนเองจะช่วยให้นักศึกษาสามารถแยกแยะและมีความชำนาญในกิจกรรมบางอย่าง หรือหลายอย่างที่จำเป็นต่อชีวิต

3. การศึกษาด้วยตนเอง มักจะเป็นการประยุกต์การศึกษา คือ การเรียนรู้เพื่อการนำไปใช้กับงาน การสอนการเรียนรู้ด้วยตนเองเกี่ยวข้องกับการศึกษาทางทฤษฎีที่สัมพันธ์กับการฝึกฝนทางเทคนิคและการนำไปดัดแปลงใช้อย่างเหมาะสม

4. ผู้ศึกษาด้วยตนเอง เป็นคนที่เรียนรู้ด้วยแรงจูงใจของตนเอง นั่นคือ การผูกพันตนเองกับเนื้อหาวิชาที่ตนเลือกแม้จะพบว่ามีอุปสรรคก็ตาม การศึกษาด้วยตนเองช่วยให้ผู้เรียนรู้ตระหนักถึงความต้องการของตนและมีเป้าหมายของตนเองมากกว่าที่จะให้ผู้อื่นมาวางเป้าหมายให้

5. สิ่งจูงใจสำหรับการศึกษาด้วยตนเอง ได้แก่ ความสำเร็จซึ่งเป็นรางวัลที่ประเมินคุณค่าได้โดยตนเอง การสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองจึงเป็นการให้ประสบการณ์เพื่อดำเนินไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ รู้จักวางแผนและการเลือกใช้วิธีการที่มีประสิทธิภาพเพื่อจะทำงานนั้นสำเร็จ

6. ผู้ศึกษาด้วยตนเอง มักจะตัดสินใจใช้รูปแบบต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการและวิธีเฉพาะตน ซึ่งสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างดีที่สุด ซึ่งข้อสรุปอาจจะใช้ได้จากการศึกษา การสังเกต ประสบการณ์ การเข้าเรียนในบางวิชา การฝึกอบรม การสนทนา การฝึกหัดลองผิดลองถูก การฝึกหัดกิจกรรมที่ให้ผลดี การประสานระหว่างกลุ่ม เหตุการณ์และโครงการ

7. การเรียนรู้ด้วยตนเอง เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความเชื่อ โดยปกติจะเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับบุคลิกลักษณะของคน การประสานสัมพันธ์ ความมีระเบียบวินัยในตนเอง ความบากบั่นขยันขันแข็ง ไม่เห็นแก่ตัว ความรู้สึกเกรงใจผู้อื่นและมีหลักการอย่างเข้มแข็ง

8. ผู้ที่เรียนรู้ด้วยตนเอง จะมีแรงขับ (Drive) ความคิดอิสระ มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด การสอนการศึกษาด้วยตนเองเกี่ยวข้องกับการเสริมแรงขับ ความกระตือรือร้น โดยรวมความคิดอิสระไม่ขึ้นอยู่กับบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ความเป็นผู้ริเริ่มมากกว่าที่จะประพฤติตามผู้อื่นและมักจะทำอะไรเป็นแบบของตนเองมากกว่าทำคล้าย ๆ ผู้อื่น

9. ผู้ที่เรียนรู้ด้วยตนเอง มักจะใช้การอ่านและกระบวนการทักษะอื่น ๆ ในการเข้าถึงข้อมูลและคำแนะนำที่เขาต้องการเพื่อโครงการเหล่านั้น การสอนเพื่อการศึกษาด้วยตนเองเกี่ยวข้องกับการฝึกฝนทักษะ เช่น การอ่านและจำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเวลาที่นักศึกษามีความต้องการอย่างเต็มที่ในการเข้าถึงข้อสนเทศ

10. การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นท่วงทีที่เกิดจากประสบการณ์สำคัญหลายประการตั้งแต่วัยเด็ก ประสบการณ์และการพัฒนาจนกระทั่งกลายเป็นจุดของการเลือกในชีวิตของคน การสอนเพื่อการศึกษาด้วยตนเองจึงเป็นการช่วยเหลือผู้เรียนที่จะจำแนกท่วงทีแนวทางที่เกิดขึ้นในชีวิต เพื่อกำหนดวิถีทางที่ตนเลือกและสร้างวิถีทางใหม่ที่ตนปรารถนา

11. การเรียนรู้ด้วยตนเอง จะเกิดขึ้นได้ดีที่สุดในสิ่งแวดล้อมของการทำงานที่อบอุ่น มีลักษณะของการสนับสนุน มีบรรยากาศใกล้ชิดเป็นกันเอง ซึ่งคนมักจะกระตือรือร้นและมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบุคคลอย่างน้อย 1 คน การสอนให้เกิดการศึกษาด้วยตนเองเกี่ยวข้องกับการสร้างบรรยากาศที่กระฉับกระเฉง ซึ่งกิจกรรมการศึกษาด้วยตนเองนี้จะได้รับการสนับสนุนอย่างอบอุ่นและมีโอกาสหลายด้าน ที่จะสร้างความสัมพันธ์ในการทำงานที่ใกล้ชิดให้เกิดขึ้น

12. ผู้ที่เรียนรู้ด้วยตนเอง จะชอบผู้อื่นพอกับที่จะทำให้ผู้อื่นชื่นชอบตน บุคคลเหล่านี้มีสุขภาพจิตที่ดี มีเจตคติที่ดีทั้งกายและใจ การสอนให้ศึกษาด้วยตนเองจึงสนับสนุนวิธีการเรียนรู้โดยผู้เรียนไม่เพียงแต่เรียนรู้วิชาการทักษะเท่านั้น แต่เขายังได้พัฒนาจิตใจของตนเองและผู้อื่นอีกด้วย

5.5 องค์ประกอบของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

การเรียนรู้ด้วยตนเองประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

โนลส์ (Knowles. 1976 : 40 – 47) กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนี้

1. การวิเคราะห์ความต้องการของตนเอง จะเริ่มต้นจากการให้ผู้เรียนแต่ละคนบอกความต้องการและความสนใจพิเศษของตนเองในการเรียน ให้เพื่อนอีกคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำและเพื่อนอีกคนหนึ่งทำหน้าที่จดบันทึก กระทำเช่นนี้หมุนเวียนกันไปจนครบทั้ง 3 คน ได้แสดงบทบาทครบ 3 ด้าน คือ ผู้เสนอความต้องการ ผู้ให้คำปรึกษาและ

ผู้จดบันทึกสังเกตการณ์ การเรียนรู้บทบาทดังกล่าวให้ประโยชน์อย่างยิ่งในการเรียนร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในทุกๆ ด้าน

2. การกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียน โดยเริ่มต้นจากบทบาทของผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

1) ผู้เรียนควรศึกษาจุดมุ่งหมายของวิชา แล้วจึงเริ่มเขียนจุดมุ่งหมายในการเรียน

2) ผู้เรียนควรเขียนจุดมุ่งหมายให้ชัดเจน เข้าใจได้ ไม่คลุมเครือ คนอื่นอ่านแล้วเข้าใจ

3) ผู้เรียนควรเน้นถึงพฤติกรรมที่ผู้เรียนคาดหวัง

4) ผู้เรียนควรกำหนดจุดมุ่งหมายที่สามารถวัดได้

5) การกำหนดจุดมุ่งหมายของผู้เรียนในแต่ละระดับ มีความแตกต่างอย่างชัดเจน

3. การวางแผนการเรียน โดยให้ผู้เรียนกำหนดวัตถุประสงค์ของวิชา ผู้เรียนควรวางแผนจัดกิจกรรมตามลำดับ ดังนี้

1) ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้กำหนดเกี่ยวกับการวางแผนการเรียนด้วยตนเอง

2) การวางแผนการเรียนของผู้เรียน ควรเริ่มต้นจากการกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนด้วยตนเอง

3) ผู้เรียนเป็นผู้จัดเนื้อหาให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการและความสนใจของผู้เรียน

4) ผู้เรียนเป็นผู้ระบุวิธีการเรียน เพื่อให้เหมาะสมกับตนเองมากที่สุด

4. การแสวงหาแหล่งวิทยาการ เป็นกระบวนการศึกษาค้นคว้าที่มีความสำคัญต่อการศึกษาในปัจจุบันอย่างมาก ดังนี้

1) ประสบการณ์การเรียนแต่ละด้าน ที่จัดให้ผู้เรียนแสดงให้เห็นถึงความมุ่งหมาย ความหมายและความสำเร็จของประสบการณ์นั้น

2) แหล่งวิทยาการ เช่น ห้องสมุด วัด สถานีอนามัย ถูกนำมาใช้อย่างเหมาะสม

3) เลือกแหล่งวิทยาการให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน

4) มีการจัดสรรอย่างดี เหมาะสมที่กิจกรรมบางส่วนผู้เรียนจะต้องเป็นผู้จัดเองตามลำพัง และบางส่วนเป็นกิจกรรมที่จัดร่วมกันระหว่างครูกับผู้เรียน

5. การประเมินผล เป็นขั้นตอนสำคัญในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ช่วยให้ผู้เรียนทราบถึงความก้าวหน้าในการเรียนของตนเป็นอย่างดี การประเมินผลจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ โดยทั่วไปจะเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ทัศนคติและค่านิยม ซึ่งขั้นตอนในการประเมินผลมี ดังนี้

1) กำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ให้แน่ชัด

2) ดำเนินการทุกอย่างเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ขั้นตอนนี้สำคัญในการใช้ประเมินผลการเรียนการสอน

3) รวบรวมหลักฐาน การตัดสินใจจากการประเมินจะต้องอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่สมบูรณ์และเชื่อถือได้

4) รวบรวมข้อมูลก่อนเรียน เพื่อเปรียบเทียบกับหลังเรียนว่าผู้เรียนก้าวหน้าเพียงใด

5) แหล่งของข้อมูล จะหาข้อมูลจากครูและผู้เรียนเป็นหลักในการประเมินผล

5.6 บทบาทของผู้เรียนในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

การเรียนการสอนด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเองจะเน้นบทบาทของผู้เรียน ซึ่งนักการศึกษาได้สรุปบทบาทของผู้เรียนในการเรียนรู้ด้วยตนเองดังนี้

โนลล์ (Knowles. 1976 : 47) ได้สรุปบทบาทของผู้เรียนในการเรียนรู้ด้วยตนเองดังนี้

1. การเรียนรู้ด้วยตนเอง ควรเริ่มจากการที่ผู้เรียนมีความต้องการที่จะเรียนในสิ่งหนึ่งสิ่งใด เพื่อการพัฒนาทักษะ ความรู้ สำหรับการพัฒนาชีวิตและการงานอาชีพของตน

2. การเตรียมตัวของผู้เรียน คือ ผู้เรียนจะต้องศึกษาหลักการ จุดมุ่งหมายและโครงสร้างของหลักสูตรรายวิชา และจุดประสงค์ของรายวิชาที่เรียน

3. ผู้เรียนควรจัดเนื้อหาวิชาด้วยตนเองตามจำนวนคาบที่กำหนดไว้ในโครงสร้างและกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมลงไปให้ชัดเจนว่าจะให้บรรลุผลในด้านใด เพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ แล้ว และมีความคิดหรือเจตคติในการนำไปใช้ในชีวิตสังคมและสิ่งแวดล้อมด้วย

4. ผู้เรียนเป็นผู้วางแผนการสอนและดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นด้วยตนเอง โดยอาจขอคำแนะนำช่วยเหลือจากครูหรือเพื่อน ในลักษณะของการร่วมมือกันทำงานได้เช่นกัน

5. การประเมินผล การเรียนรัด้วยตนเองควรเป็นการประเมินผลร่วมกันระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน โดยครูและผู้เรียนร่วมกันตั้งเกณฑ์การประเมินผลร่วมกัน

เวนเบอร์ก (สิริรัตน์ สัมพันธ์ยุทธ. 2540 : 23 ; อ้างอิงจาก Wenburg. 1972 : 116) ได้สรุปความสำคัญและบทบาทของผู้เรียนด้วยการนำตนเองไว้ดังนี้

1. ผู้เรียนเรียนรู้ได้จากสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมที่เป็นอิสระ หมายถึง ผู้เรียนเป็นตัวของตัวเองไม่ถูกควบคุมจากบุคคลอื่น ซึ่งมีผลทำให้ผู้เรียนเรียนได้เร็วขึ้น

2. ผู้เรียนเรียนได้จากการลงมือปฏิบัติ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนค้นพบความจริงด้วยตนเอง

3. ผู้เรียนเรียนได้จากการร่วมมือกัน การร่วมมือไม่ได้หมายถึง การเข้ากลุ่มอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังหมายถึงการที่แต่ละฝ่ายช่วยเหลือส่งเสริมซึ่งกันและกันในสถานการณ์การเรียน โดยสั่งการป้อนกลับ (Feedback) ให้สมาชิกอื่น ๆ ทราบ สิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนร่วมมือกัน คือ กระบวนการกลุ่ม

4. ผู้เรียนเรียนจากภายในตัวออกมา หมายถึง การที่ผู้เรียนเรียนโดยสร้างความรู้สึกบางอย่างเกี่ยวกับสิ่งที่จะเรียน ไม่ใช่เรียนโดยถูกกำหนดบางสิ่งบางอย่างเข้าไปในผู้เรียน

กล่าวโดยสรุปได้ว่า บทบาทของผู้เรียนในการเรียนรู้ด้วยตนเองนั้น ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้กำหนดวิธีการเรียน วางแผนการเรียน วิเคราะห์ เรียบเรียงและสรุปผลด้วยตนเอง ภายใต้การอำนวยความสะดวกของครูผู้สอน การเรียนรู้ด้วยตนเองจะเกิดผลดีถ้าผู้เรียนมีอิสระในการเรียนไม่ถูกควบคุมจากผู้อื่น

5.7 การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ชิดชงค์ ส. นันทนาเนตร (2534 : 1) เสนอเกี่ยวกับเครื่องมือที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยวิธีการต่อไปนี้

1. สัญญาการเรียน (Learning Contract) เป็นสิ่งที่กำหนดขึ้นระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เป็นการสอนแบบรายบุคคลเพื่อให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัยในตนเอง เป็นตัวของตัวเองให้มาก โดยให้สำรวจและค้นหาความสนใจที่แท้จริงของตนเอง แล้วให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความสนใจ (Personal Interest) "สัญญาการเรียน" จะช่วยให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ด้วยตนเองได้มากขึ้น เพราะได้เปิดเผยและพึ่งพาตนเองได้มากที่สุด

2. การเรียนรู้จากกลุ่มเพื่อน (Peer Learning Group) สิ่งที่จะได้จากการเรียนรู้จากกลุ่มเพื่อน คือประสบการณ์ที่ต่างคนต่างนำมาแลกเปลี่ยนกัน ประสบการณ์ของตนเองอาจช่วยชี้นำเพื่อนได้และในทางตรงกันข้ามประสบการณ์ของเพื่อนก็อาจชี้นำตัวเอง พร้อมกันนี้การเรียนการสอนก็จะเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิดเห็นระหว่างครูผู้สอนหรือผู้อำนวยความสะดวกกับผู้เรียนในกลุ่มด้วย

3. ทัศนะเกี่ยวกับเวลา (Time Commitment) การกำหนดระยะเวลาตายตัวกับกิจกรรมต่าง ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนตระหนักถึงคุณค่าของเวลาที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ และการนำไปใช้ได้ทันทีในชีวิตประจำวัน

4. ประโยชน์ของการเรียนรู้ (Perceived Benefits) ผู้เรียนจะเรียนรู้ด้วยตนเองได้ดีมากขึ้น หากการเรียนรู้เป็นการแก้ปัญหา มิใช่การจดจำเนื้อหา การจัดโปรแกรมการเรียน

จึงจำเป็นต้องสนองความต้องการของผู้เรียนเป็นการให้ความรู้ ทักษะที่จำเป็นและทันต่อเหตุการณ์สถานการณ์ที่เป็นอยู่

5. ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Preparation of Self – Directed Learning) ผู้เรียนต้องมีความสมัครใจ เต็มใจที่จะเรียนด้วยตนเอง เพราะการเรียนรู้ด้วยตนเองนี้เป็นเรื่องภายในจิตใต้สำนึกของผู้เรียน เป็นการเปลี่ยนแปลงที่อยู่ภายใต้ตัวของผู้เรียนมากกว่าการจัดการภายนอก

เมซิโรว์ (Mezirow. 1981 : 1) เสนอวิธีการที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ด้วยตนเองต้องดำเนินการดังนี้

1. ลดการให้ผู้เรียนพึ่งพาผู้สอนหรือผู้อำนวยความสะดวก

2. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงการใช้แหล่งวิทยาการต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประสบการณ์จากผู้อื่น รวมทั้งครูหรือผู้อำนวยความสะดวก ซึ่งต้องใช้ความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

3. ช่วยให้ผู้เรียนตระหนักถึงความจำเป็นในการเรียนรู้เนื่องจากการรับรู้ความต้องการของตนเอง อันเป็นผลมาจากอิทธิพลของวัฒนธรรม สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

4. ช่วยให้ผู้เรียนเพิ่มความรับผิดชอบในการหาเป้าหมายของการเรียนรู้ การวางแผนและการประเมินผลการเรียนด้วยตนเอง

5. ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากปัญหาข้องแต่ละบุคคล

6. ช่วยให้ผู้เรียนตัดสินใจ ในวิชาต่าง ๆ ที่เสนอให้ผู้เรียนไว้เป็นทางเลือกในการทำความเข้าใจซึ่งจะเกิดการเรียนรู้ต่อไป

7. กระตุ้นให้ผู้เรียนใช้เกณฑ์หรือบรรทัดฐานในการตัดสินใจ หรือพินิจพิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับตนและประสบการณ์ทั้งหมดที่ผ่านมา

8. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าไปสู่การเรียนรู้ ด้วยการมองตนเองอย่างถูกต้อง

9. ชี้ปัญหาและแก้ไขปัญหาโดยง่าย ซึ่งต้องตระหนักถึงความสัมพันธ์ของปัญหาส่วนบุคคลและส่วนรวมด้วย

10. เสริมแรงมโนมติของผู้เรียนว่าต้องเป็นทั้งผู้เรียนและผู้จัดการชีวิตของตนเอง โดยจัดบรรยากาศที่น่าสนับสนุนและรับปฏิกิริยาตอบกลับของผู้เรียน เพื่อเป็นการกระตุ้นความสามารถของผู้เรียนให้ปรากฏ

11. เน้นการนำประสบการณ์การมีส่วนร่วมและวิธีการสร้างโครงการอย่างเป็นระบบ โดยทำในรูปลักษณ์ "สัญญาการเรียน" (Learning Contract)

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง

6.1 งานวิจัยในประเทศ

นรินทร์ บุญชู (2532) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยใช้เครื่องมือการสอบวัดของลูซี่ แมดเช่น กูกลิเอลมิโน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงมีค่าเฉลี่ยลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองอยู่ในระดับสูงเพียง 2 ด้าน คือการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้และการมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 6 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การมองอนาคตในแง่ดี มีความรักในการเรียน มโนมติของตนเองในด้านการเรียนรู้และทักษะการแก้ปัญหา และมีความคิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง การศึกษาตัวแปรที่มีผลต่อการเรียนรู้ พบว่า เพศ คณะที่ศึกษาและผลการศึกษา ส่งผลให้นักศึกษามีความแตกต่างกันในเรื่องการเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่วนตัวแปรอื่น ๆ อีก 3 ด้าน คือเหตุผลที่เข้าศึกษา วิธีเรียนและการประกอบอาชีพขณะศึกษา ไม่ส่งผลให้มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในเรื่องนี้

สุภมาส ทองใส (2535) ได้ทำการวิจัยลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนนอกระบบโรงเรียน ประเภทอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน โดยใช้แนวคิดของ ลูซี่ แมดเช่น กูกลิเอลมิโน ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตัวเองของผู้เรียนนอกระบบโรงเรียน ประเภทอาชีวศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง 6 ด้าน คือ ด้านมโนคติของตนเองในการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ด้านความรักในการเรียน ด้านความรับผิดชอบต่อการเรียนของตน ด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ ด้านการมองอนาคตในแง่ดีและด้านความคิดสร้างสรรค์ เมื่อเปรียบเทียบลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามตัวแปร เพศ อายุ สาขาวิชาชีพ ระดับการศึกษาก่อนเข้าเรียนและการทำงานระหว่างศึกษา พบว่าแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ศศิธร กุลสิริสวัสดิ์ (2537) ได้ทำการวิจัยเรื่องระดับความพร้อมในการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรกรรม กรมอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยเกษตรกรรม กลุ่มสถานศึกษาภาคกลางและตะวันออก มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง 5 ด้านคือ ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ การมองอนาคตในแง่ดี ความรักในการเรียน มโนภาพต่อตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพและการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ และเมื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับความพร้อมในการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองจำแนกตามเพศ อาชีพของผู้ปกครอง อาชีพที่นักศึกษาคาดหวัง ขนาดวิทยาลัยและประเภทสถานศึกษา พบว่ามีระดับความพร้อมในการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองไม่แตกต่างกัน หากจำแนกตาม อายุ หลักสูตรและระดับผลการศึกษา พบว่ามีระดับที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมคิด อิสระวัฒน์ (2538) ได้ทำการวิจัยเรื่องลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองของคนไทย ซึ่งกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ บุคคลซึ่งประสบความสำเร็จในวิชาชีพของตนโดยมิได้รับการศึกษาหรือเรียนจากสถาบันการศึกษาในสาขาวิชาชีพนั้น ๆ เป็นบุคคลซึ่งได้รับการยอมรับจากท้องถิ่นหรือสถาบัน หรือเป็นบุคคลที่รู้จักกันทั่วไปว่าเป็นคนซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในวิชาชีพนั้น ๆ จำนวน 30 คน จากภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า คุณสมบัติของคนซึ่งเรียนรู้ด้วยตนเองคือ ต้องเป็นคนช่างสังเกต ช่างคิด/วิเคราะห์ เป็นนักปฏิบัติและนักประเมินผล รวมทั้งเป็นคนที่มีความเพียรพยายาม มีความตั้งใจจริง เมื่อมีปัญหาในการเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีการคิดและลองทำด้วยตนเองก่อน หากทำไม่ได้จะสอบถามจากผู้รู้ แหล่งข้อมูลในการเรียนคือ การทดลองทำด้วยตนเอง ผู้รู้ หนังสือ เพื่อนและการดูงาน สำหรับปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองคือ บุคลิกภาพของพ่อแม่หรือบุคคลผู้ใกล้ชิด วิธีการสร้างสิ่งแวดล้อมเมื่อเลี้ยงดูลูกของพ่อแม่และวิธีการสอน

6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เวลช์ (Welch. 1977 : 4267) ได้ศึกษาค้นคว้าผลการเรียนแบบเรียนด้วยตนเองเกี่ยวกับการฝึกตั้งคำถามปากเปล่าวิชาสังคมศาสตร์ของนักศึกษาครู เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนในห้องปฏิบัติการด้วยตนเองและการฝึกที่ไม่ใช่ห้องปฏิบัติด้วยตนเอง โดยใช้กลุ่มตัวอย่างในมหาวิทยาลัยโอคลาโฮมาสเตทภาคใต้ จำนวน 22 คน ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม คือ ให้กลุ่มทดลองสองกลุ่มแรกฝึกตั้งคำถามด้วยชุดการเรียนด้วยตนเอง กลุ่มทดลองที่สองฝึกตั้งคำถามแต่ไม่ใช้ชุดการเรียนด้วยตนเอง และกลุ่มควบคุมเรียนโดยไม่ต้องฝึกต้องฝึกตั้งคำถาม พบว่า กลุ่มทดลองกลุ่มแรกมีผลการเรียนแตกต่างจากกลุ่มทดลองที่สองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และกลุ่มทดลองกลุ่มแรกมีผลการเรียนแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ส่วนกลุ่มทดลองที่สองกับกลุ่มควบคุมมีผลการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บีโจท์ (Bejot. 1981 : 2434 - A) ได้ศึกษาระดับของการเรียนรู้ด้วยตนเองและตัวเลือกของวิธีการในการเรียนรู้ และความสัมพันธ์กับโปรแกรมภายนอกที่จัดให้สอดคล้องกันโดยใช้ The Seward County Extension Program กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ใหญ่ 77 คน สุ่มตัวอย่างโดยคอมพิวเตอร์จากครอบครัว 5024 ครอบครัวใน Seward County, Nebraska ข้อค้นพบบ่งชี้ว่า ที่อยู่อาศัย อายุและเพศ ไม่ส่งผลให้เกิดความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเองในการพัฒนาทักษะ กลุ่มตัวอย่างชอบระบบการสัมมนากลุ่มเล็ก ๆ การสาธิต การอภิปรายกลุ่มและการศึกษาโดยอิสระ แหล่งวิทยาการที่ใช้มากที่สุดใน Seward County Extension Service คือ การอ่านหนังสือพิมพ์ จดหมายข่าวและสิ่งพิมพ์รัฐบาล

บ๊อกซ์ (Box. 1983 : 1886 - A) ได้ศึกษาลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาที่กำลังเรียนอยู่และผู้ที่สำเร็จการศึกษาด้านโปรแกรมพยาบาลจาก Tulsa Junior College เมือง Tulsa มลรัฐ Oklahoma กลุ่มตัวอย่างจำนวน 477 คนใช้ SDLRS เป็นเครื่องมือในการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญเมื่อเปรียบเทียบโดยอายุและเพศ แต่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญในด้านคะแนนความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองกับเกรดเฉลี่ยสะสม

แมคคาร์ธี (McCarthy. 1986 : 3279 - A) ได้ศึกษาการเรียนรู้ด้วยตนเองและเจตคติของนักศึกษาระดับปริญญาตรีวิชาเอกคณิตศาสตร์ ระหว่างนักศึกษาอายุน้อยกับนักศึกษาที่มีอายุมาก โดยใช้ SDLRS และ MAS (The Math Attitude Scale) ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาอายุน้อยมีระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตัวเองในระดับปานกลางและมีเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์เชิงลบ นักศึกษาที่มีอายุมากมีระดับการเรียนรู้ด้วยตนเองในระดับปานกลางและสูงกว่ามีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ แต่ยังมีความกังวลต่อการเรียนเช่นเดียวกับนักศึกษาที่มีอายุน้อย

ไทซิงเกอร์ (Tysinger. 1986 : 2892 - A) ได้ทำการวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาวิธีการบรรลุเป้าหมายในโครงการการเรียนรู้ด้วยตนเองในผู้ใหญ่ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจำนวน 30 คน เป็นผู้สอนในกองทัพ 15 คน พยาบาลฝึกหัด 15 คน พบว่า มีความยุ่งยากสับสนในกระบวนการวางเป้าหมายในการเรียนรู้ด้วยตนเองและค่อนข้างจะไม่เป็นแบบแผน มีลักษณะยืดหยุ่นได้ ยอมให้ผู้เรียนวางเป้าหมายและขยายเป้าหมายเหล่านั้นไปเรื่อย ๆ พร้อมกับโครงการการเรียนก้าวหน้าขึ้น รูปแบบของการตั้งเป้าหมายขึ้นอยู่กับการสำรวจเนื้อหาในโครงการการเรียนรู้ เพื่อที่จะหาความรู้พื้นฐานอย่างเพียงพอ ความพอใจต่อเป้าหมายการเรียนรู้จะเพิ่มขึ้นตามโครงการการเรียนรู้ที่ก้าวหน้าขึ้น กลุ่มตัวอย่างยืนยันว่าได้ใช้วิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมุ่งความสนใจในหัวข้อที่ตนสนใจ ซึ่งมีการควบคุมเป้าหมายและวิธีการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบสำคัญ

ยัง (Young. 1986 : 1886 - A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเชื้อชาติ เพศและการควบคุมตนเอง กับการเรียนรู้ด้วยตนเอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยจอร์เจีย (Georgia) จำนวน 126 คน โดยใช้ SDLRS และ ANS-IE (Adult Nowicke Strickluad International - External Scale) ผลการวิจัยพบว่าไม่ปรากฏความสัมพันธ์ระหว่างเชื้อชาติและการควบคุมตนเอง กับการเรียนรู้ด้วยตนเอง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยตนเองตามที่กล่าวมาแล้ว พอสรุปได้ว่าการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นการเรียนรู้ที่ยอมรับสภาพความแตกต่างระหว่างบุคคล สนองต่อความต้องการและความสนใจของผู้เรียน ยอมรับในความสามารถที่ทุกคนจะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง โดยผู้เรียนจะเป็นผู้กำหนดแนวการเรียน เริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์ความต้องการของตนเอง การกำหนด

จุดมุ่งหมายของการเรียน การวางแผนการเรียน การแสวงหาแหล่งวิทยาการและการประเมินผล นอกจากนี้ ผู้เรียนจะต้องมีความคิดสร้างสรรค์ ช่างสังเกต มีความเพียรพยายาม ความตั้งใจและความรับผิดชอบในการเรียน จึงจะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 3
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
4. การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ
5. การดำเนินการทดลอง
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอุตรดิตถ์วิทยา จังหวัดอุตรดิตถ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 จำนวน 280 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอุตรดิตถ์วิทยา จังหวัดอุตรดิตถ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 จำนวน 48 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ดังนี้

1. สุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3 ห้อง จากทั้งหมด 7 ห้อง โดยการจับสลาก

2. สุ่มตัวอย่างนักเรียนจำนวน 1 ห้องจาก 3 ห้อง เพื่อใช้ในการทดลองครั้งที่ 1 จำนวน 3 คน โดยวิธีจับสลาก

3. สุ่มตัวอย่างนักเรียนจำนวน 1 ห้อง เพื่อใช้ในการทดลองครั้งที่ 2 จำนวน 15 คน โดยวิธีจับสลาก

4. สุ่มตัวอย่างนักเรียนจำนวน 1 ห้อง เพื่อใช้ในการทดลองครั้งที่ 3 จำนวน 30 คน โดยวิธีจับสลาก

เนื้อหาวิชาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองนี้เป็นเนื้อหาวิชาภาษาไทย เรื่อง การสะกดคำให้ถูกต้อง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ท 306) ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ แบ่งเป็น 3 เรื่อง คือ

1 การใช้รูปวรรณยุกต์ แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน คือ

1.1 รูปวรรณยุกต์

1.2 เสียงวรรณยุกต์

1.3 การใช้รูปวรรณยุกต์

2 การเขียนคำที่ออกเสียง อะ แบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ตอน คือ

2.1 คำที่ประวิสรรชนีย์

2.2 คำที่ไม่ประวิสรรชนีย์

3 การเขียนคำพ้องเสียง แบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ตอน คือ

3.1 คำพ้องเสียง

3.2 คำที่เขียน ใ (ไม้ม้วน) ไ (ไม้มลาย) และไอย กับ อัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. ชุดการเรียนด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่อง การสะกดคำให้ถูกต้อง
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย
3. แบบประเมินชุดการเรียนด้วยตนเอง สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อและด้านเนื้อหา

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

ชุดการเรียนด้วยตนเอง

มีลำดับขั้นตอนในการดำเนินการสร้างดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) คู่มือการสอนภาษาไทย เรื่อง การสะกดคำให้ถูกต้องชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ท 306)

2. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการสร้างชุดการเรียนด้วยตนเอง และการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนด้วยตนเองจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3. เลือกเนื้อหาบทเรียนและแบ่งเนื้อหาย่อย ๆ สำหรับสร้างชุดการเรียนด้วยตนเอง โดยแบ่งออกเป็น

ชุดที่ 1 เรื่องการใช้รูปวรรณยุกต์ แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน คือ
ตอนที่ 1 รูปวรรณยุกต์
ตอนที่ 2 เสียงวรรณยุกต์
ตอนที่ 3 การใช้รูปวรรณยุกต์
ชุดที่ 2 เรื่องการเขียนคำที่ออกเสียง อะ แบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ตอน คือ
ตอนที่ 1 คำที่ประวิสรรชนีย์
ตอนที่ 2 คำที่ไม่ประวิสรรชนีย์
ชุดที่ 3 เรื่องการเขียนคำพ้องเสียง แบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ตอน คือ
ตอนที่ 1 คำพ้องเสียง
ตอนที่ 2 คำที่เขียน ใ (ไม้ม้วน) ไ (ไม้มลาย) และไอย กับ อัย

4. กำหนดกิจกรรมการเรียนและสื่อที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนในแต่ละชุดการเรียน โดยพิจารณาถึงประสิทธิภาพที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามจุดประสงค์ โดยให้สอดคล้องกับพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์และความสนใจของผู้เรียน ความสะดวกในการใช้และการเก็บรักษา ดังนี้

ชุดที่ 1 เรื่องการใช้รูปวรรณยุกต์ ประกอบด้วย คู่มือการใช้ชุดการเรียนด้วยตนเอง บัตรคำสั่ง บัตรกิจกรรม บัตรเฉลยกิจกรรม บัตรเนื้อหา เกม รูปภาพ บัตรแบบฝึกหัด บัตรเฉลยแบบฝึกหัด บัตรทดสอบ และบัตรเฉลยแบบทดสอบ

ชุดที่ 2 เรื่องการเขียนคำที่ออกเสียง อะ ประกอบด้วย คู่มือการใช้ชุดการเรียนด้วยตนเอง บัตรคำสั่ง บัตรกิจกรรม บัตรเฉลยกิจกรรม บัตรเนื้อหา เกม รูปภาพ บัตรแบบฝึกหัด บัตรเฉลยแบบฝึกหัด บัตรทดสอบ และบัตรเฉลยแบบทดสอบ

ชุดที่ 3 เรื่องการเขียนคำพ้องเสียง ประกอบด้วย คู่มือการใช้ชุดการเรียนด้วยตนเอง บัตรคำสั่ง บัตรกิจกรรม บัตรเฉลยกิจกรรม บัตรเนื้อหา เกม รูปภาพ บัตรแบบฝึกหัด บัตรเฉลยแบบฝึกหัด บัตรทดสอบ และบัตรเฉลยแบบทดสอบ

5. ดำเนินการสร้างชุดการเรียนด้วยตนเอง ให้เหมาะสมกับเนื้อหา ดังนี้

5.1 กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับขั้นตอนต่าง ๆ ในหลักการสอนวิชาภาษาไทย

5.2 กำหนดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้

5.3 เขียนคู่มือ หรือคำชี้แจงเกี่ยวกับการใช้ชุดการเรียนด้วยตนเอง

5.4 จัดทำบัตรคำสั่ง เพื่อชี้แจงรายละเอียดให้ผู้เรียนทราบว่าจะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนอย่างไร

5.5 ทำบัตรกิจกรรม บัตรเฉลยกิจกรรม บัตรเนื้อหา บัตรแบบฝึกหัด บัตรเฉลยแบบฝึกหัด บัตรทดสอบ บัตรเฉลยแบบทดสอบและสื่อต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ คือ เกมและรูปภาพ

5.6 สร้างแบบฝึกหัดให้สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ตั้งไว้ และครอบคลุมเนื้อหาในแต่ละเรื่องของชุดการเรียนด้วยตนเอง โดยแบ่งเป็น

ชุดที่ 1 เรื่องการใช้รูปวรรณยุกต์ แบ่งเนื้อหาย่อย ๆ ออกเป็น 3 ตอน มีแบบฝึกหัดตอนละ 10 ข้อ รวมเป็น 30 ข้อ

ชุดที่ 2 เรื่องการเขียนคำที่ออกเสียง อะ แบ่งเนื้อหาย่อย ๆ ออกเป็น 2 ตอน มีแบบฝึกหัดตอนละ 10 ข้อ รวมเป็น 20 ข้อ

ชุดที่ 3 เรื่องการเขียนคำพ้องเสียง แบ่งเนื้อหาย่อย ๆ ออกเป็น 2 ตอน มีแบบฝึกหัดตอนละ 10 ข้อ รวมเป็น 20 ข้อ

6. นำชุดการเรียนด้วยตนเองที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบคุณภาพและนำไปปรับปรุงแก้ไข

7. นำชุดการเรียนด้วยตนเองที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 ท่าน โดยแบ่งออกเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาจำนวน 3 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องในด้านเนื้อหา ความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนและอุปกรณ์ต่าง ๆ ในชุดการเรียนด้วยตนเอง

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีสร้างเครื่องมือวัดผลทางการศึกษา

2. วิเคราะห์จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและเนื้อหาวิชาภาษาไทย เรื่อง การสะกดคำให้ถูกต้องในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

3. สร้างตารางวิเคราะห์จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อกำหนดน้ำหนักของเนื้อหาและพฤติกรรมในแต่ละจุดประสงค์ ให้ครอบคลุมเนื้อหาที่สร้างขึ้นในแผนการสอน

4. สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย 4 ตัวเลือก แต่ละข้อมีคำตอบที่ถูกเพียงคำตอบเดียว โดยสร้างให้สอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้และครอบคลุมเนื้อหาในแต่ละตอนของชุดการเรียนด้วยตนเอง จำนวน 160 ข้อ โดยแบ่งเป็น ชุดที่ 1 เรื่อง

การใช้รูปวรรณยุกต์ จำนวน 60 ข้อ ชุดที่ 2 เรื่องการเขียนคำที่ออกเสียง อะ จำนวน 60 ข้อ ชุดที่ 3 เรื่องการเขียนคำพ้องเสียง จำนวน 40 ข้อ

5. นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในการสอนภาษาไทย จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพในด้านความสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

6. นำแบบทดสอบที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2544 ที่เคยเรียนบทเรียนนี้มาแล้ว จำนวน 100 คน หลังจากนั้นตรวจให้คะแนน โดยเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อคือ ถ้าตอบถูกให้ข้อละ 1 คะแนน ถ้าตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน

7. นำผลการทดสอบมาวิเคราะห์เป็นรายข้อ เพื่อหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) โดยใช้เทคนิค 27 % และใช้ตารางวิเคราะห์ของ จุง เตห์ ฟาน (Fan. 1952 : 3 - 32) จากนั้นคัดเลือกข้อสอบไว้ ซึ่งชุดที่ 1 เรื่องการใช้รูปวรรณยุกต์ ได้ข้อสอบจำนวน 30 ข้อ ชุดที่ 2 เรื่องการเขียนคำที่ออกเสียง อะ ได้ข้อสอบจำนวน 30 ข้อ ชุดที่ 3 เรื่องการเขียนคำพ้องเสียง ได้ข้อสอบจำนวน 20 ข้อ รวมทั้งหมด 80 ข้อ คุณภาพของแบบทดสอบ ดังแสดงในตาราง 1

8. นำแบบทดสอบที่ได้เลือกไว้ จำนวน 80 ข้อ ไปคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson 20) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 168) ผลการวิเคราะห์ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 คุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ชุดที่	จำนวนข้อ	ค่าความยากง่าย	ค่าอำนาจจำแนก	ค่าความเชื่อมั่น
1	30	.30 - .79	.24 - .87	.80
2	30	.27 - .82	.26 - .92	.76
3	20	.20 - .79	.31 - .76	.77

แบบประเมินชุดการเรียนด้วยตนเองสำหรับผู้เชี่ยวชาญ

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการสร้างแบบประเมินชุดการเรียนด้วยตนเอง สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อและด้านเนื้อหาบทเรียน ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการสร้างแบบประเมินที่ใช้ในการวิจัย

2. พิจารณาหัวข้อปัญหาและจุดมุ่งหมาย เพื่อทราบว่าต้องการข้อมูลอะไรบ้าง

3. สร้างแบบประเมิน 2 ชุด คือ แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและแบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อการสอน การประเมินเป็นข้อความที่มีมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยกำหนดความหมายดังนี้

คะแนน	5	หมายถึง	มีคุณภาพดีมาก
คะแนน	4	หมายถึง	มีคุณภาพดี
คะแนน	3	หมายถึง	มีคุณภาพพอใช้
คะแนน	2	หมายถึง	ต้องปรับปรุงคุณภาพ
คะแนน	1	หมายถึง	ไม่มีคุณภาพ

4. นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบประเมินที่ปรับปรุงแล้วไปใช้สอบถามกับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านสื่อการสอน 3 ท่าน

6. นำผลจากการประเมินมาพิจารณาหาค่าเฉลี่ย เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการยอมรับคุณภาพของชุดการเรียนด้วยตนเอง โดยผู้ศึกษาค้นคว้าได้กำหนดเกณฑ์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ตั้งแต่	4.51 - 5.00	หมายถึง	มีคุณภาพดีมาก
คะแนนเฉลี่ย	ตั้งแต่	3.51 - 4.50	หมายถึง	มีคุณภาพดี
คะแนนเฉลี่ย	ตั้งแต่	2.51 - 3.50	หมายถึง	มีคุณภาพพอใช้
คะแนนเฉลี่ย	ตั้งแต่	1.51 - 2.50	หมายถึง	ต้องปรับปรุงคุณภาพ
คะแนนเฉลี่ย	ตั้งแต่	1.00 - 1.50	หมายถึง	ไม่มีคุณภาพ

เกณฑ์ในการยอมรับว่าชุดการเรียนด้วยตนเองที่สร้างขึ้นมีคุณภาพ ผู้ศึกษาค้นคว้ากำหนดให้มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป

การดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาชุดการเรียนด้วยตนเอง ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการทดลองดังนี้

การทดลองครั้งที่ 1

1. ผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำชุดการเรียนด้วยตนเอง ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอุตรดิตถ์วิทยา ที่ไม่เคยเรียนเนื้อหานี้มาก่อน จำนวน 3 คน โดยใช้ชุดการเรียนด้วยตนเอง 1 ชุด ต่อนักเรียน 1 คน

2. ในขณะทดลอง ผู้ศึกษาค้นคว้าจะเก็บข้อมูลต่าง ๆ เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับสภาพการใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองว่าเหมาะสม มีปัญหาหรือไม่ โดยสังเกตพฤติกรรมอย่างใกล้ชิดและสัมภาษณ์ผู้เรียน เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข

3. ปรับปรุงแก้ไขชุดการเรียนด้วยตนเอง

การทดลองครั้งที่ 2

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำชุดการเรียนด้วยตนเอง ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วในครั้งที่ 1 ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอุตรดิตถ์วิทยา ที่ไม่เคยเรียนเนื้อหานี้มาก่อน จำนวน 15 คน โดยใช้ชุดการเรียนด้วยตนเอง 1 ชุด ต่อนักเรียน 1 คน โดยดำเนินการทดลองดังนี้

1. ให้นักเรียนเรียนจากชุดการเรียนด้วยตนเอง เรื่อง การสะกดคำให้ถูกต้อง โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ชุด คือ ชุดที่ 1 เรื่องการใช้รูปวรรณยุกต์ ชุดที่ 2 เรื่องการเขียนคำที่ออกเสียง อะ และชุดที่ 3 เรื่องการเขียนคำพ้องเสียง แต่ละชุดใช้เวลาเรียน 2 คาบ รวม 6 คาบเรียน

2. ในขณะที่นักเรียนเรียนโดยชุดการเรียนด้วยตนเองจบในแต่ละตอน นักเรียนจะได้ทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน จากนั้นนำผลจากการทำแบบฝึกหัดมาตรวจให้คะแนนแล้วหาค่าคะแนนเฉลี่ย เพื่อเก็บข้อมูลไว้วิเคราะห์หาแนวโน้มประสิทธิภาพของชุดการเรียนด้วยตนเอง

3. เมื่อนักเรียนเรียนจากชุดการเรียนด้วยตนเองจบในแต่ละตอนพร้อมกับทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนครบทุกตอนแล้ว ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4. นำผลจากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนมาหาค่าคะแนนเฉลี่ย เพื่อเก็บข้อมูลไว้วิเคราะห์หาแนวโน้มประสิทธิภาพของชุดการเรียนด้วยตนเองและปรับปรุงแก้ไข

การทดลองครั้งที่ 3

ผู้ศึกษาค้นคว้านำชุดการเรียนที่ได้หาแนวโน้มประสิทธิภาพจากการทดลองครั้งที่ 2 และปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอุตรดิตถ์วิทยา ที่ไม่เคยเรียนเนื้อหานี้มาก่อน จำนวน 30 คน โดยใช้ชุดการเรียนด้วยตนเอง 1 ชุด ต่อนักเรียน 1 คน โดยดำเนินการทดลองดังนี้

1. ให้นักเรียนเรียนจากชุดการเรียนด้วยตนเอง เรื่อง การสะกดคำให้ถูกต้อง โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ชุด คือ ชุดที่ 1 เรื่องการใช้รูปวรรณยุกต์ ชุดที่ 2 เรื่องการเขียนคำที่ออกเสียง อะ และชุดที่ 3 เรื่องการเขียนคำพ้องเสียง แต่ละชุดใช้เวลาเรียน 2 คาบ รวม 6 คาบเรียน

2. ในขณะที่นักเรียนเรียนโดยใช้ชุดการเรียนจบในแต่ละตอน นักเรียนจะได้ทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน จากนั้นนำผลจากการทำแบบฝึกหัดมาตรวจให้คะแนนแล้วหาค่าคะแนนเฉลี่ย

3. เมื่อนักเรียนเรียนจากชุดการเรียนด้วยตนเองจบในแต่ละตอนพร้อมกับทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนครบทุกตอนแล้ว ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากนั้นนำผลจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนมาตรวจให้คะแนนแล้วหาค่าคะแนนเฉลี่ย

4. นำค่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนและค่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากแบบทดสอบหลังเรียน มาวิเคราะห์เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนด้วยตนเองตามเกณฑ์ 85/85

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐานของแบบทดสอบ คือ ค่าคะแนนเฉลี่ย

2. การหาค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) โดยใช้ตารางวิเคราะห์ของ จุงเตห์ ฟาน (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 208 - 219)

3. การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตร KR-20 ของ Kuder Richardson (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 197 - 200)

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดการเรียนด้วยตนเองตามเกณฑ์ 85/85 โดยใช้สูตร E_1/E_2 (เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต. 2528 : 294 - 295)

บทที่ 4
ผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่อง การสะกดคำให้ถูก ซึ่งประกอบด้วยชุดการเรียนด้วยตนเอง 3 ชุด และคู่มือการใช้ชุดการเรียนด้วยตนเอง แบ่งออกเป็น

ชุดที่ 1 เรื่องการใช้รูปวรรณยุกต์ แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน คือ
- ตอนที่ 1 รูปวรรณยุกต์
- ตอนที่ 2 เสียงวรรณยุกต์
- ตอนที่ 3 การใช้รูปวรรณยุกต์

ชุดที่ 2 การเขียนคำที่ออกเสียง อะ แบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ตอน คือ
- ตอนที่ 1 คำที่ประวิสรรชนีย์
- ตอนที่ 2 คำที่ไม่ประวิสรรชนีย์

ชุดที่ 3 การเขียนคำพ้องเสียง แบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ตอน คือ
- ตอนที่ 1 คำพ้องเสียง
- ตอนที่ 2 คำที่เขียน ใ (ไม้ม้วน) ไ (ไม้มลาย) และไอย กับ อัย

นอกจากนี้ ในแต่ละชุดการเรียนยังประกอบด้วย บัตรคำสั่ง บัตรกิจกรรม บัตรเฉลยกิจกรรม บัตรเนื้อหา เกม รูปภาพ บัตรแบบฝึกหัด บัตรเฉลยแบบฝึกหัด บัตรทดสอบ และบัตรเฉลยทดสอบ

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

E_1 แทน ร้อยละของค่าเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนด้วยตนเอง

E_2 แทน ร้อยละของค่าเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนด้วยตนเอง

ผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการประเมินคุณภาพของชุดการเรียนด้วยตนเอง

ผลการประเมินคุณภาพชุดการเรียนด้วยตนเองโดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อและด้านเนื้อหา ดังแสดงในตาราง 2 และตาราง 3

ตาราง 2 ผลการประเมินคุณภาพชุดการเรียนด้วยตนเองโดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ
1. ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร	4.67	ดีมาก
2. ความเหมาะสมของการเลือกใช้สีตัวอักษรและสีพื้น	4.67	ดีมาก
3. ความเหมาะสมของการใช้รูปภาพประกอบเนื้อหา ในเรื่องขนาดของภาพและการจัดวาง	5	ดีมาก
4. การออกแบบชุดการเรียนมีความน่าสนใจและดึงดูดใจเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	5	ดีมาก
5. ความเหมาะสมของขนาดชุดการเรียน ในด้านการวางรูปเล่มและการบรรจุ	4.67	ดีมาก
6. ความทนทานของชุดการเรียน	4.33	ดี
7. ผู้เรียนสามารถใช้ชุดการเรียนได้อย่างสะดวก	4.33	ดี
รวม	4.67	ดีมาก

จากตาราง 2 การประเมินชุดการเรียนด้วยตนเอง เรื่อง การสะกดคำให้ถูกต้อง โดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อจำนวน 3 ท่าน พบว่าคุณภาพของชุดการเรียนด้วยตนเองโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาตามรายการประเมินพบว่า ในเรื่องของความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร การเลือกใช้สีตัวอักษรและสีพื้น การใช้รูปภาพประกอบเนื้อหา การออกแบบชุดการเรียนมีความน่าสนใจและดึงดูดวัยของผู้เรียน ตลอดจนความเหมาะสมของขนาดชุดการเรียนในด้านการวางรูปเล่มและการบรรจุ มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ส่วนในเรื่องความทนทานของชุดการเรียนและความสามารถใช้ชุดการเรียนได้อย่างสะดวก มีคุณภาพอยู่ในระดับดี

ตาราง 3 ผลการประเมินคุณภาพชุดการเรียนด้วยตนเองโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ
1. เนื้อหาสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	5	ดีมาก
2. ความถูกต้องของเนื้อหา	5	ดีมาก
3. ความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา	4.67	ดีมาก
4. ภาษาที่ใช้เหมาะสมกับผู้เรียน	5	ดีมาก
5. มีภาพประกอบที่น่าสนใจและเหมาะสมกับเนื้อหา	5	ดีมาก
6. ความเหมาะสมของกิจกรรม	5	ดีมาก
7. ความเหมาะสมของแบบฝึกหัด	5	ดีมาก
รวม	4.95	ดีมาก

จากตาราง 3 การประเมินชุดการเรียนด้วยตนเอง เรื่อง การสะกดคำให้ถูกต้อง โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาจำนวน 3 ท่าน พบว่าคุณภาพของชุดการเรียนแต่ละรายการมีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก และคุณภาพของชุดการเรียนโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก

การพัฒนาและหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนด้วยตนเอง

การทดลองครั้งที่ 1

1. ผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำชุดการเรียนด้วยตนเอง ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอุตรดิตถ์วิทยา ที่ไม่เคยเรียนเนื้อหานี้มาก่อน จำนวน 3 คน โดยใช้ชุดการเรียนด้วยตนเอง 1 ชุด ต่อนักเรียน 1 คน

2. ในขณะทดลอง ผู้ศึกษาค้นคว้าจะเก็บข้อมูลต่าง ๆ เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับสภาพการใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองว่าเหมาะสม มีปัญหาหรือไม่ โดยสังเกตพฤติกรรมอย่างใกล้ชิดและสัมภาษณ์ผู้เรียน เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข

หลังจากการทดลองครั้งที่ 1 ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ปรับปรุงแก้ไขที่จับสำหรับดึงในชุดการเรียนที่ 2 และชุดการเรียนที่ 3 ให้มีความสะดวกในการใช้มากขึ้น โดยเปลี่ยนขนาดให้ใหญ่ขึ้น

การทดลองครั้งที่ 2

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำชุดการเรียนด้วยตนเอง ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วในครั้งที่ 1 ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอุตรดิตถ์วิทยา ที่ไม่เคยเรียนเนื้อหานี้มาก่อน จำนวน 15 คน โดยใช้ชุดการเรียนด้วยตนเอง 1 ชุด ต่อนักเรียน 1 คน โดยดำเนินการทดลองดังนี้

1. ให้นักเรียนเรียนจากชุดการเรียนด้วยตนเอง เรื่อง การสะกดคำให้ถูกต้อง โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ชุด คือ ชุดที่ 1 เรื่องการใช้รูปวรรณยุกต์ ชุดที่ 2 เรื่องการเขียนคำที่ออกเสียง อะ และชุดที่ 3 เรื่องการเขียนคำพ้องเสียง แต่ละชุดใช้เวลาเรียน 2 คาบ รวม 6 คาบเรียน

2. ในขณะที่นักเรียนเรียนโดยชุดการเรียนด้วยตนเองจบในแต่ละตอน นักเรียนจะได้ทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน จากนั้นนำผลจากการทำแบบฝึกหัดมาตรวจให้คะแนนแล้วหาค่าคะแนนเฉลี่ย เพื่อเก็บข้อมูลไว้วิเคราะห์หาแนวโน้มประสิทธิภาพของชุดการเรียนด้วยตนเอง

3. เมื่อนักเรียนเรียนจากชุดการเรียนด้วยตนเองจบในแต่ละตอนพร้อมกับทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนครบทุกตอนแล้ว ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4. นำผลจากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนมาหาค่าคะแนนเฉลี่ย เพื่อเก็บข้อมูลไว้วิเคราะห์หาแนวโน้มประสิทธิภาพของชุดการเรียนด้วยตนเองและปรับปรุงแก้ไข

ตาราง 4 แนวโน้มประสิทธิภาพของชุดการเรียนด้วยตนเองจากการทดลองครั้งที่ 2

ชุดที่ (แบบฝึกหัด/แบบทดสอบ)	แบบฝึกหัด (E_1)	แบบทดสอบ (E_2)	ประสิทธิภาพ (E_1/E_2)
ชุดที่ 1 ตอนที่ 1 (10/10)	88.67	94.67	
ตอนที่ 2 (10/10)	88.67	95.33	
ตอนที่ 3 (10/10)	96.67	94	
รวม	91.33	94.67	91.33/94.67
ชุดที่ 2 ตอนที่ 1 (10/14)	88.67	92.38	
ตอนที่ 2 (10/16)	90	93.75	
รวม	89.33	93.11	89.33/93.11
ชุดที่ 3 ตอนที่ 1 (10/10)	95.33	93.33	
ตอนที่ 2 (10/10)	91.33	92	
รวม	93.33	92.67	93.33/92.67

จากตาราง 4 ในการทดลองครั้งที่ 2 กับนักเรียนจำนวน 15 คน เพื่อหาแนวโน้มประสิทธิภาพของชุดการเรียนด้วยตนเอง เรื่อง การสะกดคำให้ถูกต้อง พบว่าร้อยละของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบฝึกหัดอยู่ระหว่าง 88.67 – 96.67 และร้อยละของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบอยู่ระหว่าง 92 – 95.33 ซึ่งพบว่าชุดการเรียนด้วยตนเองชุดที่ 1 มีแนวโน้มของประสิทธิภาพเป็น 91.33/94.67 ชุดการเรียนด้วยตนเองชุดที่ 2 มีแนวโน้มของประสิทธิภาพเป็น 89.33/93.11 และชุดการเรียนด้วยตนเองชุดที่ 3 มีแนวโน้มของประสิทธิภาพเป็น 93.33/92.67

เมื่อพิจารณาชุดการเรียนด้วยตนเองพบว่า ทุกชุดการเรียนมีแนวโน้มประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้จึงไม่มีการปรับปรุงแก้ไขชุดการเรียนด้วยตนเอง

การทดลองครั้งที่ 3

ผู้ศึกษาค้นคว้านำชุดการเรียนที่ได้หาแนวโน้มประสิทธิภาพจากการทดลองครั้งที่ 2 และปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอุตรดิตถ์วิทยา ที่ไม่เคยเรียนเนื้อหานี้มาก่อน จำนวน 30 คน โดยใช้ชุดการเรียนด้วยตนเอง 1 ชุด ต่อนักเรียน 1 คน โดยดำเนินการทดลองดังนี้

1. ให้นักเรียนเรียนจากชุดการเรียนด้วยตนเอง เรื่อง การสะกดคำให้ถูกต้อง โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ชุด คือ ชุดที่ 1 เรื่องการใช้รูปวรรณยุกต์ ชุดที่ 2 เรื่องการเขียนคำที่ออกเสียง อะ และชุดที่ 3 เรื่องการเขียนคำพ้องเสียง แต่ละชุดใช้เวลาเรียน 2 คาบ รวม 6 คาบเรียน

2. ในขณะที่นักเรียนเรียนโดยใช้ชุดการเรียนจบในแต่ละตอน นักเรียนจะได้ทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน จากนั้นนำผลจากการทำแบบฝึกหัดมาตรวจให้คะแนนแล้วหาค่าคะแนนเฉลี่ย

3. เมื่อนักเรียนเรียนจากชุดการเรียนด้วยตนเองจบในแต่ละตอนพร้อมกับทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนครบทุกตอนแล้ว ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากนั้นนำผลจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนมาตรวจให้คะแนนแล้วหาค่าคะแนนเฉลี่ย

4. นำค่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนและค่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากแบบทดสอบหลังเรียน มาวิเคราะห์เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนด้วยตนเองตามเกณฑ์ 85/85

ตาราง 5 ประสิทธิภาพของชุดการเรียนด้วยตนเองจากการทดลองครั้งที่ 3

ชุดที่ (แบบฝึกหัด/แบบทดสอบ)	แบบฝึกหัด (E_1)	แบบทดสอบ (E_2)	ประสิทธิภาพ (E_1/E_2)
ชุดที่ 1 ตอนที่ 1 (10/10)	91.33	93.33	
ตอนที่ 2 (10/10)	96.67	94.33	
ตอนที่ 3 (10/10)	96.33	94.67	
รวม	94.78	94.11	94.78/94.11
ชุดที่ 3 ตอนที่ 1 (10/14)	91	93.57	
ตอนที่ 2 (10/16)	90.67	92.92	
รวม	90.83	93.22	90.83/93.22
ชุดที่ 3 ตอนที่ 1 (10/10)	97.5	94.67	
ตอนที่ 2 (10/10)	95	95.67	
รวม	96.25	95.17	96.25/95.17

จากตาราง 5 ในการทดลองครั้งที่ 3 กับนักเรียนจำนวน 30 คน พบว่าร้อยละของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบฝึกหัดอยู่ระหว่าง 90.67 – 97.5 และร้อยละของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบอยู่ระหว่าง 92.92 – 95.67 ซึ่งพบว่าชุดการเรียนด้วยตนเองชุดที่ 1 มีประสิทธิภาพเป็น 94.78/94.11 ชุดการเรียนด้วยตนเองชุดที่ 2 มีประสิทธิภาพเป็น 90.83/93.22 และชุดการเรียนด้วยตนเองชุดที่ 3 มีประสิทธิภาพเป็น 96.25/95.17 แสดงว่าชุดการเรียนด้วยตนเองทั้ง 3 ชุด มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 85/85

บทที่ 5
สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อพัฒนาชุดการเรียนด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่อง การสะกดคำให้ถูกต้อง
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนที่พัฒนาขึ้นตามเกณฑ์ 85/85

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ได้ชุดการเรียนวิชาภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพ
2. เป็นแนวทางในการพัฒนาชุดการเรียนวิชาภาษาไทยและรายวิชาอื่น ๆ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอุตรดิตถ์วิทยา จังหวัดอุตรดิตถ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 จำนวน 280 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอุตรดิตถ์วิทยา จังหวัดอุตรดิตถ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 จำนวน 48 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

3. เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองนี้เป็นเนื้อหาวิชาภาษาไทย เรื่อง การสะกดคำให้ถูกต้อง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ท 306) ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ แบ่งเป็น 3 เรื่อง คือ

3.1 การใช้รูปวรรณยุกต์ แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน คือ

3.1.1 รปวรรณยกต์

3.1.2 เสียงวรรณยุกต์

3.1.3 การใช้รูปวรรณยุกต์

3.2 การเขียนคำที่ออกเสียง อะ แบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ตอน คือ

3.2.1 คำที่ประวิสรรชนีย์

3.2.2 คำที่ไม่ประวิสรรชนีย์

3.3 การเขียนคำพ้องเสียง แบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ตอน คือ

3.3.1 คำพ้องเสียง

3.3.2 คำที่เขียน ใ (ไม้ม้วน) ไ (ไม้มลาย) และไอย กับ อัย

การดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาชุดการเรียนด้วยตนเอง ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการทดลองดังนี้

การทดลองครั้งที่ 1

นำชุดการเรียนด้วยตนเอง ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอุตรดิตถ์วิทยา ที่ไม่เคยเรียนเนื้อหานี้มาก่อน จำนวน 3 คน โดยใช้ชุดการเรียนด้วยตนเอง 1 ชุด ต่อนักเรียน 1 คน เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับสภาพการใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองว่าเหมาะสม มีปัญหาหรือไม่ โดยสังเกตพฤติกรรมอย่างใกล้ชิดและสัมภาษณ์ผู้เรียน เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข

การทดลองครั้งที่ 2

เป็นการหาแนวโน้มประสิทธิภาพของชุดการเรียนด้วยตนเอง โดยนำชุดการเรียนด้วยตนเอง ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วในครั้งที่ 1 ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอุตรดิตถ์วิทยา ที่ไม่เคยเรียนเนื้อหานี้มาก่อน จำนวน 15 คน โดยใช้ชุดการเรียนด้วยตนเอง 1 ชุด ต่อนักเรียน 1 คน โดยให้นักเรียนใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองทำกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ ทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน จากนั้นนำผลจากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนมาหาค่าคะแนนเฉลี่ย เพื่อเก็บข้อมูลไว้วิเคราะห์หาแนวโน้มประสิทธิภาพของชุดการเรียนด้วยตนเอง จากนั้นนำข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นทั้งหมดมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง

การทดลองครั้งที่ 3

เป็นการนำชุดการเรียนที่ได้หาแนวโน้มประสิทธิภาพจากการทดลองครั้งที่ 2 และปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอุตรดิตถ์วิทยา ที่ไม่เคยเรียนเนื้อหานี้มาก่อน จำนวน 30 คน โดยใช้ชุดการเรียนด้วยตนเอง 1 ชุด ต่อนักเรียน 1 คน โดยให้นักเรียนใช้ชุดการเรียนด้วยตนเอง ทำกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ ทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน จากนั้นนำผลจากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนมาหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนด้วยตนเองตามเกณฑ์ 85/85

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐานของแบบทดสอบ คือ ค่าคะแนนเฉลี่ย

2. หาค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดการเรียนด้วยตนเอง โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละ

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ พบว่า

1. ได้ชุดการเรียนด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่อง การสะกดคำให้ถูกต้อง จำนวน 3 ชุด คือ

ชุดที่ 1 เรื่องการใช้รูปวรรณยุกต์

ชุดที่ 2 เรื่องการเขียนคำที่ออกเสียง อะ

ชุดที่ 3 เรื่องการเขียนคำพ้องเสียง

2. ประสิทธิภาพของชุดการเรียนด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่อง การสะกดคำให้ถูกต้อง

2.1 คุณภาพของชุดการเรียนด้วยตนเอง จากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อพบว่า คุณภาพของชุดการเรียนด้วยตนเองโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก

2.2 ประสิทธิภาพจากการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างครั้งที่ 3 พบว่า ชุดการเรียนด้วยตนเองทั้ง 3 ชุด มีประสิทธิภาพดังนี้

ชุดที่ 1 มีประสิทธิภาพ 94.78/94.11

ชุดที่ 2 มีประสิทธิภาพ 90.83/93.22

ชุดที่ 3 มีประสิทธิภาพ 96.25/95.15

แสดงว่าชุดการเรียนด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่อง การสะกดคำให้ถูกต้อง ที่สร้างและพัฒนาขึ้นนั้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 85/85

อภิปรายผล

ผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า ชุดการเรียนด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่อง การสะกดคำให้ถูกต้อง ทั้ง 3 ชุด มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 85/85 โดยชุดที่ 1 มีประสิทธิภาพ 94.78/94.11 ชุดที่ 2 มีประสิทธิภาพ 90.83/93.22 และชุดที่ 3 มีประสิทธิภาพ 96.25/95.15 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ

1. ชุดการเรียนด้วยตนเองที่ผู้ศึกษาค้นคว้าใช้ในการทดลองครั้งนี้ เป็นชุดการเรียนด้วยตนเองที่สร้างขึ้นโดยผ่านขั้นตอนการสร้างที่มีระบบ ได้รับการตรวจสอบแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และได้ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทั้งทางด้านสื่อการสอนและด้านเนื้อหา ผลการประเมินพบว่า ชุดการเรียนด้วยตนเองมีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก สามารถนำไปทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพได้

2. ชุดการเรียนด้วยตนเองที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้น มีเทคนิคการนำเสนอที่ดึงดูดความสนใจของนักเรียน สามารถเปิดภาพหรือเลื่อนไปมาเพื่อหาคำตอบได้ มีกิจกรรมที่จัดลำดับไว้เป็นอย่างดี ทำให้ผู้เรียนได้เรียนด้วยความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีภาพประกอบที่สวยงามและเกมที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียน

3. ในการนำชุดการเรียนด้วยตนเองไปทดลองนั้น ได้ผ่านการทดลองเป็นลำดับขั้นและมีการปรับปรุงแก้ไขชุดการเรียนด้วยตนเองให้ดีขึ้นเป็นลำดับ ดังนั้นในการทดลองครั้งที่ 3 จึงทำให้ผลการทดลองมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ พบว่า ชุดการเรียนด้วยตนเองนั้นเป็นเครื่องมือในการเรียนที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุวรรณมาลี นาคเสน (2544 : 53) ที่ทำการวิจัยพัฒนาชุดการเรียนคณิตศาสตร์โดยใช้รูปแบบการสอน Group Investigation เรื่อง "วงกลม" ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ชุดการเรียนด้วยตนเองที่สร้างขึ้นทั้ง 6 ชุด มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 และผลการวิจัยของอุษาวรรณ์ ปาลียะ (2543 : 59 - 60) ที่ได้พัฒนาชุดการเรียนด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่องราชาศัพท์และคำศัพท์สำหรับพระภิกษุและสุภาพชน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ชุดการเรียนด้วยตนเองที่สร้างขึ้นทั้ง 3 ชุด มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 90/90 กล่าวได้ว่าการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนด้วยตนเอง เป็นการเรียนที่ให้นักเรียนได้ศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองทั้งหมด เป็นการฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ สมพร โตนวล (2537 : 69) ที่กล่าวว่า การพัฒนาและปลูกฝังความรับผิดชอบให้นักเรียนต้องจัดกิจกรรมเพื่อเป็นแนวทางให้นักเรียนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง รู้จักช่วยเหลือตนเองและทำให้เกิดความรับผิดชอบในที่สุด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับคำกล่าวของ โกมล ไพศาล (2540 : 81) ที่กล่าวว่า การที่นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นการฝึกให้มีความรับผิดชอบ มีความ

กระตือรือร้นและรู้จักพึ่งตนเอง ดังนั้นควรมีการส่งเสริมการสร้างชุดการเรียนด้วยตนเองให้แพร่หลายต่อไป เพราะนอกจากจะทำให้ผู้เรียนจำนวนมากได้รับความรู้แนวเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ยังทำให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ มีความกระตือรือร้น รู้จักศึกษาด้วยตนเอง และยังช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครูได้อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการด้านการเรียนการสอน

1.1 ผู้สอนที่นำชุดการเรียนด้วยตนเองไปใช้ในการสอน ควรศึกษาวิธีการใช้จากคู่มือหรือคำชี้แจงอย่างละเอียด เพื่อให้เข้าใจลักษณะวิธีการเรียนและก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนมากขึ้น

1.2 ผู้บริหารในหน่วยงานการศึกษาควรมีการส่งเสริมให้ผู้สอนผลิตชุดการเรียนด้วยตนเองมากขึ้น เพื่อช่วยพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการสร้างชุดการเรียนด้วยตนเองวิชาภาษาไทย ในเนื้อหาและระดับชั้นอื่น ๆ เพื่อดูว่าเนื้อหาใดบ้างที่เรียนด้วยชุดการเรียนด้วยตนเองแล้วได้ผลดีกว่าการสอนตามคู่มือครู

2.2 ควรมีการศึกษาผลการใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองกับตัวแปรอื่น ๆ เช่น ความสนใจ ความรับผิดชอบ ความคงทนในการจำ เป็นต้น

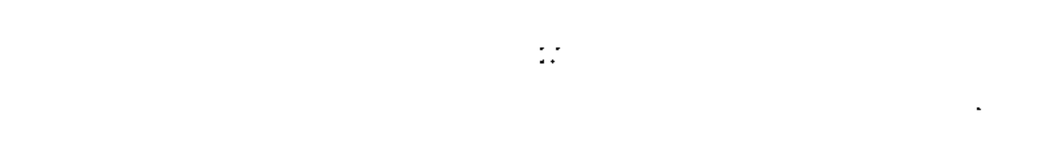

บรรณานุกรม

กรองกาญจน์ อรุณรัตน์. (2536). *ชุดการเรียนการสอน*. เชียงใหม่ : ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

กาญจนา เกียรติประวัติ. (2524). *เอกสารประกอบการสอนศึกษา 361 : ระเบียบวิธีสอนทั่วไป*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

โกมล ไพศาล. (2540). *การพัฒนาชุดการสอนรายบุคคลด้านเรขาคณิตสำหรับครูคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (คณิตศาสตร์ศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน. (2535). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535*. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊พ.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2523). *นวกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษากับการสอนระดับอนุบาล*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

ชิดชงค์ ส. นันทนาเนตร. (2534). *เอกสารประกอบการสอนวิชาหลักการเรียนรู้และการสอนผู้ใหญ่*. นครปฐม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์. อัดสำเนา. แปลจาก How to a Giftd Parent โดย : ซีเอ็ดยูเคชั่น, 2532.

ชูชีพ อ่อนโคกสูง. (2524). *การผลิตชุดการสอนระดับประถมศึกษา กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรื่องเสียง*. กรุงเทพฯ : ภาคการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน.

เชษฐา บุญชวลิต. (2540). *การสร้างชุดการเรียนด้วยตนเอง เรื่อง การใช้เครื่องมือวัดไฟฟ้า วิชา ช 0278 ช่างเดินสายไฟฟ้าภายในอาคาร ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (อุตสาหกรรมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.

ทัศนีย์ ศุภเมธี. (2533). *พฤติกรรมการสอนวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษา*.

เทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรี คุณากรปิยะชาติ สยามบรมราชกุมารี, สมเด็จพระ. (2533). *การพัฒนานวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย*. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา.

นรินทร์ บุญชู. (2532). *ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (วิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร. อัดสำเนา.

นิพนธ์ ศุขปรีดี. (2519). *นวกรรมเทคโนโลยีการศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิฆเณศ.

_____. (2525). *เทคโนโลยีการศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิฆเณศ.

_____. (2528). *การวิจัยเพื่อพัฒนาด้านแบบชุดการเรียนคอมพิวเตอร์ด้วยตนเองสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

นุสรา ขวัญศรี. (2540). *การศึกษาความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎีอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครู*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.

บรรจง แก้ววิเศษกุล. (2533). *การพัฒนาการประเมินผลชุดการเรียนการสอนซ่อมเสริมทักษะการหาร สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (คณิตศาสตร์ศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.

บัญชา นิยมแก้ว. (2540). *การพัฒนาชุดการสอนกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.

บุญเกื้อ ควรหาเวช. (2530). *นวัตกรรมการศึกษา*. กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์.

บุญชม ศรีสะอาด. (2537). *การพัฒนาการสอน*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์. (2531, เมษายน - พฤษภาคม). "การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา," ใน *รวมบทความที่เกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษา (เล่ม 2)*. 11(4) : 21 - 25.

เพลินพิศ ชุนนะวรรณ์. (2538). *การสร้างชุดการเรียนด้วยตนเอง "บายศรีปากชาม" สำหรับผู้เรียนผู้ใหญ่*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. อัดสำเนา.

ยุพิน พิพิธกุล. (2537). *การเรียนการสอนคณิตศาสตร์*. กรุงเทพฯ : เอดิสันเพรสโพรดักส์.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

ลออ การุณยวนิช และคนอื่น ๆ. (ม.ป.ป.). *วิธีสอนทั่วไป*. โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม.

วัลลิมา สงสุวรรณ์. (2541). *ผลการใช้ชุดการเรียน เรื่องการบวกและการลบ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ความมีวินัยในตนเองและความคงทนในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.

วาทินี ธีระตระกูล. (2534). *การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ในการสอนซ่อมเสริมจุดบกพร่อง เรื่องเวลา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ชุดการสอนซ่อมเสริมกับการสอนซ่อมเสริมตามปกติ.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.

วาสนา ชาวหา. (2525). *เทคโนโลยีทางการศึกษา.* กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์กราฟิคอาร์ต.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2525). *พัฒนาสื่อการเรียนการสอนมิติใหม่.* พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

_____. (2527). *ชุดการเรียนด้วยตนเอง.* เอกสารอัดสำเนา.

วิชาการ, กรม. (2533). *หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).* กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.

_____. (2536). *เอกสารการประเมินคุณภาพทางการศึกษา.* กรุงเทพฯ : สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.

_____. (2538). *รายงานผลการประเมินการใช้หลักสูตร ปีการศึกษา 2535 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2539). *บันทึกการเสด็จพระราชดำเนินพระราชทานกระแสพระราชดำริ เรื่องปัญหาการใช้คำไทย....* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

วีระ ไทยพานิช. (2529). *57 วิธีสอน.* กรุงเทพฯ : ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศศิธร กุลสิริสวัสดิ์. (2537). *ระดับความพร้อมในการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรกรรม กรมอาชีวศึกษา.* วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. อัดสำเนา.

สนม ครุฑเมือง. (2523). *เอกสารประกอบการเรียนการสอนภาษาไทย.* พิษณุโลก : ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.

สมคิด อิสระวัฒน์. (2532, พฤษภาคม - สิงหาคม). "การเรียนรู้ด้วยตนเอง," *วารสารการศึกษานอกระบบ.* 4(11) : 73 - 79.

_____. (2538). *ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของคนไทย*. รายงานการวิจัย กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, อัดสำเนา.

สมถวิล วิเศษสมบัติ. (2525). *วิธีสอนภาษาไทยมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิตการพิมพ์.

สมบัติ สุวรรณพิทักษ์. (2524). *แบบเรียนด้วยตนเอง*. สงขลา : โรงพิมพ์ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคใต้, แปลจาก M.S. Knowles. Self - Directed Learning : A Guide for Learners and Teacher. New York : Association Press.

สมพร โตนวล. (2537). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา ด้วยการสอนแบบ PSI*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.

สมพร มันตะสูตร. (2526). *การสอนภาษาไทย*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

สมหญิง กลั่นศิริ. (2523). *เทคโนโลยีทางการศึกษา*. นครปฐม : แผนกบริหาร สำนักงานอธิการบดี พระราชวังสนามจันทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สิริรัตน์ สัมพันธ์ยุทธ. (2540). *ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.

สุจริต เพียรชอบ. (2536). *วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุนทร แก้วลาย. (2512). *การส่งเสริมการอ่านเพื่อปลูกนิสัยการอ่านและการเรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งอาจารย์บรรณารักษ์จัดให้แก่นักศึกษาในวิทยาลัยครู*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (บรรณรักษศาสตร์). กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการ ประสานมิตร. อัดสำเนา.

สุภามาส ทองใส. (2535). *การศึกษาลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียนนอกระบบโรงเรียนประเภทอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การศึกษานอกโรงเรียน). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.

สุภาภรณ์ ทิพย์สุวรรณ. (2543). *การพัฒนาชุดการเรียนวิชาคณิตศาสตร์แบบเรียนเป็นรายคู่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.

สุวรรณมาลี นาคเสน. (2544). *การพัฒนาชุดการเรียนคณิตศาสตร์โดยใช้รูปแบบการสอน Group Investigation เรื่อง "วงกลม" ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.

เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต. (2528). *เทคโนโลยีทางการศึกษา.* กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

หน่วยศึกษานิเทศก์. (2538). *สรุปผลการรายงานผลการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6.* 36 ; ลพบุรี. อัดสำเนา.

อัจจิมา เกิดผล,มล. (2536). "กิจกรรมการเรียนการสอนหลักภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา," *การสอนภาษาไทยให้สนุกได้อย่างไร,* 9 - 15 ; กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อัจฉรา ชีวพันธ์. (2526). *คู่มือการสอนภาษาไทย : กิจกรรมการละเล่นประกอบการสอน.* พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

อัมพา อรุณพราหมณ์. (2539). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนการสอนตามคู่มือครู.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.

อุษาวรรณ์ ปาลียะ. (2543). *การพัฒนาชุดการเรียนด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย เรื่องราชาศัพท์และคำศัพท์สำหรับพระภิกษุและสุภาพชน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.* สารนิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.

Bejot, Dennis David. (1981, October). "The Degree of Self - Directedness and the Choices Learning Methods as Relested to a Cooperstive Extension Program," *Dissertation Abstracts International.* 42(06) : 2434 - A.

Borg, Walte R. and Merigith D. Gall. (1979). Education Research. New York : Longman.

Box, Barbara Jean. (1983, September). "Self - Direct Learning Readiness of Students And Graduates of an Associate Degree Nursing," *Dissertation Abstracts International.* 43(03) : 1886 - A.

Brawley, Olelta Daniels. (1975, January). "A study of Evaluate the effects of Using Multi Media Instructional Modules to Teacher Time - Telling to Retarded Learner," *Dissertation Abstracts.* 35 : 4280 - A.

Brookfield, Steven. (1984, Winter). "Self - Direct Adult Learning : A Critical Program," *Adult Education Quarterly.* 35(2) : 59 - 71.

Brown, James W. (1973). *A.V. Instruction Technology, Media and Methods.* New York : McGraw - Hill.

Bryan, John M & Smith Jay C. (1975, November). "A Self Paced Art History Learning Center at the University at South Carolina," *Audio Visual Instruction.* 20(9) : 24 - 25.

Cardarelli, Sally M. (1973). *Individualized Instruction Programmed and Material.* New York : McGraw - Hill.

Cudney, Shirley. (1975, November). "Mediated Self - Instruction of Basic Nursing Skill, " in *Audio Visual Instruction.* 20(9) : 26 - 27.

Duane, James E. (1973). *Individualized Instruction - Programed and Materials.* Englewood Cliffs. New Jersey : Education Technology Publication.

Edwards Clefford H. (1975, February). "Changing Teacher Behaviour through Self - Instruction and Supervised Micro Teaching in a Competency Based Program," *The Journal of Educational Research.*

Fan, Chung – The. (1952). Item Analysis tabl. New Jersey : Education Testing Service Princeton.

Gibbons, Maurice. (1980, Spring). "Toward a Theory of Self - Direct Learning : a Study of Experts Without Formal Training," *Journal of Humanistic Psychology.* 20(2) : 41 - 46.

Griffin, Colin. (1983). *Curriculum Theory in Adult Lifelong Education.* London : Croom Helm.

Grinewald, Robert N. (1975, March). "Peerp - reduced Packages for Professional Preparation," in *Education Technology.* 15(3) : 39.

Harrisberger, Lee. (1973). "Self - Pace Individually Presexibed Instruction," in *PSI Personalized System of Instruction.* Philippines : W.A. Benjamin Inc.

Heathers, Glen. (1977, February). "A Working Difinition of Individualized Instruction," in *Education Leadership*. 34(5) : 342 - 344.

Houston and others. (1972). *Developing Instruction Modules A Modulate System for writing Modules*. College of Education Texas : University of Houston.

Kapfer, Phillip G. & Mirian Kapfer. (1972). *Learning Package in American Education*. Englewood Cliffs, N. T. : Education Technology Publication.

Knowles, Malcolm S. (1975). *Self - Directed Learning : A Guide for Learner and Teachers*. Chicago : Association Press.

_____. (1976). *The Modern Practice of Education Andralogy Versus Pedagogy*. New York : Association Press.

Langstaff, Anne Louise. (1973). "Development and Evaluation and Auto Instruction Media Package for Teacher Education," *Dissertation Abstracts*.

Lewis, Phillip. (1968). *Instructional Process and Media Innovation*. Chicago : Rand MC. Nally.

McCarthy, William Francis. (1986, May). "The Self - Direct and Attitude Toward Mathematics of Younger and Older Undergraduate Mathematic Student," *Dissertation Abstracts International*. 46(11) : 3279 - A.

Mezirow, Jack. (1981, Fall). "A Critical Theory of Adult Learning and Education," *Adult Education Quarterly*. 32 : 3 - 24.

Moore, Nancy M. Learning Genters. (1974, November). "Turning On Elementary Classroom," in *Education Technology*. 14(11) : 24.

Morrish, Ivor. (1987). Aspects of Educational Change. London : George Allen and Unwin.

Shaw, Terry J. (1978, March). "The effect of Problem Solving Training in Science Upon Utilization of Problem Solving Skills in Science and Social Studies," *Dissertation Abstracts International*. 38 : 5227 - A.

Skager, Rodney. (1978). *Lifelong Education and Evaluation Practice*. Oxford : Frankfurt Unesco Institute for Education.

Smith, James E. (1973). "The Learning Activity Packages," in *Learning Package in America Education*. P.22 - 29, Englewood Cliffs New Jersey Educational Technology Publications.

Tough, Allen. (1979). *The Adult Learning Projects*. Ontorio : The Ontario Institue for Studies in Education.

Tysinger, Jame Walter. (1986, April). "Goal - setting by Adults in Self - Directed Learning," *Dissertation Abstracts International*. 46(10) : 2892 - A.

Webber, George. (1977, February). "The Culture of Individualized Instruction," in *Education Leadership*. 34(5) : 329.

Welch, H.A. and others. (1977). "Field - Dependent and Field - Independent Cognitive Styles and Their Education Implication," *Review of Educational Research*. 47 : 1 - 64.

Young, Lugenia Dixson. (1986, January). "The Relationship of Race, Sex, and Locus of Control to Self - Directed Learning," *Dissertation Abstracts International*. 46(07) : 1886 - A.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อและผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

รายนามผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พินิต	วัณโณ	อาจารย์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาญชัย	อินทรสุนานนท์	อาจารย์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อลิศรา	เจริญวานิช	อาจารย์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รายนามผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

1. อาจารย์สง่า มังจักร์ อาจารย์ 3 ระดับ 8 อาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทย โรงเรียนอุตรดิตถ์วิทยา

2. อาจารย์นิตยา วีรบุตร์ อาจารย์ 2 ระดับ 7 อาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทย โรงเรียนอุตรดิตถ์วิทยา

3. อาจารย์มยุรี คุ้มขำ อาจารย์ 1 ระดับ 3 อาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทย โรงเรียนรัตนจีนะอุทิศ

ภาคผนวก ข

แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญ

แบบประเมินคุณภาพชุดการเรียนด้วยตนเอง (ด้านสื่อ)
เรื่อง การสะกดคำให้ถูกต้อง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร					
2. ความเหมาะสมของการเลือกใช้สีตัวอักษรและสีพื้น					
3. ความเหมาะสมของการใช้รูปภาพประกอบเนื้อหา ในเรื่องขนาดของภาพและการจัดวาง					
4. การออกแบบชุดการเรียนมีความน่าสนใจและดึงดูดใจเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน					
5. ความเหมาะสมของขนาดชุดการเรียนในด้านการวางรูปเล่มและการบรรจุ					
6. ความทนทานของชุดการเรียน					
7. ผู้เรียนสามารถใช้ชุดการเรียนได้อย่างสะดวก					

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ .....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

แบบประเมินคุณภาพชุดการเรียนด้วยตนเอง (ด้านเนื้อหา)
เรื่อง การสะกดคำให้ถูกต้อง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. เนื้อหาสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร					
2. ความถูกต้องของเนื้อหา					
3. ความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา					
4. ภาษาที่ใช้เหมาะสมกับผู้เรียน					
5. มีภาพประกอบที่น่าสนใจและเหมาะสมกับเนื้อหา					
6. ความเหมาะสมของกิจกรรม					
7. ความเหมาะสมของแบบฝึกหัด					

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ .....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ภาคผนวก ค

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ชุดที่ 1 เรื่องการใช้รูปวรรณยุกต์

<u>ตอนที่ 1</u> ***รูปวรรณยุกต์ (ข้อ 1 - 10)***

1. ข้อใดใช้รูปวรรณยุกต์ได้ถูกต้อง

   ก. สมุดโน๊ต ข. เสื้อเชิ๊ต ค. เต้นท์ ง. แก๊ส

2. <u>ปลัก</u>ไฟ คำที่ขีดเส้นใต้ควรเติมรูปวรรณยุกต์ใด

   ก. ข. ค. ง.

3. ข้อใดใช้รูปวรรณยุกต์<u>ผิด</u>

   ก. โป๊ยเซียน ข. ร้องเอ๋ง ค. ซ่าหริ่ม ง. ก๊อกน้ำ

4. ข้อใดใช้รูปวรรณยุกต์ได้ถูกต้อง

   ก. หมวกแก๊บ ข. โป๊กเกอร์ ค. วิ่งเปี้ยว ง. แดงแปร๊ด

5. เสือ _____ ดร้ายมาก

   ก. โครง ข. โคร่ง ค. โค่ง ง. โคล่ง

6. ข้อใดใช้รูปวรรณยุกต์ได้ถูกต้อง

   ก. เก๋ไก๋ ข. เกี๊ยะ ค. กระซู้ ง. เป๋าฮื้อ

7. ข้อใดใช้รูปวรรณยุกต์<u>ผิด</u>

   ก. ของเก๊ ข. จุ๋มจิ๋ม ค. แป๊บน้ำ ง. ต้อกต๋อย

8. <u>ว๊าย</u> ! ช่วยด้วยค่ะ มีคนถูกรถชน คำที่ขีดเส้นใต้ควรเติมรูปวรรณยุกต์ใด

   ก. ข. ค. ง.

9. แม่ครัวทำแกงส้ม_____ให้นักเรียนเป็นอาหารกลางวัน

   ก. แปะซะ ข. แป๊ะซะ ค. แป๊ะซะ ง. แป๋ะซะ

10. ข้อใดใช้รูปวรรณยุกต์<u>ผิด</u>

    ก. โก้งโค้ง ข. กรุ้มกริ้ม ค. เค้เก้ ง. ขาวจ๊วก

<u>ตอนที่ 2</u> ***เสียงวรรณยุกต์ (ข้อ 11 - 20)***

11. ภาษาไทยมีวรรณยุกต์กี่เสียง

ก. 2 เสียง ข. 3 เสียง ค. 4 เสียง ง. 5 เสียง

12. ข้อใดผันเสียงวรรณยุกต์ได้ครบ 5 เสียง

ก. กลอง ข. เขลา ค. คลอง ง. เพลา

13. คำว่า " <u>แก๊ง</u> " มีเสียงวรรณยุกต์ใด

ก. เสียงเอก ข. เสียงโท ค. เสียงตรี ง. เสียงจัตวา

14. ข้อใดผันเสียงวรรณยุกต์ได้ 3 เสียง

ก. ข้าว ข. กิน ค. ดำ ง. ปลิง

15. คำว่า " <u>ขา</u> " ถ้าต้องการเสียงวรรณยุกต์โท ต้องเติมรูปวรรณยุกต์ใด

ก. ข. ค. ง.

16. คำว่า " ไซร้ " มีเสียงวรรณยุกต์ใด

ก. เสียงเอก ข. เสียงโท ค. เสียงตรี ง. เสียงจัตวา

17. ข้อใดมีเสียงวรรณยุกต์เอกทั้งสองคำ

ก. รัก เค้ก ข. วิ่ง ท่าน ค. โก่ง แผ่ ง. ตาย รุ่ย

18. ข้อใดมีเสียงวรรณยุกต์สามัญทั้งสองคำ

ก. เลือน หมาย ข. ขัน แกง ค. <u>ตก</u> เลาะ ง. ปู ลอง

19. คำว่า " <u>เล่ห์</u> " มีเสียงวรรณยุกต์ใด

ก. เสียงสามัญ ข. เสียงเอก ค. เสียงโท ง. เสียงตรี

20. คำใดมีเสียงวรรณยุกต์ตรงกับคำว่า " <u>แววว้บ</u> "

ก. จับใจ ข. เมียน้อย ค. แพรวพราว ง. บรรยาย

<u>ตอนที่ 3</u> ***การใช้รูปวรรณยุกต์ (ข้อ 21 - 30)***

21. เสื้อ_____ของคุณพ่อเก่าแล้ว ฉันจึงอยากซื้อตัวใหม่ให้

ก. เชิ๊ต ข. เชิร์ต ค. เชิ้ต ง. เชิ้ด

22. ข้อใดใช้รูปวรรณยุกต์ไม่ถูกต้อง

ก. ก๋วยเตี๋ยว ล็อค
ข. ตั๊กแตน เป๊ิบป๋าบ
ค. ยูนิเซฟ จุ๋นจู๋
ง. โน๊ต ยูเนสโก้

23. คำที่มาจากภาษาอังกฤษข้อใดเขียนผิดทุกคำ

ก. นิวยอร์ค แฟ๊บ
ข. ออกซิเจน ไนโตรเจน
ค. เทคนิค แอฟริกา
ง. ไนต์คลับ น็อค

24. ข้อใดใช้รูปวรรณยุกต์ถูกต้อง

ก. เสียงรถเบรคดังเอี้ยด
ข. ฟ้าผ่าดังเปรี๊ยง
ค. แลงวันบินว่อนดังหึ่ง ๆ
ง. ฝรั่งอะไรไม่รู้แข็งโป๊กเลย

25. ข้อใดใช้รูปวรรณยุกต์ได้ถูกต้องทุกคำ

ก. แฟ๊บ อ้วก
ข. คุ๊กกี้ ฟลุค
ค. วุ้ยว้าย บะหมี่
ง. กวยเตียว เพี๊ยะ

26. ข้อใดใช้รูปวรรณยุกต์ได้ถูกต้องทุกคำ

ก. กวยจั๊บ เกี้ยว
ข. เฉาก๊วย ฮกเกี้ยน
ค. เต้าส่วน ขี้นฉ่าย
ง. ปุ้งกี๋ แปะซะ

27. "เด๋อท่าทางเด๋อด๋ำ ท้องพลุ้ย ขาแป๋ะ เมื่อเห็นตัวดักแด้เลยเดินเพ่นพ่านแถมพูดจาเพ๊อเจ้อ" จากข้อความข้างต้น มีคำที่ใช้รูปวรรณยุกต์ผิดกี่คำ

ก. 1 คำ ข. 2 คำ ค. 3 คำ ง. 4 คำ

28. ข้อใดใช้รูปวรรณยุกต์ผิด

ก. ย่นยู่ยี่ ข. หลีฮื้อ ค. เหยาะแหยะ ง. หลุดลุย

29. คำใดเขียนผิด

ก. กีตาร์ ข. โค้ก ค. เค้ก ง. เชิ้ต

30. "_____" เป็นตัวละครในเรื่องสามก๊ก

ก. ขงจือ ข. ขงจื่อ ค. ขงจื้อ ง. ขงจื๋อ

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ชุดที่ 2 เรื่องการเขียนคำที่ออกเสียง อะ

<u>ตอนที่ 1</u> ***คำที่ประวิสรรชนีย์ (ข้อ 1 - 14)***

1. พวกเราวางแผนที่จะเช่า_____เมื่อเราไปเที่ยวชะอำ

   ก. บังกะโลว์ ข. บังกาโลว์ ค. บังกาโล ง. บังกะโล

2. ผู้บัญชาการทหารสูงสุดกำลังอบรมทหารหน่วย_____

   ก. ลาดตระเวร ข. ลาดตะเวน ค. ลาดตระเวน ง. ลาดตระเวณ

3. คุณตาตั้งใจทำงานชิ้นนี้อย่าง_____

   ก. ขมักเขม้น ข. ขะมักเขม้น ค. ขะมักขะเม้น ง. คะมักคะเม่น

4. ผลไม้ชนิดเดียวที่ฉันไม่ชอบรับประทานมากที่สุด คือ _____

   ก. สับปะรด ข. สัปรด ค. สัปปะรด ง. สับปะรส

5. ตามกฎหมายสมาชิกครอบครัวต้องมีชื่ออยู่ใน_____

   ก. สัมมโนครัว ข. สำมโนครัว ค. สำมะโนครัว ง. สัมโนครัว

6. แม่ทุกคนควรฉีดวัคซีนป้องกัน_____ให้กับลูก

   ก. บาดทยัก ข. บาดทะยัก ค. บาดทะยัด ง. บาทยัก

7. สุวัจนีมักจะทำงานเรียบร้อย แส่ะ_____เสมอ

   ก. ละเอียดลออ ข. ละเอียดละออ ค. ละมุนละไม ง. ละมุนละมัย

8. _____นำเรือแล่นเข้าฝั่ง

   ก. กลาสี ข. กะลาสี ค. กระลาสี ง. กราสี

9. เจ้าหน้าที่ตำรวจอำนวยความ_____ให้กับผู้เข้าร่วมชมงานกาชาด

   ก. สะดวก ข. สดวก ค. สระดวก ง. ศะดวก

10. ข้อใดเขียน<u>ผิด</u>

    ก. ชะโงก ข. ตะโกน ค. สะไบ ง. อะไหล่

11. ข้อใดมีคำที่เขียนผิดรวมอยู่ด้วย

ก. กะลา ชนิด อร่อย ข. มะละกอ มะละ พะโล้

ค. พะแนง ผนึก สะอึก ง. อะไร อนุญาต ชบา

12. ข้อใดเขียนผิด

ก. ละเมียดละไม ข. ละมุนละไม ค. ละล่ำละลัก ง. ละเอียดละออ

13. คำใดเขียนถูกต้อง

ก. สระแหน่ ข. สระตะ ค. สันตะวา ง. สับประยุทธ์

14. ข้อใดเขียนผิด

ก. สะอิ้ง ข. สะเก็ด ค. เอิกกะเหลิก ง. โหระพา

ตอนที่ 2 ***คำที่ไม่ประวิสรรชนีย์ (ข้อ 15 - 30)***

15. กาญจนาเป็นคน_____เธอต้องการเก็บเงินไว้ซื้อบ้าน

ก. มัทยัท ข. มัธยัส ค. มัธยัสถ์ ง. มัธยัสต์

16. คุณอาสินทรมี_____ที่สง่างาม

ก. บุคคลิก ข. บุคลิด ค. บุคคลิด ง. บุคลิก

17. ทุกครั้งที่เด็กชายต๋อมแต๋มเริ่มเรียนหนังสือในห้องเรียนเขาจะ_____เสมอจนคุณครูต้องทำโทษให้เขาไปยืนหน้าห้องเรียนและคาบไม้บรรทัดเป็นเวลา 1 ชั่วโมง

ก. สัปงก ข. สับปะหงก ค. สับประหงก ง. สัปหงก

18. "พยาธิ แปลว่า ความเจ็บไข้" คำว่า พยาธิ อ่านอย่างไร

ก. พะ - ยา - ทิ ข. พะ - ยาด ค. พะ - หยาด ง. พะ - หยาด - ทิ

19. ข้อใดอ่านออกเสียงพยัญชนะตัวแรกเป็น "อะ" กึ่งเสียง

ก. สรวง ข. สบง ค. สะดวก ง. สรงน้ำ

20. คำในข้อใดที่พยัญชนะตัวแรกอ่านออกเสียงเหมือนคำว่า "จรวด"

ก. กรวด ข. ทลาย ค. ครอบ ง. ทราย

21. คำในข้อใดออกเสียงอะมีตัวสะกด

ก. ขรรค์ ข. ครรภ์ ค. วรรค ง. กรรไกร

22. คำในข้อใดอ่านออกเสียง "อะ" กึ่งเสียง

ก. สรรพ ข. บรรยาย ค. พระธรรม ง. ขะมักเขม้น

23. ข้อใดเขียนผิด

ก. สกา ข. สดับ ค. สกิด ง. สบง

24. คำในข้อใดอ่านออกเสียง "อะ" กึ่งเสียง

ก. วิ่งแจ้น ข. กระจาบ ค. เจาะใจ ง. จริต

25. จลาจล อ่านว่าอย่างไร

ก. จะ – ลา - จน ข. จลา - จอน ค. จะ – ลา - จอน ง. จลา - จน

26. ข้อใดเขียนผิด

ก. ขบวน ข. พยุง ค. จรเข้ ง. โตนด

27. คำที่กำหนดให้ต่อไปนี้อ่านว่าอย่างไร "เขาชอบกินขนมโสนหน้าริมคลองโสน"

ก. โสน , โสน ข. สะ -- โหน , สะ -- โหน

ค. โสน , สะ - โหน ง. สะ – โหน , โสน

28. ข้อใดเขียนผิด

ก. สอื้น ข. ฉบับ ค. ตลาด ง. ขยี้

29. "คะ – นะ - นา" เขียนอย่างไร

ก. คณนา ข. คนณา ค. ขณนา ง. ขนณา

30. คำใดอ่านผิด

ก. ทมิฬ อ่านว่า ทะ -มิน

ข. พระราชทาน อ่านว่า พระ – ราด – ชะ - ทาน

ค. คมนาคม อ่านว่า คม – มะ – นา - คม

ง. เกษตรกรรม อ่านว่า กะ – เสด – ตระ - กำ

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ชุดที่ 3 เรื่องการเขียนคำพ้องเสียง

<u>ตอนที่ 1</u> *คำพ้องเสียง (ข้อ 1 - 10)*

1. พระเทศเรื่อง_____จบไปหนึ่ง_____แล้ว เธอก็ยังไม่มา

   ก. ทศกัณฐ์ , กัณฑ์ ข. ทศกัณฑ์ , กัลย์

   ค. ทศกรรณ , กัณฑ์ ง. ทศกันต์ , กัณฐ์

2. เด็กชายสถาพรไม่ชอบทำการบ้าน คุณแม่จึงต้อง_____ให้ทำการบ้านก่อนที่จะออกไปเล่นฟุตบอล

   ก. เดี่ยวเข็น ข. เดี่ยวเข็ญ ค. ขู่เข็ญ ง. ขู่เข็น

3. พระอภัยมณีทรง_____แทบ_____เมื่อถูกขับไล่ไปอยู่ใน_____

   ก. โศกศัลย์ , อาสัญ , ไพรสัณฑ์ ข. โศกสันต์ , อาศัลย์ , ไพรสันต์

   ค. โศรกศัลย์ , อาสัญ , ไพรสัณฑ์ ง. โศกสันต์ , อาสัน , ไพรสัณฑ์

4. เขาตอบคำถามฉันอย่าง_____ทำให้ฉันยังไม่เข้าใจ

   ก. ครุมเครือ ข. คลุมเครือ ค. เคลือบแคลง ง. เคลือบแครง

5. _____ทุกคนหน้าตามักจะโหดเหี้ยม

   ก. ทัณฑฆาต ข. ทันฑฆาต ค. เพ็ชฌฆาต ง. เพชฌฆาต

6. เจ้าอาวาสวัดปทุมวนารามได้รับ_____เป็นพระราชาคณะ

   ก. ยศถาบรรดาศักดิ์ ข. ยศฐาบรรดาศักดิ์

   ค. สมณศักดิ์ ง. สมนศักดิ์

7. ผู้หญิงคนนั้นถูกรถสิบล้อชนตายอยู่กลางถนนอย่างน่า_____

   ก. สมเภท ข. สมเพช ค. สมเพศ ง. สมเพท

8. คุณพ่อ_____ให้ฉันไปเที่ยวเชียงใหม่กับเธอได้

   ก. อนุมัติ ข. อนุมัต ค. อนุญาต ง. อนุญาติ

9. ข้อใดเขียนคำได้ถูกต้อง

ก. เขาชอบกินชมพู่ที่ออกสีชมภู

ข. ถั่วพูมีราคาถูกกว่าพูทุเรียน

ค. ดอกพุทธตานมีสีขาว ดอกพุทธชาติคล้ายดอกพุทธแต่เล็กกว่า

ง. ต้นพุดซามีหนามแหลม ส่วนพุทธรักษาเป็นไม้ประดับ

10. ข้อใดมีคำที่เขียนผิด

ก. เขานั่งอึ้งไม่พูดจาอำพะนำอยู่นาน

ข. ยางไม้ที่กลายเป็นหินสีเหลืองใสเป็นเงา เรียกว่า อำพัน

ค. งาม สง่า สุกใส สว่าง คือ อำไพ

ง. เขาฆ่าพ่อแม่ลูกเล็ก ๆ ด้วยความอัมหิต

<u>ตอนที่ 2</u> คำที่เขียน ใ (ไม้ม้วน) ไ (ไม้มลาย) และไอย กับ อัย (ข้อ 11 - 20)

11. เด็กทุกคนชอบกิน_____

ก. ไอสกรีม ข. ไอศครีม ค. ไอสครีม ง. ไอศกรีม

12. คำในข้อใดอ่านแตกต่างจากข้ออื่น

ก. ไกล ข. ไหว ค. ใคร ง. ไถล

13. สุชาดาเป็นเด็กลูกครึ่ง หล่อนมีผมสีน้ำตาลและมี_____สีฟ้า

ก. นัยย์ตา ข. นัยน์ตา ค. นัยตา ง. นัยต์ตา

14. ช่างร้านนี้_____เพชรได้งามมาก

ก. จรรไจ ข. จำไจ ค. เจียระไน ง. เจียรไน

15. คำใดเขียนผิด

ก. ปราศัย ข. บันได ค. ห่วงใย ง. เป็นไช้

16. คำใดเขียนถูก

ก. ผไท ข. ไตรรง ค. ต้นไทร ง. พริกไท

17. ข้อใดมีตัวสะกดตรงกับคำว่า "ขโมย"

ก. ทรัพย์ ข. สัตย์ ค. ขยำ ง. อภัย

18. ข้อใดเขียนถูกทั้งสองคำ

ก. อาลัย , ดะนัย ข. นิสสัย , เมรัย ค. อะภัย , วินัย ง. นัยนา , กษัย

19. คำใดเขียนถูก

ก. บันลัย ข. ประลัย ค. วะลัย ง. วิสสัย

20. จังหวัดลำปางมีโรงไฟฟ้าถ่านหิน_____

ก. ลิกไนต์ ข. ลิกไนท์ ค. ลิไนต์ ง. ลิปไนท์

ภาคผนวก ง

ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตาราง 6 ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดการเรียนที่ 1 เรื่องการใช้รูปวรรณยุกต์

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	.46	.55
2	.79	.57
3	.70	.59
4	.63	.31
5	.75	.38
6	.62	.50
7	.65	.66
8	.56	.24
9	.65	.36
10	.30	.48
11	.75	.38
12	.42	.25
13	.68	.62
14	.65	.36
15	.52	.30
16	.50	87
17	.53	.72
18	.63	.69
19	.71	.68
20	.36	.76
21	.56	.46
22	.34	.45
23	.50	.34

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
24	.62	.50
25	.48	.37
26	.38	.36
27	.42	.42
28	.68	.72
29	.54	.48
30	.44	.30

ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง .30 - .79

ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง .24 - .87

ค่าความเชื่อมั่น (KR - 20) .80

ตาราง 7 ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดการเรียนที่ 2 เรื่องการเขียนคำที่ออกเสียง อะ

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	.62	.42
2	.50	.55
3	.43	.67
4	.73	.55
5	.32	.41
6	.63	.40
7	.40	.46
8	.50	.26
9	.48	.92
10	.38	.36
11	.82	.52
12	.34	.65
13	.29	.26
14	.59	.31
15	.68	.41
16	.54	.34
17	.29	.26
18	.27	.32
19	.52	.37
20	.66	.65
21	.46	.48
22	.54	.47
23	.47	.65

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
24	.79	.57
25	.78	.59
26	.74	.79
27	.40	.39
28	.57	.59
29	.57	.67
30	.56	.46

ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง .27 - .82

ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง .26 - .92

ค่าความเชื่อมั่น (KR - 20) .76

ตาราง 8 ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดการเรียนที่ 3 เรื่องการเขียนคำพ้องเสียง

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	.79	.57
2	.62	.50
3	.54	.55
4	.66	.45
5	.31	.70
6	.72	.57
7	.32	.41
8	.60	.46
9	.46	.55
10	.42	.42
11	.38	.61
12	.52	.37
13	.46	.62
14	.59	.31
15	.77	.76
16	.57	.59
17	.44	.38
18	.20	.73
19	.40	.53
20	.60	.39

ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง .20 - .79

ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง .31 - .76

ค่าความเชื่อมั่น (KR - 20) .77

ภาคผนวก จ

ตัวอย่างชุดการเรียนด้วยตนเอง

ชุดการเรียนที่ 1

เรื่อง "การใช้รูปวรรณยุกต์"

ตอนที่ 1 รูปวรรณยุกต์

ตอนที่ 2 เสียงวรรณยุกต์

ตอนที่ 3 การใช้รูปวรรณยุกต์

ตอนที่ 1 รูปวรรณยุกต์

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถบอกหลักในการใช้รูปวรรณยุกต์ต่าง ๆ ได้

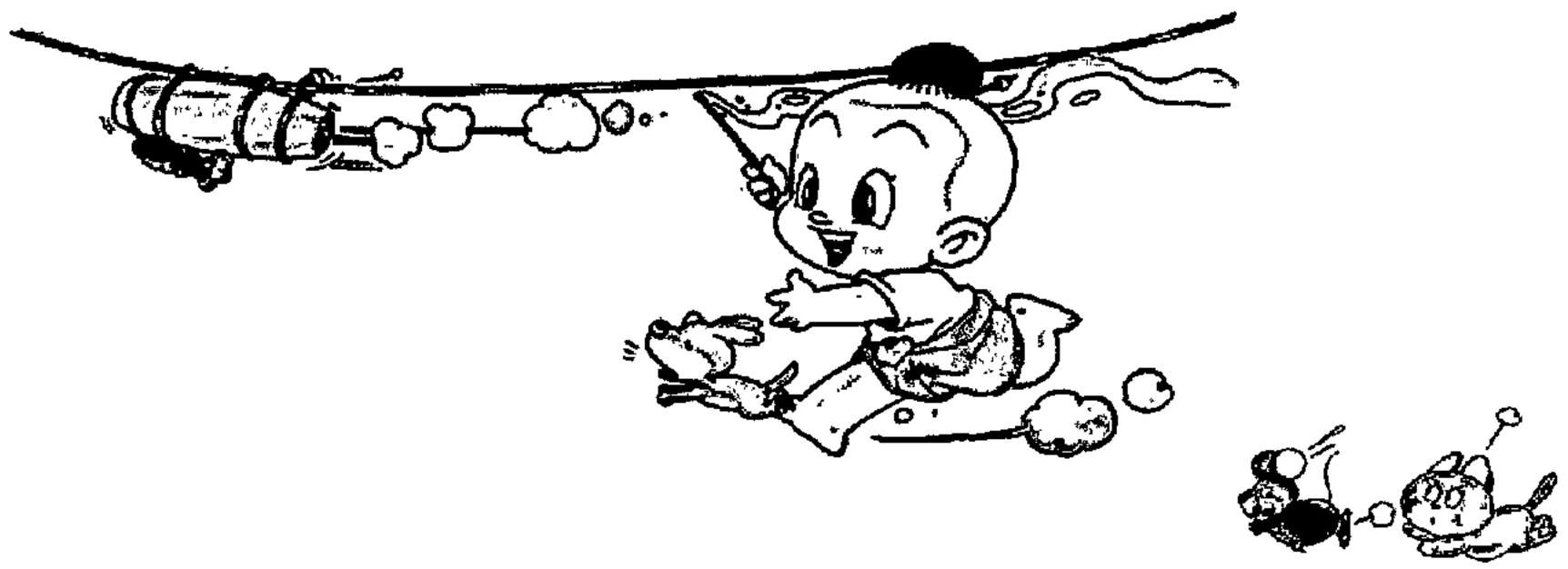

บัตรกิจกรรม

<u>ตอนที่ 1</u> ***รูปวรรณยุกต์***

ให้นักเรียนเลือกวรรณยุกต์ ้ ๊ ๋ ใส่ลงบนคำที่ขีดเส้นใต้ที่กำหนดให้

นาย_ตี_อ้วนชอบเล่น_ตี_และ_ตี_กบ

จุกเป๋าลูก_โป่ง_ประเดี๋ยวลูก_โป่ง_แตกดัง_โป่ง_

คุณ_นา_ฉันมีอาชีพทำ_นา_เป็นคน_นา_รัก

บัตรเฉลยกิจกรรม

<u>ตอนที่ 1</u> ***รูปวรรณยุกต์***

ให้นักเรียนเลือกวรรณยกต์ ใส่ลงบนคำที่ขีดเส้นใต้ที่กำหนดให้

นาย_ตี่_ อ้วนชอบเล่น_ตี่_และ_ตี_กบ

จุกเป๋าลูก_โป่ง_ประเดี๋ยวลูก_โป่ง_แตกดัง_โป้ง_

คุณ_น้ำ_ฉันมีอาชีพทำ_นา_เป็นคน_น่า_รัก

บัตรเนื้อหา

ตอนที่ 1 ***รูปวรรณยุกต์***

วรรณยุกต์ คือ เครื่องหมายแสดงเสียงสูงต่ำของตัวอักษร แบ่งเป็น 2 ชนิดคือ รูปวรรณยุกต์ และเสียงวรรณยุกต์

รูปวรรณยุกต์

ใช้เขียนไว้ข้างบนตัวอักษร มี 4 รูปดังนี้

1. รูปเอก (่)
2. รูปโท (้)
3. รูปตรี (๊)
4. รูปจัตวา (๋)

วรรณยุกต์มีการใช้ในรูปต่าง ๆ ดังนี้

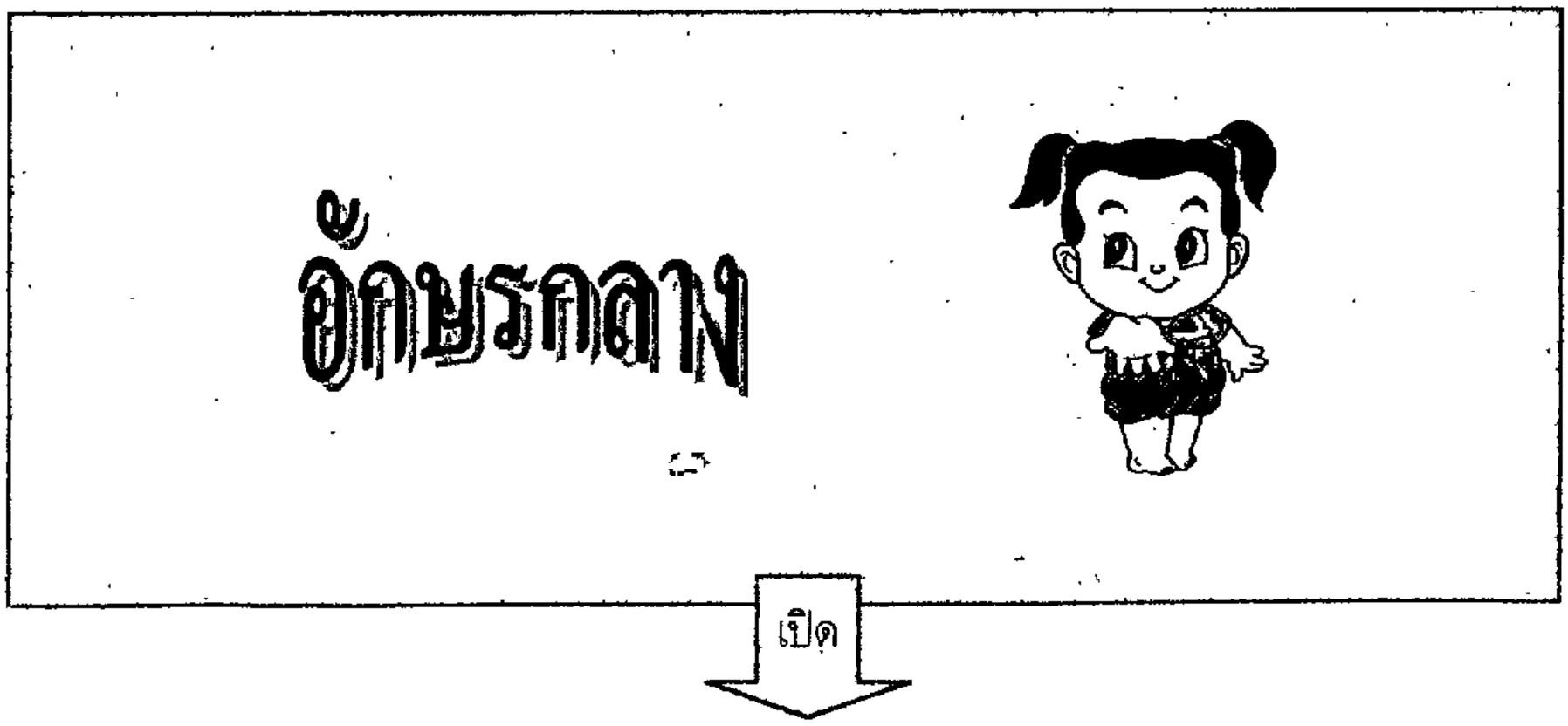

บัตรเนื้อหา

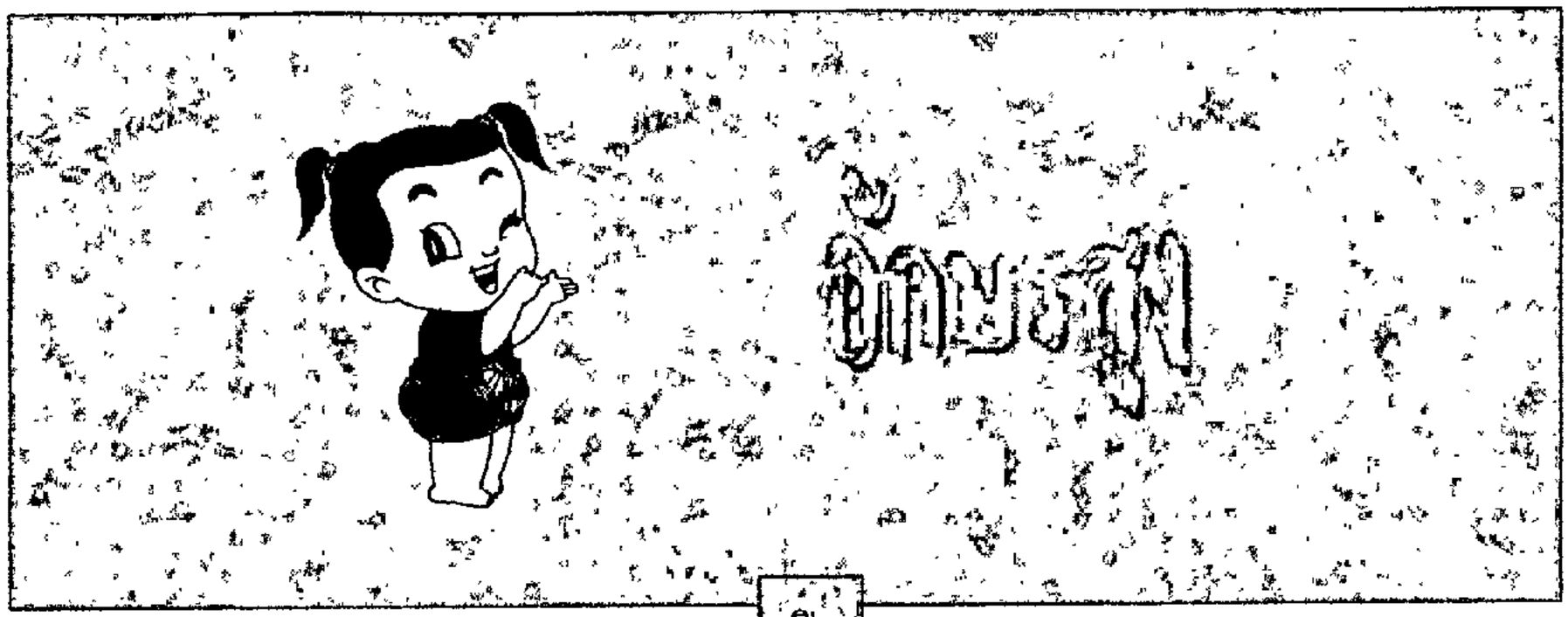

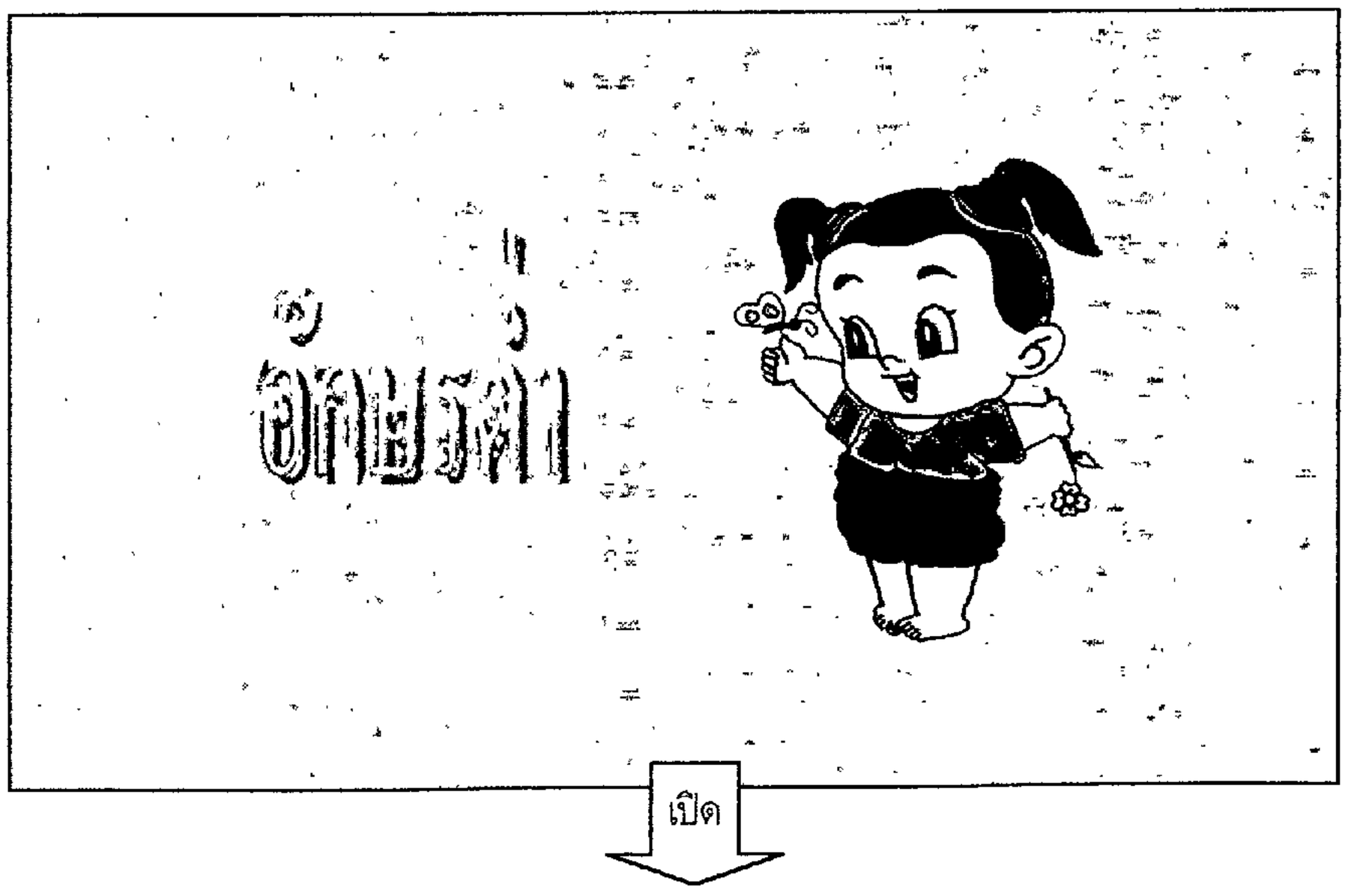

บัตรเนื้อหา

คำเป็น คือ คำที่มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

1. ผสมด้วยสระเสียงยาวในแม่ ก กา เช่น กา ปู โต
2. มีตัวสะกดในแม่กง กน กม เกย เกอว เช่น นาง กิน จม เสย คาว
3. ประสมสระอำ ไอ เอา เช่น กำ ใคร ไกล เกา

คำตาย คือ คำที่มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

1. ประสมสระเสียงสั้นในแม่ ก กา ยกเว้น สระอำ ใอ ไอ เอา เช่น จะ ติ เตะ ฉุ
2. มีตัวสะกดในแม่ กก กด กบ เช่น นก มัด เรียบ

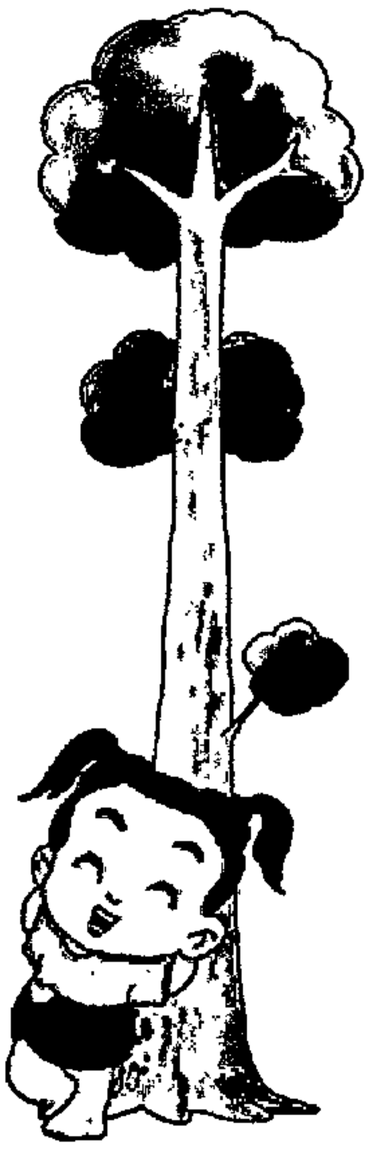

บัตรแบบฝึกหัด

ตอนที่ 1 *รูปวรรณยุกต์*

ให้นักเรียนเติมรูปวรรณยุกต์ที่ถูกต้องลงบนคำที่ขีดเส้นใต้ในข้อต่อไปนี้

1. *ขลุย*เรียกเป็นเลา เป่าได้ทั้งวัน
   ซอเรียกเป็นคัน เรา*หมัน*ฝึกฝน
2. ฉันชอบกิน*กวยเตียว* อีกทั้ง*เกียว*และบะหมี่
   เพื่อนฉันชอบสุกี้ เจอทุกที่แวะนั่งชิม
3. นกเอี้ยงเคียงนกเขา นกกาเหว่าเฝ้า*คลิง*โคลง
   กิ้งก่าเกาะคันโพง เสียง*ตุก*แกแซ่หนวกหู
4. หมอลำส่งเสียง*แจว* รำเพริด*แพรว*ไม่มีสอง
   เรื่องราวที่เขาร้อง ว่าทำนองอย่างพวกลาว
5. มด*เอย*มดน้อย *เหน*ขนมอร่อยวางอยู่นั่น
   อยากจะเก็บเอาไปไว้กินกัน แต่แรงนั้นมดน้อยไม่ค่อยมี
6. ปลากริมอยู่น้ำ*กรอย* ปลาน้อยน้อยค่อยแอบแฝง
   ขัดเกลา*ไกลเกลีย*แปลง ขอน้อมเกล้ากล่าวอำลา
7. เสียงจานตกดัง*เพลง* ระฆังเหง่งหง่างดังกังวาน
   วาย ! เด็กตกสะพาน อ้อเขาเล่นเผ่นผาดโผน
8. *ครัง*หนึ่งทัพพม่ามาตี กรุงศรีอยุธยาแตก*พาย*
   พม่าเผาเมืองวอดวาย ทำลายวัดวาอาราม
9. แมวเอ๋ยแมวเหมียว รูปร่างประเปรียวเป็นหนักหนา
   ร้องเรียกเหมียวเหมียว*เดียว*ก็มา เคล้า*แขง*เคล้าขาน่าเอ็นดู
10. ตรงตระพักเพิงผาศิลาเผิน ชะงัก*เงิน*เงื้อมงอกชะแง้หงาย
    ที่หุบห้วยเหวหินบิ่นทลาย เป็น*วุง*โว้งโพรงพรายดูลายพร้อย

บัตรเฉลยแบบฝึกหัด

ตอนที่ 1 *รูปวรรณยุกต์*

ให้นักเรียนเติมรูปวรรณยุกต์ที่เหมาะสมลงบนคำที่ขีดเส้นใต้ในข้อต่อไปนี้

1. *ขลุ่ย*เรียกเป็นเลา เป่าได้ทั้งวัน
   ซอเรียกเป็นคัน เรา*หมั่น*ฝึกฝน
2. ฉันชอบกิน*ก๋วยเตี๋ยว* อีกทั้ง*เกี๊ยว*และบะหมี่
   เพื่อนฉันชอบสุกี้ เจอทุกที่แวะนั่งชิม
3. นกเอี้ยงเคียงนกเขา นกกาเหว่าเฝ้า*คลิ้ง*โคลง
   กิ้งก่าเกาะคันโพง เสียง*ตุ๊กแก*แซ่หนวกหู
4. หมอลำส่งเสียง*แจ้ว* รำเพริด*แพร้ว*ไม่มีสอง
   เรื่องราวที่เขาร้อง ว่าทำนองอย่างพวกลาว
5. มด*เอ่ย*มดน้อย *เห็น*ขนมอร่อยวางอยู่นั่น
   อยากจะเก็บเอาไปไว้กินกัน แต่แรงนั้นมดน้อยไม่ค่อยมี
6. ปลากริมอยู่น้ำ*กร่อย* ปลาน้อยน้อยค่อยแอบแฝง
   ขัดเกลา*ไกล่เกลี่ย*แปลง ขอน้อมเกล้ากล่าวอำลา
7. เสียงจานตกดัง*เพล้ง* ระฆังเหง่งหง่างดังก้องวาน
   ว้าย ! เด็กตกสะพาน อ้อเขาเล่นเผ่นผ่าดโผน
8. *ครั้ง*หนึ่งทัพพม่ามาตี กรุงศรีอยุธยาแตก*พ่าย*
   พม่าเผาเมืองวอดวาย ทำลายวัดวาอาราม
9. แมวเอ๋ยแมวเหมียว รูปร่างประเปรียวเป็นหนักหนา
   ร้องเรียกเหมียวเหมียว*เดี๋ยว*ก็มา เคล้า*แข้ง*เคล้าขาน่าเอ็นดู
10. ตรงตระพักเพิงผาศิลาเผิน ชะงัก*เงื่น*เงื้อมงอกชะแง้หงาย
    ที่หุบห้วยเหวหินบิ่นทลาย เป็น*วุ้งโว้ง*โพรงพรายดูลายพร้อย

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวธรัญญา นาคหอม
วันเดือนปีเกิด	27 มีนาคม พ.ศ. 2520
สถานที่เกิด	อำเภอฟากท่า จังหวัดอุตรดิตถ์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	315/2 หมู่ 4 ตำบลแสนตอ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ 53110
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2537	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนน้ำปาดชนูปถัมภ์ จังหวัดอุตรดิตถ์
พ.ศ. 2541	กศ.บ. (วิชาเอกเทคโนโลยีทางการศึกษา) มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก
พ.ศ. 2544	กศ.ม. (วิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพฯ